

Jaarverslag 2014

Hoogheemraadschap van
Delfland

Colofon

Delft, 24 april 2015

Jaarverslag 2014

Samenstelling

Hoogheemraadschap van Delfland

www.hhdelfland.nl

Hoogheemraadschap van Delfland
Phoenixstraat 32
Postbus 3061
2601 DB DELFT

Inhoud

1	Leeswijzer	5
2	Managementsamenvatting	7
2.1	Inleiding.....	7
2.2	Beleidsresultaten	7
2.3	Financieel resultaat 2014	10
2.4	Analyse verschillen saldo najaarsbrief en jaarrekening	11
2.5	Taakstelling	13
2.6	Investerings.....	14
2.7	Vermogenspositie	14
2.8	Verdeling resultaat.....	14
3	Programmaverantwoording	17
3.1	Programma A - Schoon water	17
3.1.1	Programmalijnen	17
3.1.2	Exploitatie: wat heeft het gekost?.....	19
3.1.3	Investerings	20
3.1.4	Risico's	20
3.2	Programma B – Voldoende water	21
3.2.1	Programmalijnen	21
3.2.2	Exploitatie: wat heeft het gekost?.....	23
3.2.3	Investerings	24
3.2.4	Risico's	24
3.3	Programma C – Stevige dijken.....	25
3.3.1	Programmalijnen	25
3.3.2	Exploitatie: wat heeft het gekost?.....	27
3.3.3	Investerings	28
3.3.4	Risico's	29
3.4	Programma D – Gezuiverd afvalwater	31
3.4.1	Programmalijnen	31
3.4.2	Exploitatie: wat heeft het gekost?.....	34
3.4.3	Investerings	36
3.4.4	Risico's	36
3.5	Programma E – Instrumenten.....	39
3.5.1	Programmalijnen	39
3.5.2	Exploitatie: wat heeft het gekost?.....	41
3.5.3	Investerings	42
3.5.4	Risico's	43
3.6	Programma F – Organisatie.....	45
3.6.1	Programmalijnen	45
3.6.2	Exploitatie: wat heeft het gekost?.....	49
3.6.3	Investerings	50
3.6.4	Risico's	51
3.7	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	53
3.7.1	Doelen, resultaten en prestatie-indicatoren programma	53
3.7.2	Exploitatie: wat heeft het gekost?.....	53
4	Paragrafen.....	55
4.1	Ontwikkelingen, uitgangspunten, afwijkingen en incidentele baten en lasten	55
4.2	Kostentoerekening	55
4.3	Financiering	56

4.4	Bestemmingsreserves en voorzieningen	60
4.5	Weerstandsvermogen	62
4.6	Waterschapsbelastingen	64
4.7	Verbonden partijen	66
4.8	Bedrijfsvoering	77
4.9	EMU-saldo	85
4.10	Topinkomens	85
5	Verantwoording investeringen 2014.....	87
5.1	Inleiding.....	87
5.2	Gereedgekomen projecten	87
5.3	Gereedgekomen maar nog niet geactiveerde projecten	88
5.4	Restantkredieten	89
5.5	Kosten Nazorg.....	92
5.6	Budgettair neutrale kredieten(volledig gesubsidieerd)	93
5.7	Contractprojecten	93
5.8	Projecten Buitengewoon onderhoud.....	94
6	De exploitatierekening	97
6.1	Presentatie van de exploitatierekening naar diverse gezichtspunten	97
6.2	Lasten en baten per programma	97
6.3	Verdeling programma naar hoofdtaken voor en na doorbelasting bedrijfsvoering ...	97
6.4	Verdeling exploitatie naar hoofdtaken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer....	98
6.5	Exploitatierekening naar kosten- en opbrengstsoorten	99
6.6	Wet normering topinkomens (WNT).....	100
7	Balans en toelichting	101
7.1	Balans per 31 december 2014	101
7.2	Waarderingsgrondslagen	102
7.3	Financiële positie en kasstroomoverzicht.....	103
7.4	Immateriële vaste activa	104
7.5	Materiële vaste activa.....	105
7.6	Financiële vaste activa	106
7.7	Vorderingen en overlopende activa.....	107
7.8	Liquide middelen	108
7.9	Eigen vermogen	108
7.10	Voorzieningen	110
7.11	Langlopende schulden	111
7.12	Netto vlottende schulden	112
7.13	Overlopende passiva	112
7.14	Schuld aan krediet instelling.....	113
7.15	Niet uit de balans blijkende verplichtingen.....	113
8	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	115

1 Leeswijzer

Het jaarverslag is onderverdeeld in twee delen:
- de programmaverantwoording en de paragrafen;
- de financiële jaarrekening.

Hoofdstuk 2 begint met een beleidsmatige samenvatting van de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar. Vervolgens wordt een financiële analyse van het resultaat over 2014 gegeven. Ten slotte wordt een overzicht van het verloop van de vermogenspositie gegeven en wordt een voorstel voor resultaatsbestemming over 2014 gedaan.

In hoofdstuk 3 is de verantwoording per programma opgenomen. Per programma wordt gerapporteerd over de realisatie van de voorgenomen maatregelen uit de begroting, de voortgang en de realisatie van de investeringen. Ook wordt het verschil tussen de geraamde en de werkelijke kosten en opbrengsten toegelicht. Ten slotte wordt per programma ingegaan op de actuele risico's.

In hoofdstuk 4 zijn de (verplichte) paragrafen verantwoord. In deze verantwoording is voor zover van toepassing ingegaan op de financiële beleidsnota's (treasury, reserves en voorzieningen, activa, verbonden partijen en risico's en weerstandsvermogen).

Hoofdstuk 5 gaat in hoofdlijnen in op het verloop, de activering en de afronding van de investeringsprojecten.

Hoofdstuk 6 geeft een overzicht van de exploitatierekening verdeeld naar programma's, kostendragers en de diverse kosten- en opbrengstsoorten.

In hoofdstuk 7 wordt de balans en de toelichting op de balans gepresenteerd.

In hoofdstuk 8 is de controleverklaring over 2014 opgenomen.

Bestuursbehandeling

De rekeningcommissie brengt over het definitieve jaarverslag 2014 een advies uit. Het college van dijkgraaf en hoogheemraden (D&H) neemt kennis van het ontwerp jaarverslag 2014 en de ontwerpjaarrekening 2014.

De verenigde vergadering (VV) is het bevoegd orgaan voor het vaststellen van het jaarverslag op grond van artikel 104, lid 1 van de Waterschapswet.

Publicatie

Het definitieve jaarverslag wordt via bekendmakingen openbaar gemaakt.

Het jaarverslag wordt zodra deze aan de VV is voorgelegd door D&H voor een ieder ter inzage gelegd. Daarnaast is het jaarverslag ook algemeen verkrijgbaar. Van de ter inzage legging en de verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennis gegeven.

Ook wordt het jaarverslag digitaal gepubliceerd op de website www.hhdelfland.nl.

2 Managementsamenvatting

2.1 Inleiding

Het jaarverslag 2014 is het laatste verantwoordingsdocument in deze bestuursperiode van Dijkgraaf en Hoogheemraden.

Vanaf de start van de bestuursperiode in 2009 was de belangrijkste opdracht voor Delfland steeds het realiseren van zijn doelstellingen in de planperiode van het Waterbeheerplan 4.

Wel zijn in het licht van de toenmalige financiële positie van Delfland voor de realisatie van deze doelstellingen financiële en personele kaders gesteld. Deze kaders zijn vastgelegd en bestuurlijk ook vastgesteld in de zogenaamde 'motie Dijkema c.s.'. Samengevat behelsde deze motie een positief exploitatiesaldo met ingang van 2014, een positief eigen vermogen met ingang van 2018 en een doorgevoerde taakstelling van € 18 miljoen.

Het jaarverslag 2014 toont het beeld dat de motie Dijkema voor wat betreft het exploitatiesaldo en het eigen vermogen is behaald en dat tevens de realisatie van de taakstelling op schema loopt. Daarnaast verloopt daarbij ook de doelrealisatie voor de planperiode zoals gepland.

Het jaar wordt afgesloten met een positief exploitatieresultaat van € 22,5 miljoen. Bij de begroting van 2014 werd uitgegaan van een positief resultaat van € 4,0 miljoen en bij de tweede bestuursrapportage is dit bijgesteld tot een voordelig resultaat van € 12,8 miljoen. Tenslotte werd in de najaarsbrief een voordelig saldo verwacht van € 15,2 miljoen.

Op onderdelen is wel sprake van met name incidentele afwijkingen in de realisatie ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. Indien deze afwijkingen wel een structureel karakter hebben, worden deze verwerkt in de meerjaren begroting 2016-2020.

2.2 Beleidsresultaten

In onderstaande paragraaf wordt per programma op hoofdlijnen weergegeven welke resultaten Delfland beleidsmatig heeft geboekt.

Programma Schoon water

Voor de programmalijn *chemische waterkwaliteit* zijn alle voor 2014 afgesproken maatregelen uitgevoerd. De waterkwaliteit in de boezem is op onderdelen duidelijk verbeterd; de gestelde prestatie indicatoren voor stikstof en bestrijdingsmiddelen zijn gehaald. De definitieve cijfers worden opgenomen in de waterkwaliteitsrapportage over 2014.

Zowel het extra doorspoelen van het watersysteem als het aansluiten en het aangesloten houden van de glastuinbouw op de riolering hebben bijgedragen aan de verbeterde waterkwaliteit.

Om in 2027 de ecologische doelen voor de KRW te bereiken is in 2014, in de programmalijn *ecologische waterkwaliteit* uiteindelijk 11,6 ha natuurvriendelijke oevers (NVO's) en vispaaiplaatsen (VPP'en) gerealiseerd. Dit is 2,0 ha meer dan voor 2014 was afgesproken.

In totaal is tot en met eind 2014 20,3 ha gerealiseerd van de 28,2 ha KRW-resultaatsverplichting voor eind 2015. Daarmee loopt Delfland goed op schema om deze resultaatsverplichting te halen.

De vier voor 2014 geplande vismigratieknelpunten in de programmalijn *vismigratie* zijn opgelost. Daarmee zijn tot en met eind 2014 in totaal veertien van de negentien voor eind 2015 geplande knelpunten opgelost.

In de programmalijn *zwemwater* zijn door maatregelen op diverse zwemwaterlocaties de omstandigheden gecreëerd om overlast door bacteriën en blauwalgen zo veel mogelijk te voorkomen. De zwemwaterkwaliteit is dan ook verbeterd en voldoet aan de prestatie indicator (minder dan achttien weken een negatief zwemadvies). Voor wat

betreft de bacteriologische normen voldoen 13 van de 17 zwemwaterlocaties aan de EU-normen. De prestatie-indicator gaat uit van 17 locaties die voldoen.

Van de vijftien voor eind 2014 geplande gereedgekomen maatregelen van de 3de ronde *lokale knelpunten* zijn er tien gereed gekomen. De realisatie van de resterende vijf maatregelen zijn conform besluitvorming in de VV doorgeschoven naar 2015.

Programma Voldoende water

Voor het op orde houden van het bestaande watersysteem in de programmalijs *regulier beheer polders en boezem* zijn de onderhoudsactiviteiten (baggeren, krozen & zuiveren en technisch beheer) conform planning uitgevoerd.

Het watersysteem heeft in 2014 goed gefunctioneerd en heeft niet onder druk gestaan. Het maximaal toelaatbaar peil is in 2014 niet één keer overschreden. Hiermee werd voldaan aan de gestelde prestatie indicator.

Het percentage beheergebied met peil conform peilbesluit is uitgekomen op 88%. Dit is lager dan de verwachting van 90% doordat de voorgenomen partiële herziening van de peilbesluiten in 2014 niet heeft plaatsgevonden. Het chloride-gehalte van het oppervlaktewater in de boezem te Rotterdam is dit jaar geen enkele keer overschreden. Op het gebied van beleid en instrumenten is gewerkt aan onder andere de actualisatie van de legger wateren, het opstellen van een nota peilbeheer, de herziening van drie waterakkoorden en het vaststellen van peilbesluiten.

Tenslotte heeft Delfland voor het vergroten van de kennis van de werking van het watersysteem een bijdrage geleverd in onderzoek en innovatieve projecten in samenwerking met onder andere Stowa en derden.

In de programmalijs *voorkomen wateroverlast polders* zijn 11 van de 15 geprognosticeerde knelpunten opgelost. Vier knelpunten zijn wel in uitvoering maar nog niet afgerond. Deze knelpunten worden naar verwachting in het eerste kwartaal van 2015 opgeleverd. In totaal zijn in de periode 2012-2014 53 knelpunten gerealiseerd van de 83 knelpunten die voor eind 2017 moeten zijn opgelost. Daarmee loopt Delfland op schema.

Voor de programmalijs *goede zoetwater voorziening* geldt dat Delfland zowel bestuurlijk als ambtelijk heeft geparticipeerd in verschillende externe beleid- en planvormingstrajecten die de zoeterwatervraag kunnen beïnvloeden. Het belangrijkste voorbeeld hiervan is het Delta-programma.

Programma Stevige dijken

In de programmalijs *primaire keringen* heeft Delfland zijn bijdrage geleverd aan het Deltaprogramma en de daaruit voortvloeiende deltabeslissingen. De meest prominente verandering die voortkomt uit het Deltaprogramma is de nieuwe normeringsystematiek voor de primaire keringen.

In 2014 is de nieuwe Legger zeevering vastgesteld door de VV.

Ook is in 2014 na een gedetailleerde toetsing 1050 meter primaire kering alsnog goedgekeurd en voorgelegd aan de ILT en de DGRW. Van de primaire keringen is 98% op orde, na goedkeuring van de genoemde 1050 meter is dat 99,9%.

In 2014 is de eerste toetsronde voor de grondlichamen van de *regionale waterkeringen* afgerond en is gestart met het toetsen van bijzondere waterkerende constructies en kunstwerken.

Ook is de studie afgerond naar de invloed van de grondwateronttrekking DSM op de stabiliteit van de waterkeringen. Op basis hiervan heeft Delfland zijn belang in de GR grondwateronttrekking DSM heroverwogen.

De samenwerkingsvorm kosten voor gemene rekening Muskusrattenbeheer is in 2014 geëvalueerd. De evaluatie heeft de meerwaarde aangetoond van de samenwerking door de waterschappen op het gebied van het muskusrattenbeheer.

In 2014 is 4,7 km van de risicovolle keringen verbeterd waardoor in totaal 31,2 km (91,8%) op orde is. Daarmee is de doelstelling zoals opgenomen voor 2014 bereikt.

Voor wat betreft de *overige keringen* is op basis van een studie naar de compartimenteringskeringen, uitgevoerd door provincie Zuid Holland en de hoogheemraadschappen van Schieland en de Krimpenerwaard en van Delfland, voorgesteld om voor delen van de Maasdijk de status van waterkering te laten vervallen.

De functionele inspecties zijn conform het jaarplan uitgevoerd. Hierbij zijn geen onverwachte schades opgetreden.

Programma Gezuiverd afvalwater

Voor de programmalijn *transporteren* geldt dat Delfland voor 100% heeft voldaan aan de afnameverplichting die gezamenlijk is vastgesteld door Delfland en gemeenten. Het onderhoud aan het transportstelsel is conform het onderhoudsplan uitgevoerd.

Daarnaast heeft Delfland voor 100 % voldaan aan de wettelijke eisen voor *zuiveren* en slibverwerking. In het kader van onderhouds vervangingen zijn alle voorziene werkzaamheden gestart. Een deel van de werkzaamheden wordt in 2015 afgerond.

In de programmalijn *doelmatigheid* is gewerkt aan de verdere invulling van de organisatie en de uitvoering van (deel)projecten in het kader van de gesloten samenwerkingsovereenkomsten in de afvalwaterketen, te weten Rotterdamse Samenwerking en de Afvalwaterketen (RoSa) en Netwerk Afvalwaterketen Delfland (NAD).

Ten aanzien van de programmalijn *Publieke private samenwerking (PPS)* heeft Delfland voor 100% voldaan aan de wettelijke eisen met betrekking tot het zuiveren van afvalwater, het verwerken van zuiveringsslib en de afnameverplichting die gezamenlijk is vastgesteld door Delfland en gemeenten.

In 2014 is de verdere uitwerking van het onderzoeksrapport van de VV-commissie inzake de PPS verder ter hand genomen en is een aantal deelprojecten gerealiseerd.

Programma Instrumenten

Voor wat betreft de programmalijn *gebiedsgericht samenwerken* is 93% van de uitvoeringsprogramma's op basis van waterplannen actueel. Eén uitvoeringsprogramma is niet meer actueel. In 2014 zijn 500 adviesaanvragen voor een watertoets op ruimtelijke plannen in behandeling genomen en alle ook binnen de termijn afgehandeld. In 2014 is om de belangen van Delfland te borgen een inbreng in complexe plannen van derden geleverd. Dit betrof met name de Blankenburgertunnel, Rotterdamse Baan en A4.

In de programmalijn *regulering en toezicht* bedroeg in 2014 het percentage afgehandelde vergunningen binnen wettelijke termijnen 87%. Dat is een lichte stijging ten opzichte van 2013 (86%).

In 2014 is conform doelstelling 90% van de meldingen binnen richtlijnen en termijnen behandeld. Ook het percentage 'speerpunten'-controles is in 2014 is met 98% ruim boven de doelstelling van 90% uitgekomen.

Met het project Gebiedsgericht meten en handhaven is een belangrijke bijdrage geleverd aan het terugdringen van ongewenste emissies naar het oppervlaktewater en daarmee ook de verbetering van de waterkwaliteit.

De afhandeling van de huidige schouw is in 2014 met succes gedigitaliseerd.

De vaarwegverordening is eind 2014 aan het college aangeboden en ter inzage gelegd.

In de programmalijn *communicatie* scoorden de prestatie-indicatoren zichtbaarheid in de media en draagvlak interne communicatie een ruime voldoende. Hiermee werd de doelstelling voor 2014 behaald.

In 2014 heeft het college ingestemd met het implementeren van 3Di.

Voor wat betreft E-dienstverlening is het eerste werkproces Incidentmelding behandelen in productie genomen. Medio december is het concept plan van aanpak opgeleverd voor het integraal oppakken van de overige werkprocessen.

In het kader van het gegevensbeheer zijn de gegeveuseigenaren aangewezen voor de gegevenssets voor Watersystemen, Waterkeringen en de Afvalwaterketen. De conceptversie van een centraal gegevensloket of gegevensportaal is nagenoeg gereed.

Programma Organisatie

In de programmalijn *sturing* is de formatietaakstelling uit de motie Dijkema c.s. van 99,6 FTE gerealiseerd. Ook is de reorganisatie van het Project ingenieursbureau PIB), nu Project management bureau (PMB), afgerond. Voor wat betreft de huisvesting zijn de met de VV overeengekomen bouwstenen verder uitgewerkt. Besluitvorming is daarmee voorbereid voor 2015.. In het kader van samenwerking is met de waterschappen van Schieland en de Krimpenerwaard en Rijnland gewerkt aan de visie op informatievoorziening, het eigendommenbeheer en de aanbestedingenkalender. Met betrekking tot het Klimaatakkoord Rijk-Unie is een aantal initiatieven en business cases verder uitgewerkt.

Voor wat betreft de programmalijn *ondersteunende producten* is de Planning en Control cyclus geactualiseerd. Op basis van het Verbeterplan Bedrijfsvoering is de kwaliteit van de dienstverlening op enkele punten verbeterd. De ontwikkeling van medewerkers is vanuit het centrale opleidingsaanbod actief gestimuleerd en ondersteund. Ook heeft Delfland in 2014 voor in totaal € 1,4 miljoen aan niet meer noodzakelijk vastgoed verkocht. Na uitvoering van de openstaande verbeterpunten voor het archief is in 2014 goedkeuring verkregen van de Provincie Zuid Holland. De voorbereidingen voor de waterschapsverkiezingen van 2015 lopen volgens planning. De crisisbeheerorganisatie was in 2014 goed bezet en getraind. Tenslotte is de crisisorganisatie in 2014 voorbereid op de implementatie van het zogenaamde Netcentrisch werken.

2.3 Financieel resultaat 2014

Exploitatie

Conform de regelgeving van het Waterschapsbesluit moet in de presentatie van het exploitatieresultaat een onderscheid worden gemaakt tussen het resultaat voor bestemming en het resultaat na bestemming. Het resultaat voor bestemming betreft het saldo van de exploitatie voordat de voorgenomen (in de begroting besloten) stortingen en onttrekkingen met reserves zijn verwerkt. Het resultaat na bestemming betreft het resultaat inclusief de verwerkte voorgenomen stortingen en onttrekkingen en is tevens het resultaat dat uiteindelijk nog moet worden verdeeld.

Aanvankelijk had de oorspronkelijke begroting 2014, zoals die in november 2013 door de verenigde vergadering (VV) is vastgesteld een voordelig saldo na bestemming van € 4,0 miljoen. In de loop van 2014 is de begroting twee keer door de VV bijgesteld. Het laatste moment waarop de begroting in omvang en saldo is bijgesteld, is de tweede bestuursrapportage (Burap 2) met een peildatum van 30 juni 2014. Toen werd in totaal een voordelig exploitatieresultaat na bestemming over 2014 van € 12,8 miljoen verwacht. Tot slot is in de najaarsbrief aan de VV gemeld dat op peildatum 30 september een voordelig saldo van € 15,2 miljoen werd verwacht.

De jaarrekening 2014 sluit uiteindelijk met een voordelig saldo na bestemming van € 22,5 miljoen.

Tabel 2.1 geeft een overzicht van het verloop van de totale lasten en baten over de diverse P&C producten in 2014 en het verwachte resultaat van zowel voor als na bestemming.

Tabel 2.1 Verloop saldo primitieve begroting – realisatie per P&C-product

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Verrekening met reserves	Saldo na bestemming	Voordelig/nadelig
Saldo primitieve begroting 2014	233.644	235.733	2.089	1.957	4.046	Voordelig
Bijstelling 1 ^e Burap (incl. Kadernota)	236.471	241.828	5.357	2.707	8.064	Voordelig
Bijstelling 2 ^e Burap	231.991	242.099	10.108	2.707	12.815	Voordelig
Najaarsbrief	229.322	241.792	12.470	2.707	15.177	Voordelig
Jaarrekening 2014	229.607	249.414	19.808	2.707	22.515	Voordelig
<i>Afwijking jaarrekening ten opzichte van Najaarsbrief</i>	285	7.622	7.337	0	7.337	Voordelig

Onderstaande tabel 2.2 geeft een overzicht van de bijstellingen uit de 1^e en 2^e Burap en de Najaarsbrief op de oorspronkelijke begroting. Voor een inhoudelijke toelichting op de mutaties wordt verwezen naar de vastgestelde 1^e en 2^e Burap en Najaarsbrief van 2014.

Tabel 2.2 Overzicht bijstellingen tot en met Najaarsbrief

P&C-product (in € 1miljoen en -= nadelig)	Begroting 2014	Structureel/ incidenteel
saldo oorspronkelijke begroting 2014	4,0	
<i>Mutaties Burap 1</i>		
Investerings ten laste van exploitatie	-1,1	Incidenteel
Vrijval beheerplan baggeren	6,2	Incidenteel
Kapitaallasten en renteresultaat	-0,4	Incidenteel
Storting voorzieningen	-1,1	Incidenteel
Overig	0,5	Incidenteel
saldo begroting 2014 na Burap 1 2014	8,1	
<i>Mutaties Burap 2</i>		
Bijstelling PPS	1,9	Structureel
Afkoop Jaagpadleiding	-1,5	Incidenteel
Bijstelling personeelskosten	2,0	Incidenteel
Vrijval stelposten indexering en frictie personeel	1,1	Structureel
Extra opbrengst grondverkoop	0,5	Incidenteel
Overige bijstellingen	0,7	Incidenteel
saldo begroting 2014 na Burap 2 2014	12,8	
<i>Najaarsbrief</i>		
Juridische overdracht gemalen	0,2	Incidenteel
Belastingopbrengsten voorgaande jaren	0,5	Incidenteel
Maatregelen knelpunten waterkwaliteit	0,2	Incidenteel
Gegevensbeheer	0,2	Incidenteel
Overige bijstellingen	1,3	Incidenteel
saldo begroting 2014 na Najaarsbrief	15,2	

2.4 Analyse verschillen saldo najaarsbrief en jaarrekening

In deze paragraaf wordt een analyse gegeven van de verschillen tussen de jaarrekening en de najaarsbrief. De eerdere verschillen (tussen Burap 1 en begroting en tussen Burap 2 en Burap 2 en tussen najaarsbrief en Burap 2) zijn in eerder vastgestelde documenten te zien.

Uit tabel 2.1 blijkt dat het werkelijke resultaat na bestemming € 7,3 miljoen voordeliger is dan werd verwacht in de najaarsbrief.

Het verschil betreft afgerond in totaal € 0,3 miljoen hogere lasten en € 7,6 miljoen hogere baten.

Onderstaande tabel 2.3 geeft een overzicht van de grootste posten van dit totale verschil van € 7,3 miljoen.

Tevens wordt in de tabel een onderscheid gemaakt tussen baten en lasten en wordt aangegeven welk deel hiervan een structureel dan wel een incidenteel karakter heeft.

Tabel 2.3 Verschil Najaarsbrief en jaarrekening

Omschrijving (bedragen * € 1 miljoen)	Lasten (-= nadelig)	Baten (-= nadelig)	Voordelig/nadelig	Structureel effect	Incidenteel effect
Renteresultaat en kapitaallasten	0,3	0,4	voordelig		0,7
Directe kosten exploitatie	-0,1		nadelig		-0,1
Directe opbrengsten exploitatie		1,2	voordelig		1,2
Belastingopbrengsten		2,2	voordelig	2,2	
Oninbaar/kwijtschelding		0,7	voordelig	0,3	0,4
Personeelslasten	-0,4		nadelig		-0,4
Bijzondere baten lasten	-0,9	3,1	voordelig		2,2
Onvoorzien en stelposten	1,2		voordelig		1,2
Mutatie reserves en voorzieningen	-0,4		nadelig		-0,4
<i>Afwijking jaarrekening ten opzichte van Najaarsbrief</i>	-0,3	7,6		2,5	4,8

Toelichting

Lasten

Renteresultaat en kapitaallasten

Door de lagere en soms zelfs negatieve rentepercentages voor de aangetrokken financiering is sprake van lagere rentekosten dan in Burap 2 werd aangenomen. Dit heeft per saldo geleid tot een voordeliger renteresultaat.

Directe kosten

In voorgaande jaarrekeningen was op dit onderdeel sprake van een afwijking van rond de € 6 miljoen. In 2014 is sprake van een aanzienlijk lagere afwijking van € 0,1 miljoen. Deze lagere afwijking betreft het effect van de bijgestelde ramingen in de begroting 2014 op basis van de structurele herijking van de budgetten bij de Kadernota 2015.

Personeelslasten

De werkelijke personeelskosten over 2014 wijken ten opzichte van de bijgestelde begroting minder dan 1% af.

Ook hier geldt net als bij de directe kosten dat ten opzichte van voorgaande jaren de effecten van de stringente bewaking en beheersing van de personeelsbegroting zichtbaar zijn geworden.

Op basis van deze betere beheersing van de personeelsbegroting zijn de geraamde personeelslasten in Burap 2 met een bedrag van € 2 miljoen verlaagd. Gezien de geringe afwijking van de werkelijke personeelskosten over 2014 ten opzichte van de bijgestelde raming blijkt dit een realistische bijstelling te zijn geweest.

Onvoorzien frictie en niet gebruikte stelposten

Onderstaande tabel geeft een specificatie van de raming en de inzet van de stelposten gedurende 2014.

Tabel 2.4 overzicht frictiekosten en stelposten

Omschrijving (bedragen * € 1 miljoen)	Oorspronkelijke begroting	Ingezet in 2014	Saldo na Burap 2
Indexering & afrondingsverschillen loon	1,25	-0,60	0,65
Onvoorziene uitgaven	0,50	-0,50	0,00
Onvoorzien frictie personeel	1,00	-0,50	0,50
Totaal	2,75	-1,60	1,15

In totaal is gedurende 2014 in totaal een bedrag van € 1,6 miljoen tussentijds vrijgevallen. In Burap 1 en 2 heeft over deze vrijval besluitvorming plaatsgevonden.

Aan het eind van 2014 was nog een bedrag beschikbaar van € 1,15 miljoen dat uiteindelijk ten gunste van het resultaat is gekomen.

Baten

Directe opbrengsten

De hogere opbrengst van € 1,2 miljoen betreft voornamelijk een bijdrage van derden en subsidies in het kader van kennis en innovatie (€ 0,7 miljoen) .

Belastingopbrengsten

De hogere opbrengst betreft belastingopbrengsten over 2014 en eerdere jaren.

De regionale belastinggroep (RBG) heeft in het vierde kwartaal een zeer uitgebreide volledigheidscntrole op het belastingbestand uitgevoerd.

Deze controle heeft uiteindelijk geleid tot een verbeterde basisadministratie voor de belastingheffing en daarmee ook de realisatie van aanvullende belastingopbrengsten over 2014 en voorgaande jaren.

De structurele effecten van deze extra belastingopbrengsten zullen worden verwerkt in de lopende begroting 2015 en de nieuwe (meerjaren) begroting 2016-2020.

Bijzondere baten en lasten

Deze post betreft voornamelijk een hogere opbrengst wegens verkopen onroerend goed (€ 0,6 miljoen geraamd en € 1,4 miljoen werkelijk) , een bate van € 1,1 miljoen uit de afrekening over voorgaande jaren inzake het Grensoverschrijdend afvalwater (GOA) en een in overleg met de accountant verwerkte aansluiting met de RBG over de periode 2011 tot en met 2014 van € 0,8 miljoen

Daarnaast is in 2014 een beëindigd investeringsproject afgeboekt voor een bedrag van € 0,6 miljoen.

Mutatie voorzieningen

De hogere storting betreft voornamelijk het op peil brengen van de voorziening Onderzoek en ontwikkeling(€ 0,3 miljoen).

2.5 Taakstelling

Tabel 2.5 geeft een overzicht van gerealiseerde taakstelling op zowel formatie als kosten tot en met 2014 en de verwachte verdere invulling tot en met 2017.

Tabel 2.5 Taakstelling 2011-2017

Invulling taakstelling (bedragen * € 1 miljoen)	Realisatie t/m 2013	Realisatie 2014	Realisatie t/m 2014	Verwachte realisatie t/m 2017
Ingevuld personeel	3,7	0,6	4,3	5,8
Ingevuld materieel	12,9	1,3	14,2	14,2
Totaal taakstelling	16,6	2,9	18,5	20,0
Personeel (formatie)	70 fte	8 fte	78 fte	100 fte

Over de periode 2011-2017 is in totaal een taakstelling van € 20,0 miljoen verwerkt. De taakstelling ligt op schema voor de realisatie op de personeelskosten (verwachte definitieve realisatie in 2017) en is in 2014 gerealiseerd voor de materiële kosten. Het effect van de motie Dijkema c.s. op de formatie is een vermindering van in totaal 100 fte.

2.6 Investeringsramingen

In de begroting 2014 was het totaal van de uitgaven op beschikbaar gestelde investeringskredieten geprogrammeerd op € 53,1 miljoen. In Burap 2 werd dit bedrag bijgesteld naar € 43,9 miljoen. Uiteindelijk is in 2014 in totaal een bedrag van € 43,7 miljoen uitgegeven zoals opgenomen in tabel 2.6.

Tabel 2.6 Investeringsramingen per programma

Investeringsramingen per programma (bedragen * € 1 miljoen)	Geprogrammeerde investeringen begroting 2014	Geraamde investeringen 1 ^e Burap 2014	Geraamde investeringen 2 ^e Burap 2014	Najaarsbrief	Realisatie 2014
Schoon water	6,5	5,6	6,2	6,0	6,3
Voldoende water	16,6	13,7	13,9	13,7	15,3
Stevige dijken	18,9	16,3	15,1	15,1	16,9
Gezuiverd afvalwater	2,9	2,8	2,6	2,8	3,6
Instrumenten	0,3	0,3	0,1	0,2	0,1
Organisatie	7,9	6,6	6,0	2,3	1,5
Totaal	53,1	45,3	43,9	40,1	43,7

In de afzonderlijke programma's in deze jaarrekening (hoofdstuk 3) worden de investeringen verder toegelicht.

In 2014 zijn 41 investeringsprojecten met een totaalbedrag van € 41.835.076 geactiveerd. In totaal was voor deze projecten een bedrag van € 48.822.029 aan investeringsplannen (IP) en een bedrag van € 47.149.853 aan investeringskrediet (IK) beschikbaar gesteld. Deze bedragen aan IP en IK kunnen worden afgevoerd.

Aan het eind van 2014 waren nog 133 investeringsprojecten onderhanden. De restantkredieten van deze onderhanden werken in totaal € 56.817.987 wordt overgebracht naar 2015.

In hoofdstuk 5 van dit jaarverslag (pagina 92) zijn overzichten opgenomen van de in 2014 gereedgekomen en geactiveerde investeringen en de restantkredieten.

2.7 Vermogenspositie

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserves, de tarief egalisatiereserves, de bestemmingsreserves en het nog niet bestemde resultaat over 2014.

Het eigen vermogen van Delfland is in 2014 gestegen van € 46,7 miljoen naar € 66,5 miljoen.

2.8 Verdeling resultaat

Saldo per hoofdtaak en resultaatbestemming

Het totale resultaat na bestemming van € 22,5 miljoen bestaat op basis van vastgestelde verdeelsleutels uit een saldo van de hoofdtaak watersysteembeheer en de hoofdtaak zuiveringsbeheer. Zie voor een verdere uitwerking ook hoofdstuk 6.3 en 6.4 van dit jaarverslag.

Deze saldi betreffen een overschot van € 22,5 miljoen op de taak watersysteembeheer en een saldo van € 0,001 miljoen op de taak zuiveringsbeheer.

In de tabellen in hoofdstuk 6.3 tot en met 6.4 van dit jaarverslag (pagina 97 en 98) wordt de verdeling van deze saldi verder gespecificeerd en toegelicht.

Vervolgens wordt het werkelijke saldo per hoofdtaak verdeeld op basis van bestaande en in 2014 genomen besluiten. Het resterende saldo per hoofdtaak na verwerking van

deze besluiten wordt ten laste of ten gunste van de algemene reserve per hoofdtaak gebracht.

De verdeling van het resultaat over 2014 betreft:

- De stortingen en onttrekkingen met de tarief egalisereserves voor gebouwd, ingezetenen en ongebouwd welke zijn gebaseerd op het besluit van 4 september 2008 (kenmerk 705668) om in de begroting het verschil tussen de geraamde en werkelijke opbrengst per categorie te verrekenen met de betreffende tarief egalisereserve;
- Een storting van € 1.300.000 in de nieuw te vormen reserve voor Huisvesting;
- Het restant per taak toe te voegen dan wel te onttrekken aan de algemene reserve per hoofdtaak.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de voorgestelde resultaatverdeling over 2014.

Tabel 2.7 Voorgestelde resultaatverdeling 2014

Omschrijving	Watersysteembeheer	Zuiveringsbeheer	Totaal
Resultaat 2014 na bestemming	22.505.512	9.065	22.514.577
<i>Bestemming resultaat</i>			
Storting in alg.res. watersysteembeheer	19.422.512		19.422.512
Onttrekking uit alg.res. zuivering		-770.935	-770.935
Storting in egalisereserve gebouwd	549.000		549.000
Storting in egalisereserve ingezetenen	1.764.000		1.764.000
Storting in egalisereserve ongebouwd	250.000		250.000
Storting in de reserve tijdelijke huisvesting	520.000	780.000	1.300.000
Bestemd resultaat 2014	22.505.512	9.065	22.514.577

3 Programmaverantwoording

3.1 Programma A - Schoon water

3.1.1 Programmalijnen

Binnen het programma Schoon water is een onderscheid gemaakt in de volgende vijf programmalijnen:

- Chemische waterkwaliteit;
- Ecologische waterkwaliteit;
- Vismigratie;
- Zwemwateren;
- Lokale knelpunten.

In onderstaande paragrafen worden de resultaten per programmalijn weergegeven.

Chemische waterkwaliteit

Om de hoeveelheid meststoffen en bestrijdingsmiddelen in het oppervlaktewater terug te dringen zijn de inspanningen op het verminderen van emissies van deze stoffen uit glastuinbouwbedrijven geïntensiveerd. Naast het aansluiten en aangesloten houden van glastuinbouwbedrijven op de riolering en het handhaven op lozingen (o.a. de succesvolle gebiedsgerichte monitoring en handhaving in de Dorppolder, zie ook programma Instrumenten) wordt samen met de land- en tuinbouwsector, de gemeenten en het Hoogheemraadschap Schieland en Krimpenerwaard gewerkt aan het reduceren van emissies van nutriënten en bestrijdingsmiddelen. Dit gebeurt door de uitvoering van maatregelen uit het Afsprakenkader Westland/Oostland, samen op weg naar de emissieloze kas 2027.

Alle afgesproken maatregelen zijn uitgevoerd. Na een stagnatie in 2013 laten metingen uit 2014 zien dat de waterkwaliteit in de boezem van Delfland op onderdelen duidelijk is verbeterd: voorlopige cijfers laten zien dat de prestatie-indicator van max. 3,75 mg/l. voor stikstof in de Westboezem boezem voor 2014 ruim gehaald is; het gehalte bedroeg 3.0 mg/l. Voor de Oostboezem is de prestatie-indicator (2,3 mg/l.) nagenoeg gehaald, met een gehalte van 2,4 mg/l. De definitieve cijfers worden opgenomen in de waterkwaliteitsrapportage over 2014. Zowel het extra doorspoelen van het watersysteem als het aansluiten en het aangesloten houden van de glastuinbouw op de riolering hebben bijgedragen aan de verbeterde waterkwaliteit. Bij het voortzetten van het extra doorspoelen van de boezem zal naar verwachting ook in 2015 het gewenste niveau aan stikstof worden bereikt.

Het percentage aangetroffen bestrijdingsmiddelen in de boezem is in 2014 (t.o.v. 2010) met 32% afgenomen. De gemiddelde concentratie van de aangetroffen bestrijdingsmiddelen in de boezem is in 2014 0,07 ug/l. Aan de gestelde prestatie-indicatoren voor 2014 (respectievelijk 8,7% en 0,14 ug/l) wordt voldaan.

Het aantal meetpunten dat voldoet aan de waterkwaliteitsnormen is in 2014 niet toegenomen t.o.v. 2010. Daarmee is niet voldaan aan de gestelde prestatie-indicator hiervoor. Deze prestatie-indicator blijkt onvoldoende onderscheidend te zijn, om de waargenomen waterkwaliteitsverbetering weer te geven. In de voorbereiding van het WBP5 wordt nagedacht over prestatie indicatoren die zoveel mogelijk onderscheidend zijn.

Ecologische waterkwaliteit

Om in 2027 de ecologische doelen voor de KRW te bereiken is in 2014 uiteindelijk 11,6 ha natuurvriendelijke oevers (NVO's) en vispaaiplaatsen (VPP'en) gerealiseerd. Niet alleen is 2014 daarmee ten opzichte van de voorgaande jaren het jaar met de grootste realisatie, ook is in 2014 beduidend meer oppervlakte gerealiseerd dan vooraf was begroot (9,6 ha).

In totaal is daarmee tot en met eind 2014 20,3 ha gerealiseerd van de KRW-resultaatsverplichting voor eind 2015 (28,2 ha). Daarmee ligt Delfland goed op schema om deze resultaatsverplichting te halen. De enige uitzondering hierop is de natuurvriendelijke oever die aangelegd wordt bij de 'bochtafsnijding Schie'. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering hiervan ligt echter bij de provincie Zuid-Holland.

De uitvoering van het onderhoud aan 25 ha natte ecologische zones (natuurvriendelijke oevers en vispaaiplaatsen) is conform planning uitgevoerd.

Vismigratie

In 2014 zijn de vier geplande vismigratieknelpunten gerealiseerd. Daarmee is het totaal aantal gerealiseerde knelpunten over de periode 2010-2014 op 14 gekomen. Van deze 14 knelpunten waren er zeven KRW-resultaatsverplicht. De laatste, achtste, KRW-resultaatverplichte vispassage wordt in 2015 gerealiseerd, zodat Delfland tijdig aan deze verplichting voldoet.

Zwemwater

Door maatregelen op diverse zwemwaterlocaties zijn in de afgelopen jaren de omstandigheden gecreëerd om overlast door bacteriën en blauwalgen zo veel mogelijk te voorkomen. De zwemwaterkwaliteit verbetert dan ook. Blauwalgen en bacteriën blijven echter een natuurlijk verschijnsel, die nooit helemaal uit het oppervlakte water zijn uit te bannen. Daarom blijft er altijd een risico op tijdelijke overlast.

In de waterspeeltuinen Tanthof en Korftlaan te Delft zijn de werkzaamheden afgerond om de zwemwaterkwaliteit te verbeteren en in de Krabbepas te Vlaardingen zijn tijdelijke maatregelen (zoals het plaatsen van de Solarbee en het afsluiten van de zwemplas) genomen om blauwalgenoverlast zo veel mogelijk terug te dringen. Voor de Delftse Hout was in 2014 bovenop de maatregelen van 2013 (het baggeren van de zij-armen, het bladval verminderen, het verminderen van het lokvoer en de ganzenoverlast beperken) gepland om blauwalgen te bestrijden door de voedingsstof voor blauwalg (Fosfaat) te binden aan de bodem. Uit nader onderzoek bleek echter dat deze maatregel onvoldoende effectief zou zijn geweest.

In 2014 hebben acht zwemwaterlocaties te kampen gehad met (incidentele) bacteriële verontreiniging. Delfland heeft voor deze locaties met de beheerders maatregelen geïnventariseerd om bacteriële verontreiniging in de toekomst te minimaliseren. Deze maatregelen zijn zo veel mogelijk in 2014 genomen of zijn voorzien voor 2015.

Bij toetsing aan de EU-Zwemwaternormen (toetsing over meetresultaten laatste vier jaar) scoren vier van de 17 locaties nog onvoldoende op bacteriologisch gebied. Het aantal incidentele bacteriële verontreinigingen laat de laatste jaren een daling zien. De toetsing betreft het gemiddelde meetresultaat van de laatste 4 jaar. Verbeteringen in de toetsing zullen hierdoor pas na een aantal jaar zichtbaar worden. Het aantal locaties dat een onvoldoende scoort, zal de komende jaren naar verwachting afnemen. In 2014 zijn op twee van de vier locaties, die slecht scoren, maatregelen genomen. De waterspeeltuin Tanthof is gerenoveerd, waarbij de waterbaan is vervangen. Bij de waterspeeltuin aan de Korftlaan is een duiker aangelegd waardoor het inlaatwater van betere kwaliteit wordt. De overige 13 locaties hebben de categorie aanvaardbaar of beter.

Door de relatief zachte winter en het warme voorjaar van 2014 is op 11 van de 17 zwemwaterlocaties in 2014 (incidentele) blauwalgenoverlast opgetreden. Dit heeft geleid tot in totaal 17 weken negatief zwemadvies op de prioritaire zwemwaterlocaties samen. Hiervan zijn zes weken afkomstig van de Delftse Hout, zes weken van de Dobbepas en vijf weken van de Krabbepas. Hiermee wordt voldaan aan de prestatie indicator voor blauwalgen. Deze prestatie-indicator geeft aan dat op jaarbasis maximaal 18 weken een negatief zwemadvies mag worden afgegeven met betrekking tot blauwalgen in de zes prioritaire locaties samen. In 2013 waren er 23 weken met een negatief zwemadvies op de prioritaire locaties, waarvan 14 weken in de Krabbepas. In 2014 is de zuidplas van de Krabbepas extra doorgespoeld en is de Solarbee geplaatst in

de andere plas. Mede hierdoor was er in de Krabbeplas maar 5 weken een negatief zwemadvies.

Lokale knelpunten

Van de 15 maatregelen van de 3de ronde lokale knelpunten die gepland waren om voor eind 2014 te worden gerealiseerd, zijn er 10 gereed gekomen, waaronder de maatregelen tegen kroosvorming in Delft en Den Haag. De resterende vijf maatregelen, zoals bijvoorbeeld de riooloverschot Schipluiden worden, conform besluitvorming in de VV, in 2015 gerealiseerd.

3.1.2 Exploitatie: wat heeft het gekost?

Programma Schoon water per programmalijn (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2014	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014
<i>Programmalijn</i>			
Chemische waterkwaliteit	2.389	2.398	2.353
Ecologische waterkwaliteit	935	728	833
Vismigratie	244	297	297
Zwemwateren	221	235	177
Lokale knelpunten	285	199	123
Saldo programma	4.073	3.857	3.783

Programma Schoon water (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2014	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Rekening 2013
<i>Lasten</i>				
Directe kosten	1.790	2.010	2.000	1.650
Toegerekende salarissen	1.542	1.541	1.394	1.352
Rente en afschrijving	741	789	778	289
<i>Totaal lasten</i>	<i>4.073</i>	<i>4.340</i>	<i>4.172</i>	<i>3.291</i>
<i>Baten</i>				
Directe opbrengsten	0	483	389	409
<i>Totaal baten</i>	<i>0</i>	<i>483</i>	<i>389</i>	<i>409</i>
Saldo programma	4.073	3.857	3.783	2.882

Toelichting

De realisatie 2014 is nagenoeg in overeenstemming met de bijgestelde begroting.

Lasten

Zoals reeds gemeld in de Najaarsbrief is de geplande maatregel voor de algenbestrijding van de locatie 'Delfse Hout' niet uitgevoerd. Dit heeft geleid tot € 60.000 lagere uitgaven.

Baten

Bij de programmalijn ecologische waterkwaliteit zijn de werkelijk gemaakte uren verrekend met een vrijval uit de voorziening 'Onderhoudsbaggeren' (baten € 150.000).

3.1.3 Investeringsen

Verloop investeringen 2014:

Investeringsen per Programma (bedragen * € 1 miljoen)	Raming oorspronkelijke begroting 2014	Bijgestelde raming Burap 1	Bijgestelde raming Burap 2	Realisatie in 2014
Schoon water	6,5	5,6	6,2	6,3

Toelichting

De realisatie van de investeringen over 2014 is nagenoeg in overeenstemming met de bijgestelde raming van Burap 2.

3.1.4 Risico's

Chemische waterkwaliteit

Waterkwaliteitsmetingen laten zien dat de chemische waterkwaliteit in 2014 op onderdelen is verbeterd, dankzij de maatregelen van de afgelopen jaren om de emissies van meststoffen en bestrijdingsmiddelen te verminderen. Het risico bestaat echter dat de beoogde doelstelling voor 2015 niet wordt gehaald, omdat de waterkwaliteitsverbetering mede afhankelijk is van de inzet van derden. Bovendien wordt in 2015 naar verwachting het verversingsexperiment in een kleinere periode ingezet. Het gecombineerd effect van de geoptimaliseerde "mix" van bron- en effectgerichte maatregelen voor 2015 is niet precies te voorspellen. De komende tijd blijft Delfland stevig inzetten op handhaving en maakt Delfland met de glastuinbouwsector en gemeenten concrete afspraken hoe te komen tot een (nagenoeg) emissieloze kas in 2027.

Ecologische waterkwaliteit

Bezwaren vanuit de omgeving hebben in 2014 geleid tot vertraging in de realisatie van de vispaaiplaats Oranjebuitenpolder.

Lokale knelpunten

Omdat het oplossen van lokale knelpunten waterkwaliteit vaak in samenspraak gaat met gebiedspartners, kunnen ook hier vertragingen ontstaan, bijvoorbeeld omdat gemeenten vanwege bezuinigingen hun bijdrage niet tijdig op orde kunnen brengen. Op deze wijze zijn ook de 2 knelpunten in de gemeente Delft vertraagd.

Zwemwater

Met de genomen maatregelen ter verbetering van de zwemwaterkwaliteit zijn de randvoorwaarden gecreëerd om overlast door blauwalgen en bacteriën te minimaliseren. Zwemwater in oppervlaktewater blijft echter in sterke mate onderhevig aan natuurlijke processen, waardoor blauwalgen en bacteriën nooit helemaal zijn uit te bannen. Dit is ook gebeurd in het zwemseizoen 2014, waarin een aantal zwemwaterlocaties te kampen hebben gehad met overlast door blauwalgen en bacteriën. Sommige oorzaken /bronnen hiervan zijn moeilijk volledig te beïnvloeden (denk aan het weer of watervogels). Bij het optreden van bacteriële problemen of blauwalgenoverlast wordt duidelijk gecommuniceerd met de burgers. Tevens wordt met de beheerders gezocht naar maatregelen en worden, zo mogelijk, passende maatregelen genomen. Hierdoor verbetert de kans op goed zwemwater, maar het blijft natuur, waardoor geen 100% zekerheid gegeven kan worden. Bij jaarlijks terugkerende problemen, die niet of moeilijk oplosbaar zijn, wordt in overleg met de beheerder/eigenaar en met de provincie besproken of de functie zwemwater voor de betreffende locatie realistisch is, waarna de provincie de afweging maakt of de functie moet worden gehandhaafd.

3.2 Programma B – Voldoende water

3.2.1 Programmalijnen

Binnen het programma Voldoende water is een onderscheid gemaakt in de volgende drie programmalijnen:

- Optimaal regulier beheer
- Voorkomen wateroverlast polder
- Goede zoetwatervoorziening.

In onderstaande paragrafen worden de resultaten per programmalijn weergegeven.

Regulier beheer polders en boezem

Ten behoeve van het op orde houden van het bestaande watersysteem zijn de onderhoudsactiviteiten voor het baggeren, het krozen & zuiveren en het technisch beheer voor het in standhouden van de installaties conform planning uitgevoerd.

In 2014 heeft het watersysteem goed gefunctioneerd. Het op orde houden van het bestaande watersysteem binnen de gestelde voorwaarden is gelukt. Het watersysteem heeft dit jaar niet onder druk gestaan. In 2014 is in totaal 803 mm neerslag gevallen. Hiermee is 2014 ten opzichte van andere jaren een relatief droog jaar geweest. Er zijn zeven voormalacties uitgevoerd die allen vielen in de categorie neerslagprotocol A, het laagste niveau. Het maximaal toelaatbaar peil is dit jaar niet overschreden. Hiermee is de bijbehorende prestatie-indicator (toelaatbaar peil niet overschreden) gerealiseerd.

Het percentage beheersgebied met een peil conform peilbesluit is op 88% uitgekomen. In Burap 2 werd uitgegaan van 86%. Het definitieve percentage van 88% is lager dan de gestelde prestatie-indicator voor 2014 van 90%. Dit lagere percentage wordt veroorzaakt doordat de voorgenomen partiële herziening van de peilbesluiten niet heeft plaatsgevonden.

Het chloride-gehalte van het oppervlaktewater in de boezem te Rotterdam is dit jaar geen enkele keer overschreden. De chloride-waarde is het gehele jaar onder 1,6 EC/200 ml/l gebleven. Er heeft dit jaar een project 'Zoutintrusie Parksluizen' plaatsgevonden waarbij een tijdelijk meetnet is gerealiseerd.

Ten behoeve van de waterkwaliteit is dit jaar een doorspoelplan uitgevoerd. Het waterbeheer heeft hierdoor een steeds meer integrale invulling gekregen.

Op het gebied van beleid en instrumenten zijn de volgende resultaten bereikt en inspanningen geleverd:

- De legger wateren is geactualiseerd. Tevens is de uitgangspuntennotitie om de legger te laten voldoen aan de vereiste uit de Waterwet voor besluitvorming in procedure gebracht. De vaststelling door de VV vindt plaats in februari 2015;
- Het opstellen van de Nota Peilbeheer is gestart. Deze gaat op termijn de Nota Peilbesluiten vervangen;
- De evaluaties van de beleidsnota's herindeling functies en grondwater zijn in het college van D&H behandeld;
- De herziening van drie waterakkoorden is verder uitgewerkt;
- Er zijn conform planning vijftien peilbesluiten vastgesteld;
- De nota Beperken en Voorkomen wateroverlast is in de Verenigde Vergadering van 10 juli 2014 vastgesteld en de implementatie is gestart;
- Het traject om samen met de Provincie en de Zuid-Hollandse waterschappen afspraken te maken over de knelpunt gerichte aanpak van wateroverlast in de polders is afgerond. Deze afspraken zijn verankerd in de nieuwe verordening van de provincie Zuid-Holland;
- Er is een applicatie ontwikkeld waarmee de knelpunten ten aanzien van wateroverlast gebied dekkend kunnen worden gevisualiseerd.

De kennis over de werking van het watersysteem is vergroot en Delfland heeft bijgedragen aan trajecten (3D-i en Verkeerstoren) die kunnen leiden tot innovatieve manieren om het waterbeheer vorm te geven in samenwerking met de STOWA.

Delfland heeft geparticipeerd in de diverse onderzoekstrajecten waaronder mogelijkheden voor ondergrondse opslag van regenwater. Ten slotte zijn er diverse onderzoeken afgerond om de baggerwerkzaamheden te optimaliseren. De resultaten worden in 2015 verder geïmplementeerd.

De watersysteemanalyses van 15 polders zijn afgerond. Ook is een groot aantal vragen beantwoord met ondersteuning van rekenmodellen.

De projecten voor de Boezem verlopen conform de planning. Inmiddels zijn 6 van de 10 knelpunten in de boezem opgelost. In 2014 zijn conform deze planning de projecten 'de Poelzone', de Bergboezem Berkel' en het 'Alternatief afvoertracé' in uitvoering. Deze projecten zullen in 2015 grotendeels zijn uitgevoerd en daarmee afgerond. De uitvoering van de dijkverhogingen voor het knelpunt rondom Den Haag is naar verwachting gereed in 2017. Tevens is in 2014 met twee nieuwe boezemprojecten gestart, waarbij wordt meegelift met ruimtelijke kansen ten gunste van de Boezem. Het betreft de projecten 'Boezemberging Vlietzone' (Den Haag/Rijswijk) en 'de Groene Schakel' (gemeente Westland).

Het maaionderhoud aan de watergangen van het beheerareaal van 1.222 km primaire watergang is conform planning uitgevoerd. In 2014 is in totaal ca.1.955 km aan watergangen gemaaid. Dit is meer dan het beheerareaal, omdat veel watergangen namelijk meer dan 1 keer per jaar worden gemaaid.

De uitvoering van het baggerseizoen 2013-2014 is conform planning uitgevoerd; 94 km watergang is hierbij weer op leggerdiepte gebracht. De uitvoering van baggerseizoen 2014-2015 loopt en wordt naar verwachting tijdig voor 1 februari 2015 afgerond. Hierin wordt naar verwachting 163 km weer op leggerdiepte gebracht.

Voorkomen wateroverlast polders

Van de geprognosticeerde 15 knelpunten zijn er 11 gerealiseerd. De 4 niet opgeleverde knelpunten zullen naar verwachting in het eerste kwartaal van 2015 worden afgerond. Het betreft de volgende knelpunten; gemaal Harnaschpolder, poldergemaal Kerstanjewetering, boostergemaal Kerstanjewetering en het gemaal polder Berkel. De vertraging bij het gemaal Harnaschpolder is veroorzaakt doordat de gemeente de benodigde vergunningen ondanks bestuurlijke afspraken niet op tijd heeft afgegeven. Voor de realisatie van het poldergemaal en boostergemaal Kerstanjewetering heeft de GR grondwateronttrekking Delft Noord, voor het aansluiten op het door hen aan te leggen puttenveld, meer tijd nodig gehad. Voor het gemaal polder Berkel was achteraf gezien de planning te kort, ondanks de extra druk die op de planning is uitgeoefend. Ook vroegen enkele werkzaamheden meer tijd dan vooraf was ingeschat. In het totaal zijn in de periode 2012-2014 53 knelpunten gerealiseerd van de 83 knelpunten die voor eind 2017 moeten zijn opgelost.

Goede zoetwatervoorziening

Delfland heeft zowel bestuurlijk als ambtelijk geparticipeerd in verschillende externe beleid- en planvorming trajecten die de zoetwatervraag kunnen beïnvloeden. Het belangrijkste voorbeeld hiervan is het Delta-programma. Dit traject is in 2014 afgerond met het nemen van de deltabeslissingen. In de deltabeslissing zoetwater zijn de belangen van Delfland goed meegenomen en zijn ook financiële middelen opgenomen om in de toekomst te kunnen werken aan het verbeteren van de zoetwatervoorziening.

De resultaten van de studie 'Sturen met water' zijn verder geïmplementeerd, daarnaast is ook een aantal vervolgvragen uitgewerkt. Dit is gedaan binnen het project Digitale Delta.

Tevens heeft Delfland inbreng geleverd in de studies rond het verzilten van het Volkerak-Zoommeer en in het verdiepen van de Nieuwe Waterweg.

3.2.2 Exploitatie: wat heeft het gekost?

Programma Voldoende water per programmalijn (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2014	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014
<i>Programmalijn</i>			
Optimaal regulier beheer polders en boezem	24.902	19.480	18.445
Voorkomen wateroverlast polder	10.437	11.482	11.323
Goede zoetwatervoorziening	179	139	108
Saldo programma	35.518	31.101	29.876

Programma Voldoende water (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2014	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Rekening 2013
<i>Lasten</i>				
Directe kosten	12.595	14.096	13.374	15.175
Toegerekende salarissen	5.908	5.908	5.495	5.847
Rente en afschrijving	17.575	17.650	17.652	17.532
<i>Totaal lasten</i>	<i>36.078</i>	<i>37.654</i>	<i>36.521</i>	<i>38.554</i>
<i>Baten</i>				
Directe opbrengsten	560	6.553	6.645	1.010
<i>Totaal baten</i>	<i>560</i>	<i>6.553</i>	<i>6.645</i>	<i>1.010</i>
Saldo programma	35.518	31.101	29.876	37.544

Toelichting

Op dit programma is sprake van afgerond € 0,7 miljoen lagere directe kosten (verschil tussen begroting 2014 na wijziging en rekening 2014) en € 0,1 miljoen hogere baten. Dit verschil betreft voornamelijk de volgende posten:

Lasten

De onderhandeling met de gemeente Schiedam over de juridische overdracht van de ondergrond van drie gemalen te Schiedam stagneerde in 2014. Hierdoor passeren de aktes in 2015. Dit heeft geleid tot in totaal € 0,3 miljoen lagere kosten.

Een waterbezwaar heeft zich in 2014 niet voorgedaan. Hierdoor is het hiervoor geraamde bedrag van € 0,15 miljoen niet uitgegeven. Tevens is het groot onderhoud van een aantal duikers, conform de nota IAB, overgeheveld naar de investeringen. Dit heeft geleid tot € 0,15 miljoen lagere kosten.

De extra capaciteit die het opstellen van de polderschematisaties voor het project 3Di heeft vraagt, is voornamelijk geleverd door medewerkers die zich inzetten voor het programma Voldoende Water. Hierdoor is een aantal projecten vertraagd. Het gaat om de volgende projecten:

- Een aantal watersysteemanalyses;
- Implementatie beleidsnota voorkomen wateroverlast;
- Actualisatie prioritering polders.

Dit heeft geleid tot € 0,1 miljoen lagere kosten.

Baten

Bijdrage uit voorziening baggeren (€ 0,1 miljoen). Hiertegenover staan ook € 0,1 miljoen hogere doorberekende personeelslasten. In dit programma worden de werkelijk bestede uren voor het baggeren verantwoord. Tegenover deze werkelijke kosten staat een bijdrage uit de voorziening baggeren, die als bate wordt verantwoord. Per saldo is sprake van een budgettair neutrale situatie.

3.2.3 Investeringsen

Verloop investeringen 2014:

Investeringsen per Programma (bedragen * € 1 miljoen)	Raming oorspronkelijke begroting 2014	Bijgestelde raming Burap 1	Bijgestelde raming Burap 2	Realisatie in 2014
Voldoende water	16,6	13,7	13,9	15,3

De afwijking van de werkelijke realisatie over 2014 ten opzichte van de raming in Burap 2 wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende investeringen:

Omschrijving investering	Bedrag (in € 1 miljoen)
700873 Alternatief afvoertracée Pijnackerse vaart	0,7
701694 Vergroting boezemberging	0,3
701738 Gemaal ZD Rotterdamseweg	0,4
Totaal	1,4

Alternatief afvoertracée Pijnackerse vaart

Ten opzichte van de prognose is een aantal betalingen naar de start van de uitvoeringsfase verschoven. Hierdoor is meer uitgegeven dan het begrote investeringsbedrag voor 2014. Het project verloopt conform planning.

Vergroting boezemberging

Na de start van het project Bergboezem heeft het accent van de werkzaamheden op dit deelproject gelegen. Hierdoor is een versnelling op het project 'Vergroting bergboezem' doorgevoerd waardoor er meer is uitgegeven dan het begrote investeringsbedrag voor 2014.

Gemaal ZD Rotterdamseweg

Tijdens de uitvoering van dit project zijn extra inspanningen verricht om de vispassage in 2015 te kunnen opleveren. Daardoor zijn ook de werkzaamheden voor het gemaal sneller uitgevoerd dan was voorzien. Ook hier is meer uitgegeven dan het begrote investeringsbedrag voor 2014.

3.2.4 Risico's

Schade wateroverlast

De provincie heeft in overleg met de verschillende waterschappen een nieuwe provinciale verordening opgesteld. Binnen deze nieuwe verordening heeft Delfland (en de andere waterschappen zowel de tijd (2027), als een aantal instrumenten in handen gekregen (gebiedsnormering, graslandnorm) om aan de provinciale normering te gaan voldoen. Hiermee is het juridische risico zoals opgenomen in de begroting 2014 vervallen. Dit betekent overigens niet dat Delfland niet onverminderd blijft inzetten op het terugdringen van de kans op wateroverlast.

Gedurende 2014 is de vertraging in de oplevering van een aantal gemalen als risico opgenomen. Deze risico's zijn opgetreden en deze gemalen (poldergemaal Kerstanjewetering, Booster Kerstanjewetering, Harnaschpolder en poldergemaal Berkel) worden nu naar verwachting in het eerste kwartaal van 2015 opgeleverd.

3.3 Programma C – Stevige dijken

3.3.1 Programmaliijnen

Binnen het programma Stevige dijken is een onderscheid gemaakt in de volgende drie programmaliijnen:

- Primaire waterkeringen;
- Regionale waterkeringen;
- Overige waterkeringen.

In de onderstaande paragrafen worden de resultaten per programmaliijn weergegeven.

Primaire waterkeringen

Beleid

Delfland heeft zijn bijdrage geleverd aan het Deltaprogramma en de daaruit voortvloeiende deltabeslissingen, die in het najaar van 2014 zijn vastgesteld. Voor het programma Stevige Dijken zijn de deltabeslissingen Waterveiligheid, Kust, Rijnmond Drechtsteden en Ruimtelijke adaptatie van belang. De meest prominente verandering die voortkomt uit het Deltaprogramma is de nieuwe normeringssystematiek voor de primaire keringen met de gerelateerde nieuwe normen. Deze normen worden in 2017 vastgesteld. Vooruitlopend op het vaststellen van de normen anticipeert Delfland in gebiedsprocessen al op de doorwerking. Denk hierbij aan de processen rondom de Westelijke oeververbinding (Blankenburgtunnel) en de Hoekse lijn. Verder heeft Delfland bijgedragen aan de herziening van de landelijke Beleidslijn kust en aan het opstellen van het nieuwe toetsinstrumentarium voor de primaire keringen, ten behoeve van de vierde toetsronde die start in 2017.

Legger en beheerregister

De nieuwe Legger zeewering is in april 2014 vastgesteld door de VV.

Toetsing

In 2014 is een toetsing uitgevoerd van niet waterkerende objecten op de primaire keringen (beplanting, bebouwing en wegen). De resultaten van deze toetsing worden in 2015 voorgelegd.

In 2013 heeft Delfland aan de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en het Directoraat-Generaal Ruimte en Water (DGRW) gevraagd om een oordeel te vellen over het stuk Delflandsedijk van in totaal 1.050 meter dat in 2013 gedetailleerd is getoetst en op basis van deze toetsing geen verbeteropgave kent. Vooralsnog is geen oordeel ontvangen en kan de strekking nog niet definitief worden goedgekeurd. De verwachting is dat dit gebeurt in 2015.

Regulier beheer

De geplande onderhoudsactiviteiten (inclusief inspecties) hebben plaatsgevonden. Het monitoringsplan "Kust", dat in 2013 was opgesteld is goedgekeurd door de provincie Zuid-Holland. Een eerste rapportage over dit plan heeft plaatsgevonden.

Stand van zaken prestatie-indicator

In 2014 is na gedetailleerde toetsing 1.050 meter alsnog goedgekeurd en voorgelegd aan de ILT en de DGRW. Naar verwachting kunnen deze strekkingen in 2015 definitief worden goedgekeurd. Van de primaire keringen is 98% op orde, na goedkeuring van de 1.050 meter is dat 99,9%.

Regionale waterkeringen

Beleid

In 2014 is een verkenning gedaan voor het opstellen van binnenstedelijk beleid en saneringsbeleid (ongewenste objecten op/in/bij waterkeringen). Deze verkenningen worden in 2015 vertaald in beleid.

Daarnaast is de evaluatie gestart van het Delflands Algemeen Waterkeringenbeleid, het Functioneel ontwerpproces boezemkades en de Beleidsregel Veendijken. Deze evaluaties zijn begin 2015 gereed.

Het calamiteitenbestrijdingsplan voor de waterkeringen is geactualiseerd.

Legger en beheerregister

Veranderingen in de veldsituatie van waterkeringen, bijvoorbeeld door de uitvoering van projecten, zijn door leggerwijziging vastgelegd.

Toetsing

In 2014 is de eerste toetsronde voor de grondlichamen van de regionale waterkeringen afgerond en is gestart met het toetsen van bijzondere waterkerende constructies en kunstwerken. Voor de periode 2015-2024 is een Uitvoeringsprogramma regionale waterkeringen opgesteld en aangeboden aan de provincie.

Voor afgekeurde dijkstrekkings worden maatregelen genomen ter beheersing van de risico's. Deze maatregelen worden jaarlijks tegen het licht gehouden en geactualiseerd.

Kennis en innovatie

In 2014 is de studie afgerond naar de invloed van de grondwateronttrekking DSM op de stabiliteit van de waterkeringen. Op basis van het onderzoek is geconcludeerd dat, na verbetering van een aantal kadestrekkingen, de invloed van het stopzetten van de grondwateronttrekking gering is. Op basis hiervan heeft Delfland zijn belang in de GR grondwateronttrekking DSM heroverwogen.

Voor het volgen van de effecten van het stoppen van de grondwateronttrekking is een monitoringprogramma opgezet en een meetnet geïnstalleerd. Dit meetnet is begin 2015 operationeel.

Daarnaast is in 2014 een nieuwe "proevenverzameling" voor de waterkeringen gerealiseerd. Dit is een basisset van veldgegevens voor de sterktebepaling van waterkeringen, die onder meer wordt gebruikt bij het toetsen en ontwerpen van keringen.

Ook heeft Delfland bijgedragen aan het opstellen van de nieuwe 'Leidraad voor het toetsen van regionale waterkeringen', die in begin 2015 beschikbaar komt.

Het onderzoek naar het gedrag van verdroogde kades is voortgezet.

Regulier beheer

Er is 10,7 kilometer buitengewoon onderhoud (groene kaden) uitgevoerd. Dit is inclusief de 3 kilometer die was doorgeschoven vanuit 2013. Deze extra uitgaven konden voor wat het exploitatiedeel betreft, worden gedekt uit het budget van de programmatische Overige keringen.

Van het bestek 2014 is 300 meter uitgesteld naar 2015 in verband met een vertraagde kap van bomen. Dit uitstel heeft geen negatieve gevolgen voor de doelrealisatie in 2015.

Van het bestek 2014 is 190 meter meegenomen in de kadeverbetering.

Muskusrattenbeheer

Het muskusrattenbeheer is volgens de vastgestelde uitgangspunten uitgevoerd. Bijzonderheden hebben zich niet voorgedaan.

De gemene rekening Muskusrattenbeheer is in 2014 geëvalueerd met het oog op verlenging van de gemene rekening voor onbepaalde tijd. Uit de evaluatie blijkt dat de samenwerkingspartners tevreden zijn met de uitvoering door het hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden, de vangstresultaten en de verbinding van het personeel van het muskusrattenbeheer met de individuele waterschappen. Door de samenwerking is een kostenreductie bereikt van naar schatting 6,9% voor 2015. Over het geheel kan worden geconcludeerd dat de evaluatie de meerwaarde aantoont van de samenwerking door de waterschappen.

Stand van zaken prestatie-indicator

In 2014 is 4,7 km van de risicovolle keringen verbeterd waardoor 31,2 km (91,8%) op orde is. Daarmee is de doelstelling zoals in Burap 1 en 2 wed opgenomen, bereikt. In 2015 wordt de resterende 2,8 km verbeterd.

Overige waterkeringen

Beleid

In 2014 is in de zogenaamde Nut- en noodzaakstudie onderzocht of de keringen in het gebied nog de juiste status, bescherming en het juiste beheer hebben. Op basis van de studie zijn voorstellen opgesteld voor het wijzigen van de status van kadetrajecten, die in 2015 worden vertaald in leggerwijzigingen die bestuurlijk worden voorgelegd. Op basis van een studie naar de compartimenteringskeringen, uitgevoerd door provincie Zuid Holland en de hoogheemraadschappen van Schieland en de Krimpenerwaard en van Delfland, is voorgesteld om voor delen van de Maasdijk de status van waterkering te laten vervallen. De gerelateerde leggerwijziging wordt in 2015 bestuurlijk voorgelegd.

Legger en beheerregister

Veranderingen in de veldsituatie van waterkeringen, bijvoorbeeld door de uitvoering van projecten, zijn door leggerwijziging vastgelegd.

Regulier beheer

De functionele inspecties zijn conform het jaarplan uitgevoerd. Er zijn geen onverwachte schades opgetreden.

Stand van zaken prestatie-indicator

In 2014 hebben geen verbeterwerken plaats gevonden.

3.3.2 Exploitatie: wat heeft het gekost?

Programma Stevige dijken per programmalijn (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2014	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014
<i>Programmalijn</i>			
Primaire waterkeringen	3.540	3.435	3.062
Regionale waterkeringen	6.584	7.915	8.233
Overige waterkeringen	968	413	228
Saldo programma	11.092	11.763	11.523

Programma Stevige dijken (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2014	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Rekening 2013
<i>Lasten</i>				
Directe kosten	5.322	5.112	5.083	4.329
Toegerekende salarissen	2.179	2.179	2.018	2.193
Rente en afschrijving	3.816	4.647	4.562	4.003
<i>Totaal lasten</i>	<i>11.317</i>	<i>11.938</i>	<i>11.663</i>	<i>10.525</i>
<i>Baten</i>				
Directe opbrengsten	225	175	140	328
<i>Totaal baten</i>	<i>225</i>	<i>175</i>	<i>140</i>	<i>328</i>
Saldo programma	11.092	11.763	11.523	10.197

Toelichting

Op dit programma is sprake van afgerond € 0,03 miljoen lagere directe kosten (verschil tussen begroting 2014 na wijziging en rekening 2014) en € 0,03 miljoen lagere baten. Dit verschil betreft voornamelijk de volgende posten:

Lasten

Bij primaire keringen zijn door het slim combineren van natuurmaatregelen, een niet benodigd zandkorrelonderzoek in de duinen en meevallende aanbestedingen voor onderhoud de directe kosten lager uitgevallen.(€ 0,3 miljoen)

Bij regionale keringen is inzake de GR Grondwateronttrekking Delft Noord de € 0,55 miljoen hogere bijdrage betaald. Dit bedrag was reeds als risico opgenomen.

Het voor 2014 geplande en het vanuit 2013 resterende buitengewoon onderhoud door derden is meegevallen.

Ook de aanbestedingsvoordelen bij DSM Monitoring en de beperkte voortgang in het landelijke traject van de Dijk Analyse Module, resulteerden in lagere uitgaven. (totaal € 0,3 miljoen)

Bij overige keringen is er nagenoeg geen afwijking op de bijgestelde begroting.

Baten

Als gevolg van minder benodigde declarabele activiteiten door de Provincie Zuid Holland (PZH) inzake ecologisch onderhoud primaire keringen, valt daarmee de daaraan gerelateerde bijdrage uitvoeringsovereenkomsten ook lager uit.(€ 0,035 miljoen)

3.3.3 Investerings

Verloop investeringen 2014:

Investerings per Programma (bedragen * € 1 miljoen)	Raming oorspronkelijke begroting 2014	Bijgestelde raming Burap 1	Bijgestelde raming Burap 2	Realisatie in 2014
Stevige dijken	18,9	16,3	15,1	16,9

Toelichting

De afwijking van de realisatie over 2014 van € 1,8 miljoen ten opzichte van de raming in de 2^e Bestuursrapportage wordt veroorzaakt door meerdere bijstellingen in de projecten. Onderstaand zijn de bijstellingen vermeld groter dan € 0,05 miljoen:

Omschrijving investering	Bedrag (in € miljoen)	Toelichting
Boezemkade Aalkeet Buitenpolder Boonervliet	+ 0,08	Er is meerwerk toegekend waardoor het project duurder is geworden.
Voorboezem polder van Nootdorp	- 0,13	Kosten voor de voorbereiding van een natuurvriendelijke oever zijn bekostigd vanuit de voorziening.
Kade 18 Dijkpolder	+ 0,07	Als gevolg van het voorspoedig verlopen van de werkzaamheden is een deel van het werk dat in 2015 gepland stond eerder uitgevoerd.
Kadeverbetering langs de Bovenvaart	+ 0,25	Als gevolg van het voorspoedig verlopen van de werkzaamheden is een deel van het werk dat in 2015 gepland stond eerder uitgevoerd.
Buitengewoon onderhoud groene kaden 2013 – levensduurverlengend deel	+ 0,21	Een deel van het bestek 2013 is in 2014 uitgevoerd.
Kadeverbetering kade 31 polder Schieveen	+ 0,11	Als gevolg van het voorspoedig verlopen van de werkzaamheden is een deel van het werk dat in 2015 gepland stond eerder uitgevoerd.

Kadeverbetering Zwethkade	+ 0,08	Als gevolg van het voorspoedig verlopen van de werkzaamheden is een deel van het werk dat in 2015 gepland stond eerder uitgevoerd.
Kadeverbetering voorboezem Tedingerbroekpolder	- 0,15	Als gevolg van een gedegen voorbereiding is de uitvoering verschoven naar de eerste helft van 2015.
Complex Buitengewoon onderhoud kaden	+ 0,39	De neerwaartse bijstelling bij Burap1 is deels ingelopen in het laatste deel van het jaar. Meerdere projecten zijn in de realisatiefase.
Buitengewoon onderhoud groene kaden 2014	- 0,10	Als gevolg van uitloop van de werkzaamheden is een deel van de uitvoering naar 2015 verschoven.
Bijdrage Puttenveld en Boostergemaal GR Beheer Grondwateronttrekking Delft Noord	+ 0,96	De bijdrage voor het Puttenveld en Boostergemaal is in 2014 voldaan.

De voortgangsrapportage over het buitengewoon onderhoud is opgenomen in hoofdstuk 5.8 Projecten Buitengewoon onderhoud.

3.3.4 Risico's

GR grondwateronttrekking Delft-Noord

Op 10 juni 2014 heeft D&H besloten om per 1 januari 2016 uit te treden uit de GR. In de Verenigde Vergadering van 10 juli 2014 heeft de VV ingestemd met deze uittreding. Op het Algemeen Bestuur van de GR rust de taak om de gevolgen van de uittreding te regelen, zo stelt het onder meer de uittredingsvergoeding vast. Aangezien het Algemeen Bestuur, vanwege de gelijke stemverhoudingen, daarover niet tot een besluit kan komen, wordt aan het college van Gedeputeerde Staten (GS) gevraagd daarover een beslissing te nemen. Met het voorleggen van het verzoek aan GS, wordt daarmee ook de beslissing over de financiële consequenties van de afwikkeling van de uittreding bij GS neergelegd.

Beleidsontwikkelingen

Ontwikkelingen op het gebied van beleid kunnen leiden tot inspanningen en kosten die nog niet in beeld zijn. Op dit moment loopt de ontwikkeling van binnenstedelijk beleid en beleid met betrekking tot sanering van niet-waterkerende objecten. Financiële consequenties hiervan zijn nog niet in beeld.

Verder loopt er een proces om te komen tot normering van de overige keringen. Als de normering vastgesteld is, worden de overige keringen getoetst en wordt duidelijk of er een verbeteropgave ligt en of er risico's zijn die vragen om specifieke beheersmaatregelen. De financiële consequenties daarvan worden in de P&C-cyclus ingebracht.

Buitengewoon onderhoud regionale waterkeringen

Waar het gaat om het buitengewoon onderhoud bij kades met wegen wordt er afgestemd met de wegbeheerders (werk met werk maken). Dit vraagt capaciteit binnen de organisatie (zowel kwalitatief als kwantitatief). Als gevolg van onzekerheden over de beschikbare capaciteit op de lange termijn en vanwege de benodigde afstemming met de wegbeheerders, zijn er risico's voor het halen van de planning en daarmee de uitgaven.

Met de gemeenten wordt scherp onderhandeld over de kosten voor het buitengewoon onderhoud in de situaties dat de gemeente het werk uitvoert.

3.4 Programma D – Gezuiverd afvalwater

3.4.1 Programmalijnen

Binnen het programma Gezuiverd afvalwater is een onderscheid gemaakt in de volgende vier programmalijnen:

- Transporteren;
- Zuiveren;
- Doelmatigheid.
- Publieke Private samenwerking (PPS)

De reguliere zuivering van afvalwater wordt weergegeven door drie programmalijnen: transporteren en zuiveren en publiek private samenwerking. De verschillende activiteiten die gericht zijn op besparingen, het verbeteren van de prestaties, de duurzaamheid en op innovatie vallen onder de programmalijn doelmatigheid.

In onderstaande paragrafen worden de resultaten per programmalijn weergegeven.

Voortgang per programmalijn

3.1 Transporteren

In de rapportageperiode is voor 100% voldaan aan de vastgestelde afnameverplichting. Er is geen afwijking met betrekking tot de prestatie-indicator. Het onderhoud aan het transportstelsel is conform het onderhoudsplan uitgevoerd.

In 2014 is er 136.601.443 m³ van het verwachte jaartotaal van 150.000.000 m³ afvalwater m.b.v. de rioolgemaal verpompt. Voor de rioolgemaal is 9.267.018 kWh elektriciteit verbruikt van het geschatte jaartotaal van 10.500.000 kWh.

Het verschil tussen verpompte hoeveelheid afvalwater en de gezuiverde hoeveelheid afvalwater is als volgt te verklaren:

Het afvalwater gaat soms via tussengemalen naar een eindgemaal. Dit eindgemaal pompt het water vervolgens weer naar de zuivering. Het komt voor dat eenzelfde hoeveelheid afvalwater meerdere keren verpompt wordt (o.a. vanwege de lange afstanden). De hoeveelheid behandeld afvalwater op de zuivering is enkel afkomstig van de eindrioolgemalen.

3.2 Zuiveren

Prestatie-indicatoren

Delfland voldoet voor 100% aan de wettelijke eisen voor het zuiveren van afvalwater en het verwerken van zuiveringsslib. Het onderhoud aan de zuiveringen is conform het onderhoudsplan uitgevoerd. In 2014 hebben de zuiveringsprestaties 100% voldaan aan de wettelijke eisen. Er is geen afwijking met betrekking tot de prestatie-indicator.

Kentallen	Op jaarbasis	31 december 2014
<i>Behandeld afvalwater</i>	135.000.000 m ³	125.721.115 m ³
Ontvangen vuilvracht	1.500.000 ve	1.539.575 ve
Rest ve's tbv rijksheffing	55.000 ve	53.325 ve
Verwijderingsrendement ve's	92,5%	93,5%
Verwijderingsrendement stikstof	79%	80,2%
Verwijderingsrendement fosfaat	75,5%	76,5%
Electriciteitsverbruik zuiveringen	53.000.000 kwh	50.880.183 kwh
Elektriciteitsproductie	22.000.000 kwh	25.401.742 kwh
Afgevoerd ontwaterd slib	85.500 ton	81.539 ton
Gemiddeld droogstofgehalte slibontwatering	21,4%	21,8%

Afzet slib/ restproducten :

Op 18 februari 2014 heeft het college van D&H een besluit genomen over het standpunt dat Delfland wil innemen in de GR Slibverwerking ten aanzien van:

1. de fosfaatterugwinning uit de verbrandingsassen van de slibeindverwerking

Delfland acht de grootschalige fosfaatterugwinning via de asroute (uit verbrandingsassen van HVC) wenselijk. Daarnaast committeert Delfland zich voor de periode tot 2025 aan de afspraak dat Delfland geen fosfaat aan de slibverwerkingsketen zal onttrekken tenzij dit voor het beheer van de zuivering noodzakelijk is. In dit laatste geval zal Delfland dit fosfaat (in welke vorm dan ook) weer in de slibverwerkingsketen aanbieden.

2. de nieuwe tariefstructuur van de slibeindverwerking

Delfland is voor invoering van een nieuwe tariefstructuur voor de verwerking van slib op basis van variabele kosten.

In het Algemeen Bestuur van de GR Slibverwerking van 2 december 2014 is een voorstel ten aanzien van de tariefstructuur besproken. Bij goedkeuring van dit voorstel is unanieme besluitvorming nodig. Dit is tot op heden nog niet bereikt. Hierover wordt door Delfland samen met de betrokken waterschappen in 2015 verder gesproken.

Onderhoudsvervangingen

Voor de onderhoudsvervangingen voor het programma Gezuiverd afvalwater is in 2012 door de VV een voorziening ingesteld. De voorziening wordt ingezet voor de vervangingen die zijn beschreven in het beheerplan Onderhoudsvervangingen. Dit beheerplan is voor het laatst geactualiseerd voor de Begroting 2015.

In 2014 is een bedrag van € 0,9 miljoen ten laste van de exploitatie aan de voorziening toegevoegd.

Alle voorziene werkzaamheden zijn gestart. Enkele omvangrijke werkzaamheden lopen door in het volgende jaar.

De in 2013 gestarte werkzaamheden aan bedrijfswaterfilter en bandindikker op AWZI De Groote Lucht zijn in 2014 afgerond. De voor 2014 geplande vervangingen van de gashouder op AWZI Nieuwe Waterweg, de geurbehandeling op AWZI De Groote Lucht en de beluchtingselementen op AWZI Nieuwe Waterweg zijn gestart. Deze vervangingen lopen door in 2015. De vervanging van de frequentie omvormers in de rioolgemalen De Lier en Maasland zijn uitgevoerd en gereed. De vervanging van de gasmotor op AWZI Nieuwe Waterweg was oorspronkelijk voorzien in 2017. Doordat zich een kans voordeed om van Waterschap Groot Salland een ongebruikte gasmotor/warmtekrachtkoppeling over te nemen is deze vervanging naar voren gehaald. De gasmotor is aangeschaft, plaatsing is voorzien voor 2015.

3.3 Doelmatigheid

Rotterdamse Samenwerking en de Afvalwaterketen (RoSa)

Prestatie-indicatoren

Oplevering van een lange termijn uitvoeringsplan voor de samenwerking van drie waterschappen en Rotterdam in 2016 om in 2020 de volgende doelen te hebben gehaald:

- een eenmalige kostenbesparing van ten minste € 4 miljoen, voor 2020 en een structurele (jaarlijkse) kostenbesparing van ten minste € 1,3 miljoen, vanaf 2020;
- het vergroten van de toekomstbestendigheid en het verminderen van de kwetsbaarheid van het afvalwatersysteem;
- het verbeteren van de dienstverlening en het milieu.

Stand van zaken

Het programma RoSa is van start gegaan waarbij de programmateam en werkgroepen zijn bemand. De uitvoering van het programma ligt op schema. In 2014 zijn de eerste tussenproducten onder andere verkenningen uit de verschillende projectgroepen en een

eerste opzet voor de monitoring van de doelen opgeleverd. In 2015 zullen alle tussenresultaten worden samengebracht in een strategie als voorloper op het lange termijn uitvoeringsplan 2016-2020. In september 2014 is ook de gemeente Capelle aangesloten. De visitatiecommissie heeft de voortgang als positief beoordeeld maar de geeft wel aan dat komende tijd aandacht nodig blijft om door te pakken en de gezamenlijke ambities in de samenwerking waar te maken.

Netwerk Afvalwaterketen Delfland (NAD)

Prestatie-indicatoren

Start van de samenwerking van Delfland en de 12 gemeenten in het beheergebied. In 2014 is de netwerksamenwerking opgestart en zijn de eerste projecten in uitvoering te weten: beleid- planvorming en innovatie, samenwerken operationele taken en bilaterale samenwerking rioolgemalen. Dit met als doel om in 2020:

- Kosten van de keten minder sterk laten stijgen. De ambitie voor de beoogde structurele regionale besparing bedraagt minimaal € 10 miljoen in het jaar 2020;
- Kwaliteit van de dienstverlening minimaal handhaven;
- Kwetsbaarheid verminderen.

Stand van zaken

De NAD is van start gegaan waarbij de meeste werkgroepen zijn bemand en gestart (conform planning zijn niet alle projecten tegelijk gestart vanwege de capaciteitsbelasting op medewerkers). De eerste tussenproducten zijn gereedgekomen. Een voorbeeld hiervan is de lange termijnvisie van de NAD voor de afvalwaterketen. In 2015 zullen alle tussenresultaten en langetermijnvisie worden samengebracht in een strategie voor de periode 2016-2020. De visitatiecommissie heeft de voortgang als gematigd positief beoordeeld en geeft wel aan dat de komende tijd aandacht nodig blijft om door te pakken en de gezamenlijke ambities in de samenwerking waar te maken.

Samenwerking Rijnland

Prestatie-indicatoren

Nader onderzoek naar samenwerking met HHR. In 2014 wordt de koers bepaald en wordt de eventuele samenwerking verder vormgegeven.

Stand van zaken

Delfland en Rijnland inventariseren de mogelijk vervolgstappen op samenwerking. Net voor de zomer 2014 is verkend hoe de samenwerking eruit kan zien. In die fase was het belangrijk om eerst eigen processen ten aanzien van ontwikkeling zuiveringsbeheer goed af te ronden. In de zomer en het najaar van 2014 hebben beide organisaties de eigen interne trajecten doorlopen naar toekomstontwikkeling van het Zuiveringsbeheer. Delfland heeft hiertoe het project Afvalwaterketen Haagse Regio Toekomstbestendig en Transparant (AHR T&T) afgerond. De koers op de toekomst van het zuiveringsbeheer en de samenwerking tussen de twee waterschappen wordt verder vorm gegeven.

Vervolgproces

Politiek-bestuurlijke wenselijkheid is een belangrijke volgende stap om samenwerking te intensiveren. Na de waterschapsverkiezingen van 18 maart 2015 en de daaropvolgende coalitievorming komt hier zicht op. Het samenwerkingsproces zal daarna, indien opportuun, vervolg krijgen.

Innovatie

Er is een lijst met innovatieprojecten opgesteld. Daarnaast waren er in 2014 verschillende onderzoeksprojecten in uitvoering zoals Delft Blue Water, BioRio, Zoetwaterfabriek/Waterharmonica en OAS Monster.

Rioleringsplannen

Prestatie indicator:

Voor 100% van de aangeleverde rioleringsplannen is door Delfland, binnen de vastgestelde wettelijke termijnen, integraal advies geleverd.

Stand van zaken

Er is binnen de wettelijk gestelde reactietermijn integraal advies geleverd in alle 31 aangeleverde rioleringsplannen. Hierin zijn ook de adviezen in het kader van indirecte lozingen meegenomen.

3.4 PPS

Prestatie-indicatoren

De mate waarin wordt voldaan aan alle wettelijke eisen op het gebied van zuiveren van afvalwater, verwerken van zuiveringsslib en voldoen aan de afnameverplichting die met de gemeenten zijn overeengekomen. In 2014 wordt voor 100% voldaan aan de wettelijke eisen.

Stand van zaken

In 2014 is voor 100% voldaan aan de vastgestelde afnameverplichting en wettelijke eisen.

Afvalwaterketen Haagse Regio Toekomstbestendig en Transparant (AHR T&T)

Prestatie-indicatoren

In 2014 wordt het project AHR T&T verder uitgevoerd en naar verwachting in het laatste kwartaal voorgelegd aan de VV.

Stand van zaken

Vanaf augustus 2013 is de uitwerking van het onderzoeksrapport van de VV-commissie ter hand genomen. In 2013 zijn er twee deelprojecten gerealiseerd.

In juni 2014 is de eerste tranche deelprojecten opgeleverd;

- Verkenning optimalisatiemogelijkheden zuiveringscapaciteit;
- Toetsinstrument voor het DBFO-contract;
- Vergelijkende business case regio Noord en Zuid;
- In december 2014 is tweede en laatste tranche deelprojecten opgeleverd:
- Strategisch asset management;
- Periodieke informatievoorziening;
- Engels onderzoek PPS-contracten.

Afzet slib-/ en restproducten

Zie de toelichting bij de programmalijn Zuiveren.

Gemaal Morsestraat

Bij het gebruik van het nieuwe gemaal Morsestraat is geconstateerd dat de geleverde capaciteit van de pompen na verloop van tijd terugvalt. Dit kan gevolgen hebben voor het voldoen aan de afnameverplichting. Er is een tijdelijke oplossing beschikbaar.

Het onderzoek naar het functioneren van het rioalgemaal Morsestraat loopt door. Een uitgevoerd modelonderzoek wijst uit dat de oorzaak niet kan worden gevonden in de aanstroming naar de pompen. Het onderzoek concentreert zich nu op de pompen zelf.

3.4.2 Exploitatie: wat heeft het gekost?

Programma Gezuiverd afvalwater per programmalijn (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2014	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014
Transporteren	4.848	4.513	4.687
Zuiveren	13.840	14.508	14.161
Doelmatigheid	1.466	1.394	1.383
Publieke private samenwerking	86.428	86.530	86.471
Saldo programma	106.582	106.945	106.703

Programma Gezuiverd afvalwater (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2014	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Rekening 2013
<i>Lasten</i>				
Directe kosten	85.703	86.114	86.104	83.854
Toegerekende salarissen	3.581	3.616	3.791	3.277
Rente en afschrijving	38.086	38.332	38.144	40.689
<i>Totaal lasten</i>	<i>127.369</i>	<i>128.062</i>	<i>128.038</i>	<i>127.820</i>
<i>Baten</i>				
Directe opbrengsten	20.787	21.117	21.335	20.946
<i>Totaal baten</i>	<i>20.787</i>	<i>21.117</i>	<i>21.335</i>	<i>20.946</i>
Saldo programma	106.582	106.945	106.703	106.874

Toelichting

Bij dit programma is per saldo sprake van afgerond € 0,01 miljoen lagere kosten en € 0,2 miljoen hogere baten (verschil tussen begroting 2014 na wijziging en rekening 2014). Dit verschil betreft voornamelijk de volgende posten:

Lasten

Lagere kosten (0,9 miljoen)

- De verontreinigingsheffing gemeente Rotterdam is komen te vervallen. Hierdoor zijn de kosten afgerond 0,1 miljoen lager uitgevallen vanwege de verrekening van vier jaar;
- De eindafrekeningen zuivering technische werken met de gemeentes en waterschappen zijn gunstiger uitgevallen. Hierdoor zijn de kosten € 0,1 miljoen lager dan begroot;
- De bouw van de geurbehandeling installatie gemaal Delft is verschoven naar 2015 vanwege de vertraging in de vergunning aanvraag. Hierdoor zijn de kosten € 0,1 miljoen lager;
- De kosten voor geurloos slib verladen worden doorgeschoven naar 2015, omdat in het besluitvormingsproces met Delfluent vertraging is opgelopen. Daarnaast zijn ook kosten voor overig onderhoud van regio noord lager uitgevallen dan gedacht. Hierdoor zijn de kosten € 0,2 miljoen lager dan begroot;
- Als gevolg van een lagere definitieve eindafrekening HVC voor slib en zand afvoer Harnaspolder en Houtrust zijn de kosten € 0,2 miljoen lager;
- De kosten van de rijksheffing zijn € 0,2 miljoen lager uitgevallen.

Hogere kosten (0,9 miljoen)

Het eerder gemelde risico van de Vastgoedzone Harnaspolder, Gemeente Midden Delfland is opgetreden (€ 0,9 miljoen). Dit bedrag betreft een afkoopsom van € 0,9 miljoen voor een oorspronkelijke claim van € 1,9 miljoen.

Baten

De directe opbrengsten zijn € 0,2 miljoen hoger dan begroot. Dit is veroorzaakt door een gewijzigde prognose van de overeenkomsten grensoverschrijdend afvalwater met de hoogheemraadschappen van Rijnland en Schieland.

3.4.3 Investeringsen

Verloop investeringen 2014

Investeringsen per Programma (bedragen * € 1 miljoen)	Raming oorspronkelijke begroting 2014	Bijgestelde raming Burap 1	Bijgestelde raming Burap 2	Realisatie in 2014
Gezuiverd afvalwater	2,9	2,8	2,6	3,6

Toelichting

De werkelijke realisatie over 2014 is 1,0 miljoen hoger dan in Burap 2.

Projecten met een investeringsplan groter dan € 5 miljoen:

Doelmatigheid

Optimalisatie Afvalwater Systeem De Grootte Lucht (OAS DGL)

Dit project wordt uitgevoerd in samenwerking met gemeenten. De projecten zijn voornamelijk door de gemeente uitgevoerd. Voorbeelden van projecten zijn communicatie naar burgers over goed rioolgebruik, de ontwikkeling van het computermodel 3Di dat ketenbreed gebruikt gaat worden voor de voorspelling van effecten van gebiedsinrichting en klimaat op de afvalwaterketen, een pilot met dit model in Schiedam, de toepassing van een waterharmonica voor de kwaliteitsverbetering van boezemwater, de optimalisering van het gebruik van de buffer Perdik en het toevoersysteem en het ontwikkelen van een plan van aanpak voor het ketenbreed monitoren van de afvalwaterketen. Dit project loopt voorspoedig. Per saldo is € 0,2 miljoen meer gerealiseerd dan geraamd in Burap 2.

Het OAS-project loopt door tot 2015.

PPS

Rioolgemaal Scheveningen

Dit is het laatste nieuwe gemaal in het transportstelsel AHR. Het gemaal is in 2014 in bedrijf genomen en wordt in 2015 opgeleverd.

In de uitvoering is een beperkte hoeveelheid meerwerk ontstaan. Per saldo is € 0,7 miljoen meer gerealiseerd dan geraamd. De totale realisatie van het project is binnen het beschikbaar gestelde krediet gebleven.

3.4.4 Risico's

Geschillen gemeente Midden Delfland

Aanslagen onroerendezaakbelasting voor de AWZI Harnaschpolder

Op 5 november 2013 heeft de rechtbank uitspraak gedaan. Delfland is in volle omvang in het gelijk gesteld. De gemeente heeft na deze uitspraak hoger beroep ingesteld bij het Gerechtshof. Op 3 september 2014 heeft het hoger beroep gediend. De rechtbank heeft aanvullende vragen gesteld aan de gemeente en Delfland. Eind januari 2015 wordt door beide partijen afzonderlijk een reactie verstuurd.

Exploitatiebijdrage Vastgoedzone nabij AWZI Harnaschpolder

De gesprekken tussen de colleges van Delfland en Midden-Delfland voor een definitieve oplossing zijn afgerond. De vv heeft ingestemd met het bereikte onderhandelingsresultaat. Door de betaling van het overeengekomen bedrag is dit risico nu vervallen. De afkoopsom is gunstiger uitgevallen dan geraamd.

Verleggen persleidingen

Delfland heeft tientallen kilometers persleiding in beheer. In de meeste gevallen is Delfland niet de eigenaar van de grond waarin deze persleidingen liggen. Er bestaat dan het risico dat de grondeigenaar Delfland zal verzoeken de persleiding te verleggen. Om dit risico in de toekomst te beperken moeten voor persleidingen waarvoor dat nog niet is gebeurd, overeenkomsten worden gesloten met de grondeigenaar. Dit kan door

bijvoorbeeld het vestigen van een recht van opstal. Begonnen is met het bepalen van de grootte van de gewenste leidingstroken.

Nooduitlaat effluentstelsel

Het effluent van de AWZI Harnaschpolder wordt via twee effluentleidingen en via twee tracés afgevoerd naar het effluentgemaal op AWZI Houtrust. Er is op dit systeem geen nooduitlaat aanwezig. Op het terrein van AWZI Houtrust lopen de leidingen over enkele honderden meters direct naast elkaar. In het geval van een calamiteit kunnen beide leidingen beschadigen en moeten wellicht buiten gebruik gesteld worden. De kans hierop is klein, maar de gevolgen voor imago, ecologie en gemeentelijke rioolstelsels zijn aanzienlijk. Om dit risico te verkleinen kan de aanleg van een nooduitlaat nabij de AWZI Harnaschpolder uitkomst bieden. Deze nooduitlaat kan mogelijk ook gebruikt worden voor inlaat van effluent voor peilhandhaving en waterkwaliteitsverbetering. Hiermee vergroot de redundantie van de zoetwatervoorziening. Tot een nooduitlaat is gerealiseerd blijft het risico bestaan en wordt het risico beheerst door adequaat onderhoud en een voldoende toegeruste calamiteitenorganisatie.

Vergoeding aan Delfluent

Meevallende indices hebben in de afgelopen jaren geleid tot minder uitgaven voor de vergoeding aan Delfluent dan bij de begroting werd aangenomen. De vergoeding wordt mede bepaald door de werkelijke prestaties van Delfluent en het verloop van een aantal indices. Het risico is dat de definitieve indices hoger of lager uitvallen dan voorzien. Dit kan leiden tot een overschrijding van de begroting. Delfland beoordeelt en maakt periodiek melding van dit risico aan de hand van de voortgang van de prestaties, de werkelijke ontwikkeling van de indexcijfers en de bijgestelde prognoses van Delfluent. Dit is een risico dat zowel positief (toch een nog lagere vergoeding) als negatief (een hogere vergoeding) kan uitvallen.

Pompcapaciteit gemaal Morsestraat

Bij het gerenoveerde gemaal Morsestraat is een probleem geconstateerd met de capaciteit van de pompen. Er wordt uitgebreid onderzoek uitgevoerd naar de oorzaken en mogelijke oplossingen. Kosten voor het uitvoeren van dit uitgebreide onderzoek komen ten laste van de exploitatie. Zie voor nader toelichting ook bij programmalijn PPS.

Na vaststelling van de oorzaken zullen de te maken herstelkosten verhaald worden op de verantwoordelijke partij. Het risico bestaat dat (een deel van) de herstelkosten niet verhaald kunnen worden op een andere partij. Deze kosten komen dan ten laste van Delfland.

3.5 Programma E – Instrumenten

3.5.1 Programmalijnen

De doelstelling van het programma Instrumenten is de doelmatige en effectieve ontwikkeling, inzet en uitvoering van (een mix van) instrumenten om de inhoudelijke programmadoelen te bereiken en wettelijke taken uit te voeren.

Binnen het programma instrumenten is een onderscheid gemaakt in de volgende vier programmalijnen:

- Gebiedsgericht samenwerken
- Regulering en toezicht
- Communicatie
- Digitale dienstverlening.

In onderstaande paragrafen worden de resultaten per programmalijn weergegeven.

Gebiedsgericht samenwerken

Inbreng en beïnvloeding planvorming van derden en uitvoering planvorming. De beleidsagenda is actueel.

Nagenoeg alle (93%) uitvoeringsprogramma's zijn actueel. Eén uitvoeringsprogramma is niet meer actueel en er wordt met de betreffende gemeente overlegd in hoeverre een herziening noodzakelijk is.

De planvorming voor de verschillende programma's is conform afspraak verlopen. De inhoudelijke resultaten komen terug in de doelrealisatie van de programma's.

Om de belangen van Delfland te borgen is een inbreng geleverd in complexe plannen van derden Dit betrof met name de plannen voor de Blankenburgertunnel, de Rotterdamse Baan en de Verlengde A4.

Rond de gemeenteraadsverkiezingen is gerichte aandacht besteed aan de nieuw gevormde colleges van B&W. Ook is extra inzet gepleegd met het oog op een spoedige kennismaking met de colleges. Er zijn twee Watertafels georganiseerd met goede resultaten.

De beleidsagenda voor 2015 is opgesteld. Nieuwe ontwikkelingen zijn een uniformering van het beleid van Delfland (opbouw, structuur, evaluatie, etc.) en een eenduidige prioritering van beleidsontwikkeling.

Uitvoering watertoets op binnengekomen ruimtelijke plannen, verbeteren en verder digitaliseren dienstverlening.

In 2014 zijn 500 plannen in behandeling genomen en alle ook binnen de termijn afgehandeld.

De uitwerking van de watertoets in het kader van zaakgericht werken is doorgeschoven naar 2015. Als gevolg van het uitstellen van het zaakgericht werken bij de watertoets lopen ook enkele andere digitaliseringstrajecten een beperkte vertraging op.

Regulering en toezicht

Bijdrage aan doelstellingen van inhoudelijke programma's door beleidsinstrumentarium, regulering en toezicht en Delfland zorgt voor 25% minder regeldruk in 2015 (t.o.v. 2010).

Door onder andere de inzet van de beschikbare capaciteit voor het implementeren van het zaakgericht werken kwam het percentage afgehandelde vergunningen in 2014 met 87% niet tot de gewenste 90%. Door een tijdelijke inhuur van capaciteit wordt het risico van een daling van het percentage ondervangen. Er zijn in 2014 geen bezwaren ingediend op de termijn van afhandeling.

De doelstelling dat in 2015 25% van alle aanvragen, waar toestemming op grond van de Keur voor nodig is, kan worden afgedaan met een melding in plaats van een

aanvraag om toestemming/vergunning is reeds in 2014 behaald. Van alle aanvragen kon in 2014 circa 34% worden afgedaan met een melding. Het ontwerp van de keur is in 2014 door het college vrijgegeven voor inspraak en heeft ter inzage gelegen. Het verwachte vaststellingmoment is de VV van februari 2015.

Het percentage behandelde meldingen binnen richtlijnen/termijnen was in 2014 90%. Dit was conform het gestelde doel. Binnen het werkproces meldingen en incidenten is het zaakgericht werken geïmplementeerd.

Effectief toezicht

Het beschrijven van alle processen en het uitwerken van de kwaliteitsborging in het kader van uitoefening van effectief toezicht op basis van risicoanalyse en vastgestelde prioriteiten vordert gestaag. Dit wordt in 2015 afgerond.

De realisatie van het uitvoeringsprogramma staat wel onder druk. De oorzaak hiervan is de gevraagde inzet voor het grote aantal (organisatorische) activiteiten en de uitvraag als gevolg van initiatieven uit andere organisatieonderdelen. Dit was reeds als risico benoemd.

De realisatie van het aantal reguliere controles is als gevolg van een capaciteitstekort iets achtergebleven. Er is daarom in 2014 prioriteit gegeven aan de benoemde speerpuntactiviteiten.

Toezicht

Het toezicht op de grote infrastructurele projecten is naar tevredenheid verlopen. Vooral de verlengde A4 heeft veel inzet gevraagd. Door intensief toezicht en tijdig handelen konden ongewenste situaties voorkomen worden.

Met het project Gebiedsgericht meten en handhaven is een belangrijke bijdrage geleverd aan het terugdringen van ongewenste emissies naar het oppervlaktewater en daarmee de verbetering van de waterkwaliteit. Op een aantal plaatsen is lokaal inmiddels een significante verbetering waarneembaar. Verder draagt dit project mede door de hiermee samenhangende communicatieactiviteiten, bij aan de bewustwording van de glastuinbouwsector.

Om op lange termijn de vermindering van de emissies in kaart te kunnen brengen is een zorgvuldige registratie van groot belang. Door een intensieve inzet van handhaving en communicatie is de rapportagegraad van tuinders binnen Delfland gestegen van circa 60% naar 98%. Dit is gelet op het grote aantal bedrijven en het aantal mutaties een uitstekend resultaat.

Het toezicht stevige dijken is in 2014 gestart.

Schouw

In 2014 zijn voorstellen gedaan om het schouwproces en het instrument Schouw verder te professionaliseren en in overeenstemming te brengen met de ontwikkeling in de omgeving, de organisatie en de technologie. Een en ander heeft geleid tot een intensief en zorgvuldig besluitvormingsproces waarbij de voorstellen in 2014 ter consultatie zijn aangeboden aan de commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering.

De afhandeling van de huidige schouw is in 2014 met succes gedigitaliseerd.

Vaarwegverordening

De vaarwegverordening is eind november 2014 aan het college aangeboden en ter inzage gelegd. Door intensieve afstemming met externen en door een aantal te beantwoorden juridische vragen is dit iets later dan gepland maar wel ruim op tijd voor het nieuwe vaarseizoen. In het kader van de afgesproken deregulering zijn tegelijkertijd de voormalige motorvaartvergunningen vervangen door algemene regels.

Communicatie

Op de beide prestatie-indicatoren zichtbaarheid in de media en draagvlak interne communicatie wordt een ruime voldoende gescoord. Hiermee is de doelstelling voor 2014 behaald.

In 2014 zijn de opgestelde communicatieplannen conform planning uitgevoerd. Hoogtepunten zijn de Open dag op 24 mei (1.200 bezoekers en ruim 300.000 hits via de sociale media) en de open Monumentendag (2.500 bezoekers). Ten slotte merken we de trend op dat journalisten Delfland meer dan voorheen actief opzoeken met vragen en voor eigen nieuwsgaring, ook tijdens een calamiteit.

Digitale dienstverlening

3Di

In 2014 heeft het college ingestemd met het implementeren van 3Di in de organisatie en het continueren van de betrokkenheid van Delfland bij het innovatietraject. De eerste fase van de ontwikkeling van 3Di is afgerond. Na de ontwikkelfase is door een bredere groep gebruikers-modellereurs binnen Delfland ervaring opgedaan met het 3Di-instrumentarium.

Gegevensbeheer

In het kader van "Gegevensbeheer" zijn de gegeveuseigenaren aangewezen voor de gegevenssets voor Watersystemen, Waterkeringen en de Afvalwaterketen. Ter verbetering van de kwaliteit van de gegevens wordt in 2015 een plan opgesteld. De hiervoor benodigde nulmeting is in 2014 afgerond.

De conceptversie van een centraal gegevensloket of gegevensportaal is nagenoeg gereed. Daarnaast wordt in dit kader onder andere gewerkt aan:

- voldoen aan wet- en regelgeving;
- samenwerking met Rijnland, Schieland en andere waterschappen;
- implementatie basisregistraties;
- inrichting architectuurraad (ARA);
- inspelen op/deelnemen aan landelijke ontwikkelingen en initiatieven (zoals van Het Waterschapshuis en het Informatiehuis Water);
- het beschrijven werkprocessen gegevensbeheer.

E-dienstverlening

In 2014 is het eerste werkproces „Incidentmelding behandelen” in productie genomen. Daarmee is het werkproces zaakgericht ingericht en dit wordt volledig ondersteund door het zaakstelsel. Ook de Calamiteitenorganisatie is betrokken bij deze implementatie. Inmiddels worden de werkprocessen meldingen Algemene regels en vergunningen ingericht en geïmplementeerd.

3.5.2 Exploitatie: wat heeft het gekost?

Programma Instrumenten per programmalijn (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2014	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014
<i>Programmalijn</i>			
Gebiedsgericht samenwerken	2.665	2.675	1.799
Regulering en toezicht	5.268	5.168	4.672
Communicatie	1.544	1.489	1.387
Digitale dienstverlening	857	767	511
Saldo programma	10.334	10.099	8.369

Programma Instrumenten (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2014	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Rekening 2013
<i>Lasten</i>				
Directe kosten	2.596	2.361	1.593	1.559
Toegerekende salarissen	7.930	7.931	7.082	6.952
Rente en afschrijving	57	57	58	60
Totaal lasten	10.583	10.349	8.733	8.571
<i>Baten</i>				
Directe opbrengsten	249	249	364	531
Totaal baten	249	249	364	531
Saldo programma	10.334	10.100	8.369	8.040

Toelichting

Op dit programma is in totaal sprake van € 1,6 miljoen lagere lasten en € 0,1 miljoen hogere baten (verschil tussen begroting 2014 na wijziging en rekening 2014). Dit verschil betreft de volgende posten:

Lasten

- Een lichte vertraging van de digitalisering van het watertoetsproces (- € 0,1 miljoen);
- Beperkte inzet van externe expertise voor het Strategisch Onderhoud (- € 0,1 miljoen), het uitstellen van de overgang van het oude naar het nieuwe regime schouw (- € 0,1 miljoen) en het uitstellen van de vaststelling van de vaarwegverordening (- € 0,1 miljoen);
- Lagere kosten voor de inrichting van de front office (- € 0,1 miljoen);
- De lagere kosten door heroverweging op de organisatorische verankering van het Gegevensbeheer (- € 0,1 miljoen) en het later dan gepland opleveren van het innovatietraject 3Di (- € 0,1 miljoen);
- Overige geringe afwijkingen (€ 0,1 miljoen);
- Lagere toegerekende salarissen (€ 0,8 miljoen) door lagere loonkosten door een lagere werkelijke bezetting ten opzichte van de begroting;

Baten

De hogere baten van totaal € 0,1 miljoen betreffen niet geraamde bijdragen van derden en opgelegde en geïnde dwangsommen.

3.5.3 Investerings

Verloop investeringen 2014

Investerings per Programma (bedragen * € 1 miljoen)	Raming oorspronkelijke begroting 2014	Bijgestelde raming Burap 1	Bijgestelde raming Burap 2	Realisatie in 2014
Instrumenten	0,3	0,3	0,1	0,1

Toelichting

De uitgaven voor het project E-dienstverlening zijn in lijn met de raming BURAP2 2014.

3.5.4 Risico's

Omgevingswet

Het wetsvoorstel is ingediend bij de Tweede Kamer. In het voorstel wordt veelvuldig verwezen naar nadere regelgeving. De nadere regelgeving wordt momenteel verder uitgewerkt door het Rijk (onder andere in AMvB's). De exacte invulling van de watertoets is nog onderwerp van gesprek tussen de Unie van Waterschappen, de Vereniging Nederlandse Gemeenten en de minister.

Omgevingsmanagement

Voor het programma Stevige dijken is in 2014 meer inzet gepleegd dan verwacht. Het ging hier met name om het benutten van kansen voor het ophogen van kades met wegen.

Veranderingen in planvormingsprocessen

De veranderingen in planvormingsprocessen ontwikkelen zich zoals eerder beschreven. In het strategisch deel van het WBP 5 is dit meegenomen in het hoofdstuk organisatie. De nadruk ligt hierbij op flexibiliteit bij de inzet van mensen binnen de organisatie in combinatie met voldoende aandacht voor kennisopbouw en kennisdeling.

Ontwikkelingsmaatschappij 'Het Nieuwe Westland' (ONW)

De besluitvorming over een vereenvoudigde governance structuur van ONW heeft nog niet plaatsgevonden. De gemeente Westland heeft een nieuw voorstel voor de governance van het Integraal Ontwikkelingsplan Westland (IOPW) opgesteld en naar de deelnemende partijen toegestuurd. Dit voorstel is momenteel onderwerp van gesprek tussen deze partijen. De gemeente Westland onderzoekt nog welke besluitvormingsprocedure moet worden doorlopen voor de aanpassing van de governance. In 2014 is op verzoek van ONW de resterende €103.000 inbreng aan eigen vermogen gestort. Daarmee is de maximale inbreng van Delfland van circa € 900.000 bereikt.

Aanschaf Zaaksysteem

De benodigde capaciteit vanuit de bedrijfsvoering is een stevig aandachtspunt, als gevolg waarvan aanpassingen in de projectstructuur zijn aangebracht.

Voor de afstemming van het deelproject CMS-intranet met het nieuwe project Samenwerkende Portalen zullen deelprojectleiders naar één oplevermoment voor de organisatie toe werken.

Voor wat betreft de ontwikkelingen rondom samenwerking met andere waterschappen is de invloed van het niet meer hebben van een gezamenlijke CIO voor het gezamenlijk oppakken van (I&A-)projecten nog niet helemaal duidelijk. De insteek vanuit het Zaaksysteem blijft: samenwerken als meerwaarde kan worden gecreëerd

De positie van het samenwerkingsverband "Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving West" en haar initiatieven tot (gezamenlijke) activiteiten kunnen tot vertragingen leiden; hierop is intensieve sturing nodig.

De genoemde risico's zijn opgetreden en hebben geleid tot vertraging in de voortgang van het project en daarmee tot doorschuiving van enkele investeringsposten naar 2015.

3.6 Programma F – Organisatie

3.6.1 Programmalijnen

Binnen het programma Organisatie is een onderscheid gemaakt in de volgende drie programmalijnen:

- Sturing;
- Organisatieontwikkeling;
- Ondersteunende producten;

Sturing

Een doelmatige en doeltreffende inrichting van de organisatie

(Formatie) taakstelling

De geactualiseerde formatietaakstelling behorend bij de taakstelling uit de motie Dijkema c.s., tot een totaal van 99,6 fte, is gerealiseerd. Daarnaast is de reorganisatie van PIB naar PMB afgerond, hierbij zijn alle medewerkers geplaatst.

Met een exploitatieresultaat van € 22,5 miljoen en een positief vermogen van € 65,7 miljoen voldoet Delfland aan de doelstellingen uit de motie Dijkema c.s.

Invulling taakstelling (bedragen * € 1 miljoen)	Realisatie t/m 2013	Realisatie 2014	Realisatie t/m 2014	Verwachte realisatie t/m 2017
Ingevuld personeel	3,7	0,6	4,3	5,8
Ingevuld materieel	12,9	1,3	14,2	14,2
Totaal taakstelling	16,6	1,9	18,5	20,0
Personeel (formatie)	70 fte	8 fte	78 fte	100 fte

T

Delflandse Manier van Werken

De Delflandse Manier van Werken wordt samen met de Herhuisvesting vormgegeven door de uitvoering van het project D-sign, alsmede de programma's voor management en medewerker development.

Vanuit D-sign is de invulling overgedragen aan de teamleiders. Zij zullen samen met hun team de Delflandse manier van werken gaan invoeren. De hiervoor benodigde digitalisering (o.a. telewerken) is bijna gereed. Het MD-programma is in juli 2014 afgerond en zowel bij het college als de OR geëvalueerd.

De invulling van de Delflandse Manier van Werken vond plaats vooruitlopend op de bouwkundige aanpassingen van de kantoren. Daarvoor zijn de met de VV overeengekomen bouwstenen uitgewerkt, waaronder de werkplekverdeling en de ruimtelijke indeling van de panden, rekening houdend met de gewenste invulling van de Delflandse Manier van Werken.

In hoofdstuk 3.6.3 Investerings worden de uitgaven van het project Huisvesting verder toegelicht.

Informatievisie en -beleid

In 2014 is met de Hoogheemraadschappen van Rijnland en van Schieland en de Krimpenerwaard de gezamenlijke basis gelegd voor de visie op informatievoorziening. Hierop is het informatiebeleid van Delfland gebaseerd.

Uitbreidingen en wijzigingen in de informatievoorziening worden nu getoetst aan de, eveneens in 2014 opgestelde, doelarchitectuur voor een efficiënte, robuuste en innovatieve informatievoorziening. Portfoliomanagement is ingericht om de samenhang tussen de projecten in de uitvoering van de ICT-roadmap te bewaken.

Een toekomstbestendige koers en positionering van Delfland

In- en externe ontwikkelingen

In het strategisch deel van het WBP5 wordt de verbinding tussen de in- en externe ontwikkelingen vorm gegeven, waarbij met alle externe partners in het Delflandse gebied gesproken zal worden over de ambities en kansen voor verdere samenwerking. De in het WBP geschetste vergezichten zullen worden uitgewerkt door een groep creatieve inspirerende interne en externe medewerkers om zo het vergezicht een stap dichterbij te brengen.

Samenwerking

De mogelijke samenwerking met de buurwaterschappen op het gebied van eigendomsbeheer is gedurende 2014 voorbereid. Begin 2015 kan daarover een bestuurlijk besluit worden genomen.

Ten aanzien van de deelname van Delfland aan het met Rijnland en Schieland oprichten van een gezamenlijke eenheid voor I&A, is eind 2014 besloten dat Rijnland en Schieland samen de eerste stappen zetten en dat Delfland mogelijk later aansluit. De samenwerking op projectniveau wordt intussen voortgezet in die gevallen waarin dat toegevoegde waarde heeft. Delfland houdt voorts de mogelijkheden voor samenwerking met andere waterschappen open.

Op het gebied van Inkoop hebben Delfland, Rijnland en Schieland eind 2014 een gezamenlijke aanbestedingskalender geoperationaliseerd, zodat synergievoordelen optimaal kunnen worden benut.

De doelen van Delfland worden met innovatie beter en slimmer gerealiseerd

Innovatiefonds

Het innovatiefonds 2014 is volledig gebruikt. Een aansprekend resultaat is dat Delfland winnaar is van de innovatieprijs van de Unie van Waterschappen in de categorie 'voldoende water'.

Vernieuwing

De invulling van de kennis en innovatie agenda voor 2015 is gereed. In de begroting staan de innovatie thema's benoemd en in de beheersbegroting is de lijst met innovatieve projecten van 2015 toegevoegd.

Subsidiemogelijkheden

De inrichtingsnotitie 2014 voor het proces van subsidieverwerving is vastgesteld en ter informatie in de VV aangeboden. De inrichtingsnotitie 2014 voor het proces is vastgesteld en ter informatie aan de VV aangeboden. In 2014 heeft ism. De Unie van Waterschappen lobby plaatsgevonden voor het verkrijgen van subsidie uit het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid – Plattelandsontwikkelingsprogramma 3. Deze wordt toegewezen in 2015. Een subsidieaanvraag voor het INTERREG programma 2 Zeeën is opgestart in December.

Klimaatakkoord Unie-Rijk

In 2014 is gestart met het verder operationaliseren van het begrip duurzaamheid in de projectuitvoering. Hierbij wordt aangesloten bij de ontwikkeling van de Duurzame Grond- Weg- en Waterbouw (Duurzame GWW). De gegevens voor de klimaatmonitor zijn aan de Unie van Waterschappen geleverd. De klimaatmonitor wordt in 2015 aan het bestuur gepresenteerd. Vooralsnog lijken de doelstellingen voor 2020 haalbaar.

Het concept Smartpolder (energiewinning uit oppervlaktewater) is uitgewerkt in twee business cases, één voor de binnenstad van Delft (warmtewinning voor gebouwen langs de Oude Delft) en één voor Parksluizen (koudewinning voor utiliteitsgebouwen in Rotterdam-West).

Delfland heeft in 2013/2014 meegewerkt aan het tot stand komen van de Regionale Adaptatie Strategie Haaglanden (RAS-Haaglanden). Deze RAS-Haaglanden is medio 2014 gereed gekomen en gepresenteerd. In het kader van de Watertafel is een proces gestart om na te gaan op welke wijze het onderwerp klimaatadaptatie verder vorm gegeven gaat worden.

Ondersteunende producten

In 2014 een goedkeurende accountants- en rechtmatigheidsverklaring:

Verbetering bedrijfsvoering en de (bestuurlijke) informatievoorziening.

P&C cyclus

De Planning en Control cyclus, die in de voorafgaande jaren op orde is gebracht ten behoeve van de tijdige, juiste en rechtmatige levering van management- en verantwoordingsinformatie, is eind 2014 tegen het licht gehouden. Het aantal programmarapportages is verminderd tot 1x per kwartaal, waarmee de rapportagedruk in de organisatie afneemt. Het is van belang dat de kwaliteit van de begroting, de investeringsplanning en de voorspellende waarde van de prognose in de tussentijdse informatievoorziening verbeterd blijven worden. Ook blijft de vastlegging van de interne beheersing door het actualiseren en vaststellen van procesbeschrijvingen een ontwikkelpunt. Hier is ook door de accountant in management letter aandacht voor gevraagd.

Kwaliteit van de bedrijfsvoering

De kwaliteit en de kwantiteit van de ondersteuning van de bedrijfsvoering is in overleg met de afnemers op een passend niveau gehouden. Omdat de druk vanuit de organisatie in zijn algemeenheid toenam, moesten daartoe prioriteiten aangebracht worden. Op alle gebieden van de bedrijfsvoering zijn de gemaakte keuzen afgestemd met de organisatie en kon de gewenste omvang van de dienstverlening worden gewaarborgd.

Het Verbeterplan Bedrijfsvoering heeft er in 2014 toe geleid dat de kwaliteit van de dienstverlening op enkele punten is verbeterd, m.n. op het gebied van I&A, Inkoop, Vastgoed, Archivering, Planning en control, Arbo en veiligheid, Opleidingen en Personeelsadministratie. De beleidsontwikkeling is op enkele gebieden nog niet voldoende scherp geworden, zoals het strategisch P&O-beleid en het beleid inzake digitale archivering. De aanzetten die daartoe in 2014 zijn gemaakt, zullen in het voorjaar van 2015 tot resultaat komen.

De sector Bedrijfsvoering heeft in 2014 de deelname van Delfland aan de tweejaarlijkse benchmark Vensters voor Bedrijfsvoering verzorgd, alsmede een daarbij aansluitend intern klanttevredenheidsonderzoek laten uitvoeren. De resultaten van beide onderzoeken komen begin 2015 beschikbaar en zullen worden verwerkt in de uitvoering van het Verbeterplan Bedrijfsvoering.

Human Resource Management

De leidinggevenden zijn in 2014 geadviseerd bij verschillende organisatorische ontwikkelingen, zoals de omvorming van het PIB tot het PMB.

De ontwikkeling van medewerkers is vanuit het centrale opleidingsaanbod actief gestimuleerd en ondersteund. Met name de cursussen Adviesvaardigheden, Proces- en project management en Strategisch omgevingsmanagement zijn goed gevolgd. Op het gebied van loopbaanontwikkeling hebben veel medewerkers van Delfland de workshop Baas in eigen loopbaan met enthousiasme gevolgd.

Inkoop

In 2014 is een inkoopactieplan ter professionalisering van de inkoopfunctie vastgesteld, zijn diverse trainingen en presentaties gehouden en is een inkoophandboek met alle relevante modellen en sjablonen vastgesteld. Daarnaast is de ondersteuning door inkoop voor de nieuwe wijze van werken binnen het Projectmanagementbureau van Delfland ingericht, i.c. de wijze van totstandkoming, uitvoering en beheersing van nieuwe contractvormen en samenwerking met marktpartijen.

Met deze ondersteunende activiteiten is een stap gezet op weg naar een meer professionele inkoop. Echter, uit interne controles over inkoop kan wel de conclusie worden getrokken dat nog niet volledig aan de eisen van doelmatigheid en rechtmatigheid wordt voldaan.

De gezamenlijke inkoopkalender van Rijnland, Schieland en Delfland is door de drie secretaris-directeuren vastgesteld en wordt in 2015 geïmplementeerd. Het trekkerschap hiervan ligt bij Delfland.

Juridisch vastgoedbeheer

Ook in 2014 heeft Delfland vastgoed dat niet meer nodig was voor de taken, vervreemd. In 2014 zijn koopovereenkomsten gesloten voor een bedrag van €1,4 miljoen. In verband met samenwerking tussen Rijnland, Schieland en Delfland en de mogelijkheid om tot één gemeenschappelijke eigendommenafdeling te komen zijn een blauwdruk en een kwaliteitstandaard opgeleverd aan de drie secretaris-directeuren voor verdere (bestuurlijke) behandeling.

Bestuurlijke ondersteuning

De bestuurders en het bestuursproces zijn goed ondersteund, maar wel op een aangepaste wijze vanwege de verminderde formatie en door uitval. De informatievoorziening verliep adequaat en was actueel.

Archieven Delfland

In 2014 zijn de openstaande verbeterpunten uitgevoerd uit de inspectie van de archiefbewaarplaats die in 2013 is uitgevoerd, waarna goedkeuring is verkregen van de Provincie Zuid Holland. Er is vervolgens een rapportage opgesteld over het beheer van de archiefbewaarplaats 2012 en 2013. Tevens is de digitale toegankelijkheid van archieven verbeterd dankzij het toekennen van extra zoekcriteria waardoor archieven beter vindbaar zijn. Het aantal bekeken archieftoegangen was in 2014 172.866, dit is een lichte stijging ten opzichte van 2013 (170.346).

Waterschapsverkiezingen

De (procedurele) voorbereidingen van de waterschapsverkiezingen zijn conform planning. De afstemming met de gemeenten, de informatievoorziening naar partijen en de start van de publiekscampagne zijn adequaat en tijdig ingezet.

Crisisbeheerorganisatie

De crisisbeheerorganisatie is in 2014 goed bezet geweest en goed getraind. Alle actieteams, inclusief het Operationeel team en het Beleidsteam zijn minimaal 1 maal getraind. Daarnaast zijn in 2014 voorbereidingen getroffen om de systematiek van Netcentrisch werken (NCW) op 1 februari 2015 te implementeren. Dit verbetert een snelle informatie-uitwisseling zowel intern (tussen diverse actiecentra) als met de veiligheidsregio en onze samenwerkingspartners (gemeenten en andere waterschappen).

Bezwaarschriften

Het jaarverslag bezwaarschriften 2013 is in mei in het PFO besproken en is in juli aan de VV voorgelegd. Van de gehele voorraad bezwaarschriften 2013 is de beslissing op bezwaar genomen. In 2014 zijn er 23 bezwaarschriften ingediend. Hiervan zijn er 6 ingetrokken, 4 doorgezonden en 7 afgehandeld, alle binnen de termijn. Er zijn nog 6 zaken in behandeling, deze zijn nog alle binnen de termijn. Het bezwaarschrift waarop buiten de termijn de beslissing op bezwaar is genomen, is in 2013 ingediend. Het advies dateert van begin 2014 (binnen de termijn) en het besluit van medio 2014 (buiten de termijn). Een verklaring voor de beslissing op bezwaar buiten de termijn is dat er een principiële juridische vraag aan de orde was, waarover uiteindelijk een contrair besluit is genomen in het college.

3.6.2 Exploitatie: wat heeft het gekost?

Programma Organisatie per programmalijn (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2014	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014
<i>Programmalijn</i>			
Sturing	6.754	4.335	6.057
Ondersteunende producten	22.006	21.660	19.463
Saldo programma	28.760	25.995	25.520

Programma Organisatie (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2014	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Rekening 2013
<i>Lasten</i>				
Directe kosten	22.635	22.250	22.400	21.387
Toegerekende salarissen	13.202	11.201	12.939	12.959
Rente en afschrijving	1.847	1.829	1.820	2.919
<i>Totaal lasten</i>	<i>37.684</i>	<i>35.280</i>	<i>37.159</i>	<i>37.265</i>
<i>Baten</i>				
Directe opbrengsten	8.924	8.535	10.889	10.376
Mutaties reserves/voorzieningen	0	750	750	0
<i>Totaal baten</i>	<i>8.924</i>	<i>9.285</i>	<i>11.639</i>	<i>10.376</i>
Saldo programma	28.760	25.995	25.520	26.888

Op dit programma is in totaal sprake van € 1,8 miljoen hogere lasten en € 2,4 miljoen hogere baten (verschil tussen begroting 2014 na wijziging en rekening 2014). Dit verschil betreft voornamelijk de volgende posten:

Lasten

- Bestuur (€ -0,1, miljoen)
Lagere kosten van onderzoeken door Rekeningcommissie en de externe notulist
- Directie (€ -0,1 miljoen)
Lagere advieskosten.
- Concerncontrol (€ -0,2 miljoen)
Lagere accountantskosten en lagere kosten diverse onderzoeken
- Strategie (-0,1 miljoen)
Minder gebruik gemaakt van externe expertise
- Digitale delta (0,5 miljoen)
De kosten van de Digitale delta bedroegen € 0,5 miljoen. Voor dit bedrag is ook een EFRO-subsidie ontvangen. Zie ook de toelichting onder baten. Uiteindelijk zijn uitgaven en baten van de Digitale delta budgettair neutraal.
- Informatiebeleid (€ -0,3 miljoen)
Lagere kosten Waterschapshuis, vervanging Iris en uitfasering vastgoedregistratiesysteem.
- Hogere kosten (€ 0,3 miljoen) door financiering van projectmatige uitgaven uit de exploitatie.
- Inkoop en subsidies (€ -0,2 miljoen)
Minder gebruik gemaakt van externe expertise.
- Calamiteitenbestrijding (- € 0,2 miljoen).
Minder gebruik gemaakt van externe ondersteuning
- Toegerekende salarissen (€ 1,7 miljoen).
In Burap 2 zijn de totale salariskosten met € 2 miljoen afgeraamd. Deze bijstelling is door middel van een negatieve stelpost opgenomen in het programma Organisatie. Doordat de bijstelling in Burap 2 als een totale stelpost is opgenomen heeft deze bijstelling dus niet geleid tot een verlaging van de toegerekende salarissen in de afzonderlijke programma's.

Door de lagere gerealiseerde personeelskosten ten opzichte van de niet bijgestelde geraamde personeelskosten is op de afzonderlijke programma's daarom sprake van voordelen. Deze voordelen zijn nagenoeg gelijk aan de totaal hogere toegerekende salarissen van € 1,7 miljoen op het programma Organisatie.

- Overige bijzondere lasten € 0,5 miljoen (afwikkeling
- transitoria voorgaande jaren)

Baten

De baten zijn ca. € 2,4 miljoen hoger dan geraamd.

- Niet geraamde verkopen van onroerend goed en grond (€ 1,0 miljoen).
- Bijdrage STOWA aan de Digitale Delta (€ 0,2 miljoen).
- EFRO-subsidie voor de Digitale delta (€ 0,5 miljoen).
- Overige bijzondere baten € 0,7 miljoen(o.a afrekening GOA voorgaande jaren)

3.6.3 Investerings

Verloop investeringen 2014:

Investerings per Programma (bedragen * € 1 miljoen)	Raming oorspronkelijke begroting 2014	Bijgestelde raming Burap 1	Bijgestelde raming Burap 2	Realisatie in 2014
Bedrijfsvoering	7,9	6,6	6,0	1,5

Toelichting

De investeringen van het programma Organisatie vallen € 4,5 miljoen lager uit dan geraamd bij Burap 2. Dit wordt veroorzaakt door het doorschuiven van de besluitvorming over de nieuwe huisvesting van Delfland naar 2015 (€ 4 miljoen). Daarnaast is ook de de publiekscampagne rond de Verkiezingen doorgeschoven naar 2015 (effect € 0,4 miljoen).

De projecten Clients Upgrade OS pc's etc, Storage nieuwe heads, Front-end VDI servers en Torentje zijn afgesloten in 2014

Project Huisvesting

De in 2014 gemaakte kosten voor het project Huisvesting bedragen € 485.000. De totale kosten komen daarmee tot nu toe op € 692.000. Het betreft kosten voor projectmanagement en voor de uitwerking van de bouwstenen. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de gerealiseerde huisvestingskosten.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2013	2014	Totaal
Beschikbaar gesteld onderzoekskrediet (a)	567	750	1.317
<i>Gerealiseerde uitgaven</i>			
Technisch advies	41	96	137
Advies Delflandse Manier van Werken (DMvW)	29	82	111
Projectmanagement	132	203	335
Installatie advies		12	12
Makelaarskosten	5	0	5
Haalbaarheidsstudie		74	74
Duurzaamheidsstudie		18	18
subtotaal gerealiseerde uitgaven (b)	207	485	692
Nog beschikbaar (a-b)	360	265	625

3.6.4 Risico's

Capaciteit I&A-domein

De resultaten van het in 2013 uitgevoerde verkennend onderzoek van BoerCroon naar de aansturing en de inrichting van het I&A-domein in Delfland zijn vertaald in het besturingsmodel I&A. Het model is medio 2014 in werking getreden. Vanaf die tijd is sprake van een integrale toetsing, advisering en besluitvorming over ICT-projecten en een daarbij passende planning en beheersing van de beschikbare capaciteit. Lopende projecten worden alsnog van een dergelijke planning en afweging voorzien en zonodig bijgestuurd. Hiermee is het risico van een te krappe capaciteit in het I&A-domein beheersbaar gemaakt.

Vervanging Windows XP

De migratie van Windows XP naar Windows7 en naar Office 2010 is afgerond. Hiermee is het risico van onvoldoende ondersteuning en beveiliging door de leverancier van de kantoorautomatisering niet meer aanwezig. Hierbij zijn tegelijkertijd alle werkplekken gevirtualiseerd. Dit betekent voor de gebruiker dat hij overal en altijd en op alle mobiele apparatuur kan beschikken over de applicaties en de informatie waarmee hij werkt.

Voormalige dienstwoningen nabij het gemaal De Zaaier

De gemeenteraad van Maassluis heeft in februari 2014 een bestemmingsplan vastgesteld, waarbij de bestemming van de drie voormalige dienstwoningen is omgezet naar een woonbestemming. Vervolgens moeten nog maatregelen worden genomen om de bodem bij één van de drie woningen te saneren. De kosten voor de sanering bedragen ca. € 150.000. Deze kosten zijn geraamd in de begroting voor 2015. Begin 2015 zal een voorstel aan het college om de noodzakelijke bodemsanering ter hand te nemen, worden voorgelegd.

3.7 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

3.7.1 Doelen, resultaten en prestatie-indicatoren programma

Doelen van dit programma zijn het tijdig, juist en volledig verantwoorden van alle belastingopbrengsten en het opnemen van posten voor onvoorzien (wettelijk verplicht), voorzieningen en reserves.

3.7.2 Exploitatie: wat heeft het gekost?

Programma Algemene dekkingsmiddelen per programmalijn (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2014	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014
<i>Programmalijn</i>			
Algemene dekkingsmiddelen	-197.847	-197.607	-201.185
Onvoorzien, frictiekosten, indexering en reserves	-2.557	-4.969	-7.105
Saldo programma	-200.404	-202.576	-208.289

Programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2014	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Rekening 2013
<i>Lasten</i>				
Directe kosten	3.756	3.184	2.687	1.262
Toegerekende salarissen	34	34	0	17
Rente en afschrijving	0	0	0	0
Mutatie voorzieningen	0	0	632	6.533
Onvoorzien	2.750	1.150	0	0
<i>Totaal lasten</i>	<i>6.540</i>	<i>4.368</i>	<i>3.319</i>	<i>7.812</i>
<i>Baten</i>				
Directe opbrengsten	201.638	200.826	204.830	194.333
Mutaties reserves/voorzieningen	1.957	1.957	2.249	2.891
Saldo financieringsfunctie	3.350	4.162	4.529	5.272
<i>Totaal baten</i>	<i>206.944</i>	<i>206.944</i>	<i>211.608</i>	<i>202.496</i>
Saldo programma	-200.404	-202.576	-208.289	-194.684

Toelichting

Op dit programma is sprake van afgerond € 1,0 miljoen lagere kosten en € 4,7 miljoen hogere baten (verschil tussen begroting 2014 na wijziging en rekening 2014).

Onvoorzien

Deze post betreft de ramingen voor frictiekosten, de wettelijke post voor onvoorzien en een indexering voor lonen en prijsstijgingen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het verloop over 2014.

Tabel 3 Overzicht frictiekosten en stelposten

Omschrijving (bedragen * € 1 miljoen)	Oorspronkelijke begroting	Ingezet in 2014	Saldo na Burap 2
Indexering & afrondingsverschillen loon	1,25	-0,60	0,65
Onvoorzien uitgaven	0,50	-0,50	0,00
Onvoorzien frictie personeel	1,00	-0,50	0,50
Totaal	2,75	-1,60	1,15

Directe opbrengsten

De hogere opbrengsten betreffen met name belastingopbrengsten en kwijtschelding en oninbaar en de in overleg met de accountant verwerkte aansluiting met de RBG van € 0,8 miljoen. In de paragraaf belastingen worden de afwijkingen verder toegelicht.

4 Paragrafen

4.1 Ontwikkelingen, uitgangspunten, afwijkingen en incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten

Het resultaat over 2014 is beïnvloed door het optreden van incidentele baten en lasten. Onder dit begrip wordt verstaan de baten en lasten van materiële betekenis die eenmalig in maximaal drie begrotingsjaren voorkomen.

In tabel 4.1 wordt een overzicht gegeven van de grootste posten.

Tabel 4.1 Incidentele baten en lasten

Programma	Omschrijving	Incidentele	
		Lasten	baten
		In € 1 miljoen	
Resultaat 2014 totaal			22,5
Organisatie			
Voldoende water	afboeking projecten t.l.v. exploitatie	0,6	
Alg dekkingsmiddelen	vrijval frictiekosten		1,1
Organisatie	grondverkopen		0,9
Alg dekkingsmiddelen	mutatie voorzieningen	0,6	
Organisatie	afrekening GOA voorgaande jaren		1,0
Alg dekkingsmiddelen	Aansluiting RBG 2011-2014		0,8
	Totaal incidentele baten en lasten	1,2	4,0
Resultaat 2014 exclusief incidentele baten en lasten			19,7

De incidentele baten en lasten zijn in hoofdstuk 3 per programma verder toegelicht.

4.2 Kostentoerekening

Kosten en opbrengsten worden zoveel mogelijk direct ten laste of ten gunste gebracht van een product. Een belangrijke uitzondering zijn de personeelskosten: deze kosten worden via een verdeelsleutel van uren doorbelast aan de producten.

De volgende stap is de verdeling van de ondersteunende producten (bijvoorbeeld: management, huisvesting, automatisering) via specifieke verdeelsleutels (bijvoorbeeld uren, kosten, werkplekken) naar de primaire producten.

Uiteindelijk zijn de kosten en opbrengsten van onderstaande primaire producten conform de begroting 2014 verdeeld over de taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer op basis van de volgende vastgestelde verdeelsleutel:

Programma	Producten	Watersysteem-beheer	Zuivering-beheer
<i>A Schoon water</i>	Aanleg en onderhoud watersystemen	100%	0%
	Baggeren en sanering waterbodems	100%	0%
	Monitoring watersystemen	100%	0%
<i>B Voldoende water</i>	Aanleg en onderhoud watersystemen	100%	0%
	Baggeren en sanering waterbodems	100%	0%
	Beheer hoeveelheid water	100%	0%
	Beheersinstrumenten watersystemen	100%	0%
	Monitoring watersystemen	100%	0%
<i>C Stevige dijken</i>	Aanleg en onderhoud waterkeringen	100%	0%

Programma	Producten	Watersysteem-beheer	Zuivering-beheer
	Beheersinstrument waterkering	100%	0%
<i>D Gezuiverd afvalwater</i>	Afvalwaterbehandeling door derden	0%	100%
	Getransporteerd afvalwater	0%	100%
	Gezuiverd afvalwater	0%	100%
	Verwerkt slib	0%	100%
<i>E Instrumenten</i>	Aanpak diffuse emissies	75%	25%
	Handhaving keur	75%	25%
	Handhaving Wvo	75%	25%
	Keur	75%	25%
	Rioleringsplannen en subsidies lozingen	75%	25%
	Vergunningen en keurontheffingen	75%	25%
	Wvo-vergunningen en meldingen	75%	25%
	Externe communicatie	75%	25%
<i>F Organisatie</i>	Bestuur	80%	20%
	Calamiteitenzorg	80%	20%
<i>G Algemene dekkingsmiddelen/onvoorzien</i>	Financ.opbrengsten watersysteemheffing	100%	0%
	Financ.opbrengsten zuiveringsheffing	0%	100%
	Mutaties reserves watersysteemheffing	100%	0%
	Mutaties reserves zuiveringsheffing	0%	100%
	Belastingopbrengsten watersysteemheffing	100%	0%
	Belastingopbrengsten zuiveringsheffing	0%	100%

4.3 Financiering

Inleiding

De kaders voor het treasurybeleid van het Hoogheemraadschap van Delfland zijn vastgelegd in de wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido), de Verordening Beleids- en Verantwoordingsfunctie (ex artikel 108 Waterschapswet), het Waterschapsbesluit, de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) en het Treasurystatuut. Het Treasurystatuut is in 2012 geactualiseerd en vastgesteld door de verenigde vergadering.

In deze paragraaf wordt verantwoording afgelegd over de treasury-activiteiten over 2014.

Beleid

De benodigde liquiditeitsbehoefte wordt zoveel mogelijk ingevuld met eigen geldmiddelen. Indien onvoldoende eigen geldmiddelen beschikbaar zijn dan werd zoveel mogelijk gebruik gemaakt van het aantrekken van kort geld. Het aangetrokken korte geld bestond uit het beschikbare rekening-courantkrediet bij de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) en uit de mogelijkheid van het afsluiten van kas- of daggeldleningen met een maximale looptijd van 1 jaar.

De reden voor de keuze voor korte financiering was dat het rentepercentage en daarmee ook de rentekostenvoor kort geld lager was dan het rentepercentage voor lang geld. Daarnaast heeft kort geld ook de mogelijkheid voor variatie in hoogte en looptijd van het aan te trekken geld.

Gedurende het jaar was sprake van fluctuaties in de benodigde financiering. Het maximumbedrag voor het aantrekken van kort geld wordt bepaald door de hoogte van de wettelijk vastgestelde kasgeldlimiet. De toegestane kasgeldlimiet bedraagt conform de wet Fido 23% van het begrotingstotaal. Voor 2014 bedroeg de maximale kasgeldlimiet op basis van dit percentage van 23% in totaal een bedrag van € 54,3 miljoen.

De kasgeldlimiet mag maximaal drie kwartalen achter elkaar worden overschreden. Indien na drie kwartalen nog steeds sprake is van een overschrijding dient de

toezichthouder (de provincie Zuid-Holland) op de hoogte te worden gebracht. In 2014 is van deze situatie voor Delfland geen sprake geweest.

Voor de bepaling van de financieringsbehoefte gedurende het jaar maakt Delfland gebruik van een liquiditeitsplanning. Voor het bepalen van de meerjarige financieringsbehoefte en de keuze voor het aantrekken van een langlopende geldlening en de keuze voor een looptijd en de vorm van een lening wordt met een meerjarige liquiditeitsplanning gewerkt.

Ook is bij de keuze van de rentevaste termijn en de looptijd van een aan te trekken langlopende geldlening de situatie op de kapitaalmarkt en de renteverwachting een bepalende factor.

Ontwikkelingen

Lange rente

Op de geld- en kapitaalmarkt was in 2014 sprake van een situatie waarbij de percentages voor kortlopende geldleningen nog steeds aanzienlijk lager waren dan de percentages voor langlopende financiering.

Aan het eind van 2014 bedroeg het rentepercentage voor een fixe-lening met een looptijd van 30 jaar 2,08% (begin 2014: 3,95%) en voor een lineaire lening 1,73% (begin 2014: 3,49%).

Korte rente

Gedurende het jaar varieerde de rente voor 1-maands kasgeldleningen van 0,12% op jaarbasis begin januari tot -0,03% op jaarbasis eind december.

Aan het einde van 2014 bedroeg het rentepercentage voor een kasgeldlening met een looptijd van 1 jaar 0,25% (begin 2014 was dit percentage 0,58%).

Ten opzichte van de percentages voor de langlopende financiering was het in 2014 evenals in de voorgaande jaren financieel zeer aantrekkelijk om te financieren met kortlopende geldleningen.

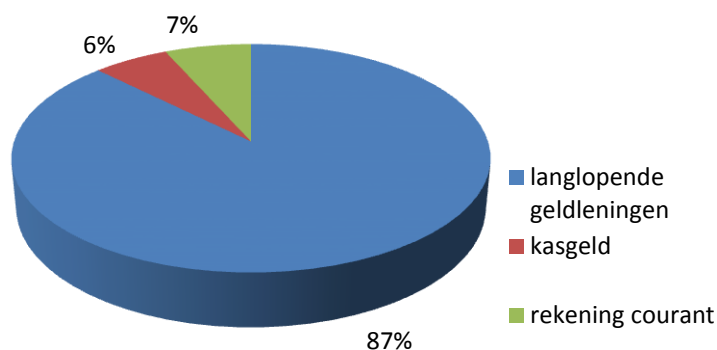
Leningenportefeuille

Op 1 januari 2014 bestond de leningenportefeuille uit 15 leningen met een totaalbedrag van € 521 miljoen. Het gemiddelde rentepercentage van deze geldleningen bedraagt 4,48%.

In 2014 is een lening van € 50 miljoen afgelost met een looptijd van 1 jaar en 1 dag. Voor deze lening is een herfinanciering van € 50 miljoen aangetrokken tegen een rentepercentage van 0,59% met een looptijd van één jaar en één dag.

De totale financiering aan het eind van 2014 met zowel lang- als kortlopende geldleningen (kasgeldleningen en rekening-courant krediet) bedroeg € 595 miljoen en wordt onderstaand grafisch weergegeven.

Financiering 31-12-2014

Risicobeheer

Kasgeldlimiet

In de wet Fido is vastgelegd dat kortlopende financiering wordt beperkt door middel van de kasgeldlimiet. Voor 2014 bedroeg de kasgeldlimiet € 54,3 miljoen (23% van het begrotingstotaal). In onderstaande tabel en grafiek wordt de werkelijke kortlopende financiering per kwartaal weergegeven.

Overzicht verloop kortlopende financiering over 2014

Omschrijving (bedragen * € 1 miljoen)	1 ^e kwartaal 2014	2 ^e kwartaal 2014	3 ^e kwartaal 2014	4 ^e kwartaal 2014
Toegestane kasgeldlimiet 23% begrotingstotaal	54,3	54,3	54,3	54,3
Werkelijke kortlopende financiering	72,8	49,0	55,0	55,8
Overschrijding (-/-) of onderschrijding (+)	-18,5	5,3	-0,7	-1,5

Renterisico

De renterisiconorm is een wettelijke norm die betrekking heeft op de vaste schuld van het waterschap. Door het toepassen van deze norm wordt de looptijd van langlopende geldleningen gespreid waardoor een beperking van de renterisico's optreedt.

De berekende renterisiconorm is het maximumbedrag van de jaarlijkse aflossingen dan we herfinanciering van vaste geldleningen. De vastgestelde renterisiconorm voor Delfland over 2014 bedraagt 30% van € 236 miljoen is € 71 miljoen.

In 2013 is een lening van € 50 miljoen afgelost. Deze aflossing paste ruimschoots binnen de vastgestelde renterisiconorm van € 71 miljoen.

Derivaten

In het in 2012 vastgestelde treasury statuut is expliciet opgenomen dat Delfland geen gebruik mag maken van derivaten.

Kredietrisico

Delfland heeft in 2014 geen gelden uitgezet. Hierdoor werd ook geen kredietrisico gelopen.

Koersrisico

De aandelen van Delfland (onder andere NWB) worden niet op een beurs verhandeld en zijn daarom niet onderhevig aan koersrisico's.

Valutarisico

Delfland handelt niet in vreemde valuta waardoor ook geen risico wordt gelopen.

Kasbeheer

Rekening-courant

Door Delfland wordt jaarlijks bij de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) een kredietlimiet voor de rekening-courant aangevraagd. Over 2014 bedroeg de maximaal aangevraagde en verleende kredietlimiet € 54,3 miljoen euro. Door de lage rekening-courantrente is in 2014 maximaal gebruik gemaakt van de ruimte van de kredietfaciliteit bij de NWB.

Op 31 december 2014 bedroeg het saldo van de rekening-courant € 40,3 miljoen negatief. Het rentepercentage over het rekening courantsaldo bedroeg over 2014 gemiddeld 0,10% op jaarbasis.

Kasgeldlening

In 2014 heeft Delfland voor de financieringsbehoefte gebruik gemaakt van kasgeldleningen met een maximale looptijd van 31 dagen. In 2014 is 18 keer een

kasgeldlening aangetrokken. Het gemiddelde bedrag per kasgeldlening bedroeg afgerond € 18,3 miljoen (in 2013 € 18 miljoen). Het rentepercentage van deze leningen varieerde tussen minimaal -0,08% en maximaal 1,25% op jaarbasis. In totaal werd in 2014 voor alle opgenomen kasgeldleningen een bedrag van € 44.000 aan rente betaald. Voor het aantrekken van een kasgeldlening werd telkens bij twee bankinstellingen en twee geldbemiddelaars een offerte aangevraagd. De kasgeldleningen zijn altijd aangetrokken bij de aanbieder met het laagste rentepercentage.

Financiering

Financieringsbehoefte

Zoals eerder in deze paragraaf is vermeld is de financieringsbehoefte over 2014 ingevuld met kortlopende geldleningen.

In de onderstaande tabel is de financieringsbehoefte over 2014 cijfermatig weergegeven. Het financieringstekort werd voornamelijk gefinancierd met het rekening courantkrediet van € 54,3 miljoen en kasgeldleningen.

Tabel financieringsbehoefte 2014

Financieringspositie (bedragen * € 1 miljoen)	31 december 2014	31 december 2013
Vaste activa	912	909
Opgenomen leningen	779	787
Eigen financieringsmiddelen reserves en voorzieningen	75	59
Totaal financieringsmiddelen	854	846
Financieringsoverschot (+)/tekort (-/-)	-58	-63

Renteresultaat

Voor de toerekening van de betaalde rente aan de geactiveerde investeringen en het onderhanden werk wordt gerekend met een rekenrente. Over 2014 bedroeg deze rekenrente 4,0%. Het verschil tussen de werkelijk betaalde rentekosten en de toegerekende rente, het zogenaamde renteresultaat is conform de begroting vrijgevallen ten gunste van de exploitatie.

De onderstaande tabel geeft een cijfermatige weergave van het renteresultaat.

Omschrijving (bedragen * € 1 miljoen)	Begroting 2014	Rekening 2014	Rekening 2013
Rentekosten langlopende geldleningen	21,2	21,1	21,5
Rentekosten kortlopende geldleningen	0,3	0,1	0,1
Rentebaten			
<i>Totaal rentelasten</i>	<i>21,5</i>	<i>21,2</i>	<i>21,6</i>
<i>Toegerekend aan</i>			
Exploitatie (kapitaallasten staat vaste activa)	24,6	24,4	25,2
Onderhanden werk (geactiveerde rente)	1,1	1,3	1,7
<i>Totaal toegerekend</i>	<i>25,7</i>	<i>25,7</i>	<i>26,9</i>
Renteresultaat (positief =voordeel)	4,2	4,5	5,3

Dividend

Om te kunnen voldoen aan de Europese eisen voor kredietwaardigheid heeft de Nederlandse Waterschapsbank het voordelig resultaat over 2013 geheel toegevoegd aan haar eigen vermogen. Om deze reden is in 2014 geen dividend aan de aandeelhouders uitgekeerd.

4.4 Bestemmingsreserves en voorzieningen

Deze paragraaf bevat een overzicht van de vermogensbestanddelen die geen onderdeel zijn van het weerstandsvermogen. Dit betreft dan specifiek de (tarief) egalisereserves, de bestemmingsreserves en de voorzieningen.

De tariefegalisatie-reserves worden toegelicht in paragraaf 4.6

Waterschapsbelastingen.

In onderstaande tabellen wordt het verloop van de overige reserves en voorzieningen toegelicht.

Egalisatiereserve

Egalisatiereserves (bedragen * € 1 miljoen)	Saldo 1-1-2014	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2014
Egalisatiereserve renteomslag	13,51	0,00	0,00	13,51

In 2014 is het renteresultaat conform het de vastgestelde begroting 2014 in zijn geheel ten gunste van de exploitatie gekomen.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves (bedragen * € 1 miljoen)	Saldo 1-1-2014	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2014
Reserve onderhoud bruggen	0,30	0,00	0,00	0,30
Reserve frictiekosten	7,13	0,00	1,75	5,38

Reserve onderhoud bruggen

Voor het (achterstallig) onderhoud van over te dragen bruggen aan de gemeenten Midden-Delfland en Westland is een bedrag van € 0,3 miljoen gereserveerd.

Reserve frictiekosten

Op grond van de resultaatsbestemming over 2011 is in 2012 een bedrag van € 8,5 miljoen toegevoegd aan de nieuw ingestelde reserve frictiekosten. Deze reserve is bedoeld voor de dekking van personele en materiële uitgaven die voortkomen uit de organisatiemaatregelen die worden getroffen op grond van de Kadernota 2011 en het implementatieplan Delfland Durft en Doet. De maatregelen worden doorgevoerd tot en met 2014. Op basis van de vastgestelde begroting 2014 is in 2014 een bedrag van € 1,0 miljoen ten gunste van de exploitatie gebracht. Verder is gedurende 2014 besloten een bedrag van € 0,75 miljoen te onttrekken voor de dekking van de kosten van het Management Development-programma (MD) en voor frictiekosten personeel.

Voorzieningen

Voorzieningen (bedragen * € 1 miljoen)	Saldo 1-1-2014	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2014
Voorziening wachtgeld	0,74	0,11	0,13	0,73
Voorziening bijdrage slibverbrandingsinstallaties	5,29	0	0,85	4,44
Voorziening onderhoudsbaggeren	5,65	4,00	8,14	1,50
Voorziening pensioenen	0,26	0,02	0,04	0,25
Voorziening kwaliteitsbaggeren	0,17	0,00	0,17	0,00
Voorziening onderzoekskrediet	0,21	0,23	0,23	0,21
Voorziening onderhoud watergangen	0,00	4,22	3,15	1,08
Voorziening jubileumuitkeringen	0,58	0,00	0,02	0,56
Voorziening onderhoudsinvesteringen zuivering	0,42	0,87	0,61	0,69
Totaal	13,32	9,45	13,32	9,45

Voorziening wachtgeld

De voorziening wachtgeld dekt de toekomstige wachtgeldaanspraken van ex-medewerkers en collegeleden.

De mutaties in de voorziening betreffen de jaarlijkse storting en de betalingen over 2014 met betrekking tot wachtgeld.

Voorziening bijdrage slibverbrandingsinstallaties

De onttrekking uit deze voorziening betreft de jaarlijkse dekking van de kapitaallasten van de bij deze voorziening behorende investeringen.

Voorziening onderhoudsbaggeren

Op basis van het door de VV in december 2010 vastgestelde beheerplan onderhoudsbaggeren is een voorziening baggeren ingesteld. In 2014 is het beheerplan onderhoudsbaggeren geactualiseerd. Als gevolg van deze herziening is eenmalig een bedrag van € 5,2 miljoen ten gunste van de exploitatie vrijgevallen.

Voorziening pensioenen oud-bestuurders

Op grond van de Bepalingen Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (BBVW) moeten de pensioenen van de oud-bestuurders worden afgedekt door een hiertoe gevormde voorziening. Op basis van de berekende pensioenverplichtingen voor de oud-bestuurders is in 2011 ten laste van de exploitatie een voorziening pensioenen van € 0,3 miljoen gevormd. De voorziening is eind 2014 geactualiseerd en op de benodigde hoogte gebracht.

Voorziening kwaliteitsbaggeren

Naast het onderhoudsbaggeren is ook sprake van aanvullende baggerwerkzaamheden in combinatie met andere maatregelen zoals bijvoorbeeld de verbetering van de zwemwaterkwaliteit. Deze baggerwerkzaamheden worden ook wel het kwaliteitsbaggeren genoemd. Voor de dekking en de egalisatie van deze kosten is besloten hiervoor een aparte voorziening in te stellen. Op basis van een actualisatie is in 2014 het saldo van de voorziening vrijgevallen ten gunste van de exploitatie.

Voorziening onderzoekskrediet

Over het algemeen leiden de gemaakte kosten van onderzoek tot een investeringsproject. In 2014 is voor de dekking van gemaakte en niet-geactiveerde onderzoekskosten een bedrag van € 0,23 miljoen aan de voorziening onttrokken. De voorziening is ten laste van de exploitatie voor hetzelfde bedrag weer op het minimaal benodigde peil van € 0,23 miljoen gebracht.

Voorziening onderhoud watergangen

In 2014 is het beheersplan onderhoud watergangen vastgesteld. Op grond van het beheersplan is de voorziening onderhoud watergangen met ingang van 2014 ingesteld. In 2014 is een bedrag van € 4 miljoen ten laste van de exploitatie aan de voorziening toegevoegd. De werkelijke kosten van het onderhoud watergangen van € 2,9 miljoen zijn ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening jubileumuitkeringen

Deze voorziening is in 2012 gevormd voor de dekking van de kosten van jubileumuitkeringen wegens langjarige dienstverbanden. De hoogte van de voorziening is berekend op de verwachte jubileumuitkeringen van het huidige personeelbestand. De voorziening wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van het personeelsbestand per 31 december van het betreffende jaar.

Voorziening onderhoudsinvesteringen zuivering technische werken

Deze voorziening is in 2013 gevormd voor het dekken en egaliseren van de kosten van de onderhouds vervangingen van zuiveringstechnische werken. De onttrekking betreft de werkelijke kosten van de onderhouds vervangingen in 2014. Op basis van het actuele beheerplan voor de onderhouds vervangingen is de jaarlijkse storting vanaf 2014 bijgesteld.

4.5 Weerstandsvermogen

Algemeen

Het Hoogheemraadschap van Delfland vindt het wenselijk de risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. Door het inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op een verantwoorde wijze besluiten te nemen waardoor de huidige risico's en de risico's gerelateerd aan toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van Delfland.

In 2010 is de nota Risico's en Weerstandsvermogen opgesteld en in de verenigde vergadering van 25 november 2010 vastgesteld.

Het uitgangspunt van de nota is het stellen van kaders ten aanzien het te voeren beleid voor risico's en weerstandsvermogen. Naar aanleiding van de nota zijn onder andere de volgende besluiten genomen:

- De nota Risico's en weerstandsvermogen wordt eenmaal per vier jaar geactualiseerd en vastgesteld;
- De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserves en de post onvoorzien;
- Gestreefd wordt naar een ratio van het weerstandsvermogen tussen 1,0 en 1,4;
- De paragraaf weerstandsvermogen van de diverse planning en control-producten geeft inzicht in de relatie tussen de resultaten van de risicoanalyse, het actuele weerstandsvermogen en het benodigde weerstandsvermogen;
- In elk voorstel aan de verenigde vergadering wordt een expliciete risicoafweging gemaakt.

Door het vaststellen van een risicoratio zoals aangegeven in de nota Risico's en weerstandsvermogen wordt een deel van het eigen vermogen afgezonderd in de algemene reserves weerstandsvermogen. Het instellen van deze reserves is geregeld in de herziene nota Reserves en voorzieningen die eveneens in de verenigde vergadering van 25 november 2010 is vastgesteld.

In deze paragraaf besteden wij aandacht aan de risico's die het waterschap loopt en het vermogen van het waterschap om deze risico's op te kunnen vangen. Het gaat hier vooral om de risico's die financiële gevolgen kunnen hebben.

Risico's

Waterschappen zijn wettelijk verplicht om de risico's die ze lopen in kaart te brengen en beleid te ontwikkelen om deze risico's af te dekken. Een deel van de risico's wordt afgedekt door afgesloten verzekeringen of gevormde voorzieningen.

Op basis van een inventarisatie zijn per programma in totaal de mogelijke risico's benoemd. Daar waar mogelijk zijn deze risico's financieel onderbouwd en is de kans op optreden aangegeven. Op basis van alle risico's is een concernbreed risicoprofiel gemaakt.

Het maximale bedrag van de geïnventariseerde risico's bedraagt € 20,1 miljoen. Doordat de risico's niet allemaal tegelijk en maximaal zullen optreden is een risicosimulatie uitgevoerd. Op basis van deze simulatie blijkt dat de risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van afgerond € 9,5 miljoen.

Exploitatietekorten

De actuele vastgestelde meerjarenbegroting geeft inzicht in hoeverre de exploitatie op termijn sluitend is. Indien sprake is van tekorten moet net als bij risico's een beroep worden gedaan op de weerstandscapaciteit.

Op basis van de vastgestelde meerjarenbegroting 2015-2019 is sprake van de volgende positieve exploitatiesaldi.

(bedragen * € 1 miljoen)	Totaal	2015	2016	2017	2018	2019
Saldo begroting 15-19		7,2	10,2	15,7	22,1	27,7

In totaal is op basis van het meerjarenperspectief per 1 januari 2015 geen sprake van een extra mogelijk beslag op de weerstandscapaciteit.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van Delfland bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk ter beschikking heeft om de risico's financieel af te dekken. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de incidentele weerstandscapaciteit en de structurele weerstandscapaciteit.

De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten eenmalig op te vangen. Het zijn de direct aan te wenden middelen voor financiële tegenvallers. Voor Delfland zijn dit de volgende reserves zoals benoemd in de nota reserves en voorzieningen:

- Algemene reserve weerstandsvermogen Watersysteem;
- Algemene reserve weerstandsvermogen Zuivering

Van het verloop van de algemene reserves over 2014 (de incidentele weerstandscapaciteit) kan het volgende overzicht worden gegeven.

Algemene reserves (bedragen * € 1 miljoen)	Saldo 1-1-2014	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2014
Algemene reserve weerstandsvermogen Watersysteem	10,34	10,82	0	21,16
Algemene reserve weerstandsvermogen Zuivering	10,75	0	8,60	2,15
Resultaat 2013	2,26	0	2,26	0
Resultaat 2014	0	22,51	0	22,51
Totaal	23,35	33,33	10,86	45,82

Conform de vastgestelde nota Risico's en weerstandsvermogen worden de bestemmingsreserves niet meegerekend omdat een onttrekking uit deze reserves een direct gevolg heeft voor de dekking van kosten in meerjarenperspectief. Ook worden de stille reserves niet meegerekend.

De structurele weerstandscapaciteit betreft de middelen die permanent kunnen worden ingezet om tegenvallers op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de bestaande taken. Het betreft hierbij voor Delfland de post Onvoorzien in de begroting.

De totale beschikbare weerstandscapaciteit aan het eind van 2014 wordt in onderstaande tabel weergegeven.

Onderdeel weerstandsvermogen	Bedrag (* € 1 miljoen)
Restant post onvoorzien	0,5
Algemene reserve weerstandsvermogen Watersysteem	21,1
Algemene reserve weerstandsvermogen Zuivering	2,2
Nog te bestemmen resultaat 2014	22,5
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	46,3

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit bestaat uit de afdekking van het op basis van een simulatie berekende bedrag van risico's. De benodigde weerstandscapaciteit blijkt uit onderstaande tabel.

Risico's	Bedrag (* € 1 miljoen)
Concernbreed risicoprofiel	9,5
Verwachte begrotingstekorten	0
Totaal benodigde weerstandscapaciteit	9,5

Beoordeling weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen wordt beoordeeld op grond van een bestuurlijk vastgestelde ratio tussen enerzijds de beschikbare weerstandscapaciteit en anderzijds de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten plus de negatieve exploitatiesaldi van de meerjarenbegroting 2013-2017.

De berekening van het weerstandsvermogen van Delfland per eind 2013 luidt als volgt:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{46,3}{9,5} = 4,9$$

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen dient te worden vastgesteld welke ratio Delfland als gewenst nastreeft. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van onderstaande waarderingstabel.

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

Delfland streeft een ratio na van het weerstandsvermogen van tussen de 1,0 en 1,4. De berekende ratio aan het eind van 2014 valt ruim boven deze marge.

4.6 Waterschapsbelastingen

Belastingsoorten

Delfland heft de in de onderstaande tabel opgenomen belastingen. De verenigde vergadering stelt zo nodig jaarlijks vóór 1 december de bij deze belastingen behorende nieuwe of gewijzigde verordeningen vast. De verordeningen Watersysteemheffing, Verontreinigingsheffing en Zuiveringsheffing zijn in 2014 onder meer geactualiseerd voor de hierin opgenomen tarieven 2015. In 2013 is door de VV voor de jaren 2014 en 2015 de Kostentoeedelingsverordening watersysteemheffing Delfland 2014 vastgesteld. De verordeningen met betrekking tot legesheffing en precario behoeften niet te worden aangepast.

Tabel belastingsoorten

Belastingsoort	Heffingsmaatstaf *	Belastingplichtig *
Watersysteemheffing:		
- ingezetenen	Woonruimte	Ingezetenen (hoofdbewoner)
- gebouwd	Waarde WOZ	Eigenaar gebouwde onroerende zaken
- ongebouwd (agrarisch/overig)	Oppervlakte van de onroerende zaak (aantal hectares)	Eigenaar ongebouwde onroerende zaken
- ongebouwd (wegen)	Oppervlakte van de onroerende zaak (aantal hectares)	Eigenaar ongebouwde onroerende zaken
- natuur	Oppervlakte van de onroerende zaak (aantal hectares)	Eigenaar natuurterrein
Verontreinigingsheffing	Vervuilingswaarde (v.e.'s)	Lozers vanuit woonruimten (hoofdbewoner) en bedrijven
Zuiveringsheffing	Vervuilingswaarde (v.e.'s)	Lozers vanuit woonruimten (hoofdbewoner) en bedrijven
Legesheffing	Tarientabel	Aanvrager van de dienst
Precariobelasting	Tarientabel	onder, op of boven grond, water

* Zie voor een volledige omschrijving de betreffende verordening.

Belastingeenheden

In de onderstaande tabel zijn de geraamde en de werkelijke aantallen belastingeenheden voor de belastingheffing 2014 opgenomen. De vermelde aantallen zijn bruto zonder rekening te houden met aftrek voor kwijtschelding en oninbaar.

Tabel aantal eenheden belastingheffing

Belastingsoort	Eenheid	Aantal 2014 oorspronkelijke begroting	Aantal 2014 t/m Burap II	Aantal 2014 werkelijk	Aantal 2013 werkelijk
Watersysteemheffing:					
- ingezetenen	huishoudens	482.900	482.900	490.600	483.600
- gebouwd	WOZ (mln)	129.850	129.850	131.250	137.500
- ongebouwd (agrarisch/overig)	hectares	14.600	14.600	14.600	14.800
- ongebouwd (wegen)	hectares	4.800	4.800	5.200	5.000
- natuur	hectares	2.000	2.000	2.300	2.000
Verontreinigingsheffing	verv.eenheid	400	400	80	600
Zuiveringsheffing	Verv.eenheid	1.409.700	1.409.700	1.415.600	1.393.800

Belastingopbrengsten

In de onderstaande tabel zijn de geraamde en werkelijke belastingopbrengsten over 2014 opgenomen. Bij de gerealiseerde opbrengsten is rekening gehouden met nog op te leggen aanslagen over 2014 en afwikkelingen over voorgaande jaren. Vermeld zijn de bruto bedragen, dus vóór aftrek van kwijtschelding en oninbaar.

Tabel belastingopbrengsten

Belastingsoort (tarieven in euro's; tarief gebouwd in procenten; alle bedragen * € 1.000)	Tarief 2014	Raming oorspronkelijke begroting 2014	Realisatie 2014 (inclusief voorgaande jaren)	Realisatie 2013 (inclusief voorgaande jaren)
Watersysteemheffing:				
- ingezetenen	114,44	55.264	56.374	57.036
- gebouwd	0,0258%	33.508	34.147	30.165
- ongebouwd (agrarisch/overig)	90,91	1.327	1.418	1.461
- ongebouwd (wegen)	454,54	2.182	2.344	2.609
- natuur	4,22	8	10	13
Verontreinigingsheffing	92,08	37	1	49
Zuiveringsheffing	92,08	129.805	130.614	124.570
Totaal		222.131	224.907	215.904

In het vierde kwartaal is door de RBG een integrale controle op de volledigheid van de heffingen in relatie tot alle objecten uitgevoerd. Dit heeft geleid tot een verbeterde basisadministratie. Hiervoor zijn correcties doorgevoerd en zijn meer belastingopbrengsten voor enkele heffingssoorten gerealiseerd. In bepaalde gevallen ook over oudere belastingjaren.

Door deze actie is in 2014 in totaal € 2,8 miljoen meer aan belastingen opgelegd dan bij het opstellen van de begroting was voorzien. Van dit bedrag betreft € 0,9 miljoen belastingen over voorgaande jaren.

Deze extra opbrengst is vooral een gevolg van een toename van het aantal huishoudens (+1,6%) en een hogere WOZ-waarde (+1,1%). Het aantal vervuilingseenheden van bedrijven (zuiveringsheffing) laat echter een daling zien (-4,5%).

Kwijtschelding en oninbaar

Delfland hanteert de zogenaamde '100%-bijstandsnorm' (invulling artikel 16 van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990). ZZP'ers kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding. De kosten van kinderopvang worden meegenomen bij de berekening of

iemand voor kwijtschelding in aanmerking komt. Voor het meerekenen van de kosten van kinderopvang ontvangt Delfland een jaarlijkse tegemoetkoming van het rijk van € 313.000.

Het aantal toegewezen kwijtscheldingsverzoeken over het heffingsjaar 2014 bedroeg 52.000 en wijkt daarmee weinig af van de raming. Met deze kwijtschelding is een bedrag gemoed van € 6,0 miljoen ingezetenenomslag en € 9,3 miljoen zuiveringsheffing in totaal € 15,3 miljoen (totaal over 2013 € 15,0 miljoen).

Op basis van een ouderdomsanalyse van de nog openstaande vorderingen over 2014 en eerdere jaren is de Voorziening dubieuze debiteuren belastingen per eind 2014 bijgesteld van € 5,9 miljoen naar € 7,0 miljoen.

Tariefegalisatie

In onderstaande tabel wordt het verloop van de tariefegalisatiereserve weergegeven. De mutaties betreffen de geraamde stortingen en onttrekkingen over 2014 en de winstbestemming over 2013.

Tabel overzicht tarief egalisereserves

Tarief egalisereserves (bedragen * € 1 miljoen)	Saldo 1-1-2014	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2014
Egalisereserve ingezetenen	0,43	0	0,52	-0,09
Egalisereserve gebouwd	2,38	0,46	0,90	1,94
Egalisereserve ongebouwd	-0,35	0,08	0,05	-0,32
Totaal	2,46	0,54	1,47	1,53

Leges en precario

De verantwoorde opbrengsten voor leges en precario over 2014 bedraagt in totaal € 0,6 miljoen, inclusief € 0,2 miljoen over voorgaand jaar. De totale realisatie is daarmee in lijn met de raming.

Regionale Belasting Groep

Alle werkzaamheden met betrekking tot de uitvoering van de heffing en invordering van de hiervoor vermelde belastingsoorten zijn ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling 'Regionale Belasting Groep' (RBG), een samenwerkingsverband tussen de hoogheemraadschappen van Schieland en de Krimpenerwaard en Delfland en de gemeenten Delft en Vlaardingen. Met ingang van 1 januari 2015 is ook de gemeente Schiedam toegetreden.

De geleverde prestaties zijn in grote lijnen conform de afspraken die zijn opgenomen in het prestatiecontract.

De verantwoording van de belastingopbrengsten in deze jaarrekening is in overeenstemming met de door de accountant goedgekeurde belastingverantwoording van de RBG.

4.7 Verbonden partijen

Algemeen

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt altijd voort uit het publiek belang. Verbindingen met derde partijen zijn een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren. Per partij (een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie) is sprake van een financieel en een bestuurlijk belang.

Financieel belang: 'een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt'.

Bestuurlijk belang: 'zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht'.

In 2010 is de nota Verbonden Partijen door de VV vastgesteld. In 2012 zijn de beleidskaders voor de verbonden partijen geactualiseerd.

Stand van zaken verbonden partijen.

Aan het eind van 2014 nam Delfland deel in de volgende verbonden partijen:

- Nederlandse Waterschapsbank
- GR Slibverwerking DRSH en HVC
- Holding IOPW NV
- Ontwikkelmaatschappij het Nieuwe Westland BV
- Ontwikkelmaatschappij het Nieuwe Westland CV
- GR Regionale Belastinggroep
- GR beheer grondwater Delft Noord
- Aquon
- Stichting Het Waterschapshuis
- Unie van Waterschappen
- Overeenkomst kosten voor gemene rekening Muskusrattenbestrijding

Aan vier verbonden partijen zijn financiële garanties verleend.

Ontwikkelingen diverse verbonden partijen in 2014

GR Slibverwerking (DRSH)/HVC

Statutenwijziging

In 2014 zijn de statuten van de GR Slibverwerking 2009 gewijzigd.

Vanaf het begin van de oprichting van de Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009 is het secretariaat verzorgd door HVC. Dit is door de waterschappen als niet wenselijk beoordeeld. Daarom heeft de GR besloten om per 1 januari 2014 het secretariaat zelf te gaan verzorgen. Feitelijk wordt het secretariaat door een ambtenaar van één van de waterschappen verzorgd. De secretariaatskosten worden in de begroting van de GR opgenomen. Omdat in de statuten van de GR geen functie van secretaris was opgenomen zijn deze aangepast. Derhalve zijn de artikelen 9 lid 6 en 13 lid 4 komen te vervallen en is artikel 18a over de Secretaris daarin opgenomen. Dit laatste artikel is geënt op de bepaling over de secretaris in de Waterschapswet.

Ontwikkelingen

Met betrekking tot de GR Slibverwerking 2009 heeft het college van Dijkgraaf en Hoogheemraden op 18 februari 2014 besloten dat de vertegenwoordiger de onderstaande standpunten namens Delfland zal inbrengen in de GR:

- Delfland acht de grootschalige fosfaatterugwinning via de asroute (uit verbrandingsassen van HVC) wenselijk. Daarnaast committeert Delfland zich voor de periode tot 2025 aan de afspraak dat Delfland geen fosfaat aan de slibverwerkingsketen zal onttrekken tenzij dit voor het beheer van de zuivering noodzakelijk is. In dit laatste geval zal Delfland dit fosfaat (in welke vorm dan ook) om niet in de slibverwerkingsketen aanbieden.
- Delfland is voor invoering van een nieuwe tariefstructuur voor de verwerking van slib op basis van variabele kosten.

Inmiddels hebben alle andere waterschappen die deelnemen in de GR Slibverwerking 2009 zich geconformeerd aan standpunt 1. Ten aanzien van standpunt 2 is binnen de GR nog geen besluit genomen. Wel is duidelijk dat hierover bij de waterschappen verschillend wordt gedacht.

Garantstelling

Per 31 december 2013 bedraagt de restant hoofdsom van alle aan HVC gegarandeerde langlopende geldleningen € 50,86 miljoen. Daarnaast staat de GR gedeeltelijk garant voor het rekening-courantkrediet. Vooralsnog wordt dit gedeelte geschat op maximaal € 10 miljoen. In totaal staat de GR per 31 december 2014 garant voor in totaal € 60,86 miljoen. Het aandeel van Delfland in de GR is 24% zodat sprake is van een verleende garantie van maximaal € 14,6 miljoen.

Ontwikkelingsmaatschappij 'Het Nieuwe Westland' (ONW)

De besluitvorming over een vereenvoudigde governance structuur van de ONW heeft nog niet plaatsgevonden. De gemeente Westland heeft een nieuw voorstel voor de governance van het Integraal Ontwikkelingsplan Westland (IOPW) opgesteld en naar de deelnemende partijen toegestuurd. Dit voorstel is momenteel onderwerp van gesprek tussen deze partijen. De gemeente Westland onderzoekt nog welke besluitvormingsprocedure moet worden doorlopen voor de aanpassing van de governance. In 2014 is op verzoek van ONW de resterende € 103.000 inbreng aan eigen vermogen gestort. Daarmee is de maximale inbreng van Delfland van circa € 900.000 bereikt.

Gemeenschappelijke Regeling Beheer Grondwateronttrekking Delft Noord

De gemeenschappelijke Regeling Beheer Grondwateronttrekking Delft Noord ziet sinds 2009 toe op het beheren van de omvangrijke grondwateronttrekking welke eerder van DSM was. Deelnemers aan de regeling zijn de gemeente Delft en Delfland. Bij de start van de gemeenschappelijke regeling had de provincie aangegeven na 5 jaar uit te treden en dat feit heeft in mei 2014 plaatsgevonden. Delfland heeft besloten om per 1 januari 2016 uit te treden uit de gemeenschappelijke regeling. Er loopt een procedure bij Gedeputeerde Staten om uiteindelijk een redelijke en billijke uittredingsvergoeding te bepalen.

Waterschapshuis

De transitie van Stichting naar Gemeenschappelijke regeling (GR) Het Waterschapshuis (HWH) heeft in 2013 plaatsgevonden. Het onderzoek naar HWH 2.0 heeft geleid tot een voorstel van het dagelijks bestuur van HWH dat eind 2013 behandeld is in het Algemeen bestuur van HWH.

Tussen collectieve en facultatieve programma's komt een harde juridische en financiële scheidsmuur, een "loden deur". Deze "loden deur" is nodig om te voorkomen dat GR deelnemers die niet aan een facultatief programma deelnemen daar toch risico's doorlopen. Het dagelijks bestuur GR HWH heeft de opdracht gekregen het juridisch kader uit te werken en de begroting 2014 zodanig om te bouwen dat ook daar een, voor geld, ondoordringbare scheiding is tussen collectief en facultatief.

De omvang van HWH dient zoveel mogelijk af te hangen van het aantal programma's dat HWH heeft en kan worden beperkt door de inzet van medewerkers van bij bepaalde programma's betrokken waterschappen. HWH dient flexibel te zijn en te kunnen meebewegen met de huidige en toekomstige behoefte van waterschappen. De uitwerking van bovenstaand besluit en het gevolg daarvan op de begroting wordt in de loop van 2014 verwacht.

Het gemeenschappelijke informatiesysteem IRIS wordt vanaf de tweede helft van 2014 niet meer onderhouden. Dat betekent dat er gewerkt wordt aan alternatieven ter vervanging van deze functionaliteiten. De bijdrage van Delfland aan IRIS zal in 2014 afgebouwd worden naar nihil in 2015. De vrijgekomen gelden op de Delflandse begroting worden deels aangewend voor de vervanging van IRIS.

Aquon

De gemeenschappelijke regeling AQUON bundelt de laboratoriumwerkzaamheden van negen waterschappen. Aan de gemeenschappelijke regeling nemen, naast Delfland, ook de waterschappen Hollandse Delta, Brabantse Delta, De Dommel, AA en Maas en Rivierenland deel en de hoogheemraadschappen van Rijnland, Schieland en de Krimpenerwaard en Stichtse Rijnlanden.

De jaarrekening 2014 is nog niet beschikbaar. Naar verwachting blijft AQUON in 2014 binnen de begroting met een verwacht positief resultaat van € 1,9 mln. Dit bedrag wordt waarschijnlijk aan de bestemmingsreserve reorganisatie toegevoegd. Daarmee bedraagt het resultaat na bestemming € 0.

De bedrijfsvoering is in 2014 verbeterd, maar er zijn nog stappen te maken. In 2014 zijn een nieuwe directeur en een nieuwe controller aangesteld. Onder de nieuwe aansturing zijn concrete maatregelen genomen om de bedrijfsvoering structureel te verbeteren en verdere maatregelen aangekondigd. In 2015 gaat Delfland de deelname aan AQUON evalueren.

De restantschuld van de door AQUON opgenomen geldleningen bedroeg op 31 december 2014 € 9,4 miljoen. Daarnaast heeft AQUON een rekening-courantkrediet tot maximaal € 7 miljoen.

Voor deze totaalschuld van € 16,4 miljoen staat Delfland met de andere acht deelnemende waterschappen garant.

Het aandeel van Delfland in de garantstelling is gekoppeld aan het aandeel van Delfland in de begroting van Aquon (5,97% in begroting 2014) en bedraagt in totaal afgerond € 1,0 miljoen.

Hieronder volgt een overzicht van alle verbonden partijen.

Direct verbonden partijen

De direct verbonden partijen betreft partijen waarin Delfland, conform de definitie van verbonden partijen, zowel een bestuurlijk- als financieel belang heeft.

Nederlandse Waterschapsbank NV (NWB)		
Vestigingsplaats	Den Haag	
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap	
Ingangsdatum	1954	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	Als huisbankier van de waterschappen levert de NWB diensten op het gebied van betalingsverkeer, electronic banking en consultancy. Doelstelling van de bank is het zo gunstig mogelijk en exact op maat aanbieden van de gewenste financieringen, Maatschappelijke relevantie, hoge kwaliteit, een sterke financiële positie en integriteit zijn de hoekstenen van het beleid van de bank.	
Financieel belang Delfland	Delfland is eigenaar van 755 aandelen A en 60 aandelen B van de NWB. De nominale waarde van deze aandelen bedraagt in totaal € 114.425. De aanschafprijs en tevens balanswaarde bedraagt € 92.458.	
Bestuurlijk belang Delfland	Het bestuurlijk belang wordt gestalte gegeven door deel te nemen aan de algemene vergadering van aandeelhouders. Ieder aandeel A geeft recht op 1 stem en ieder aandeel B geeft recht op 4 stemmen.	
Financiële kerncijfers (x € 1.000):	31-12-2013	31-12-2012
-Eigen vermogen	1.256	1.226
-Vreemd vermogen	71.750	74.858
-Jaarresultaat	34	40
Relatie met programma	F – Organisatie	
Verantwoordelijke sector	EFZ / MEFZ	
Risico's		
Overige informatie	Begin 2011 heeft de NWB Bank besloten tot een maximale reservering van de jaarlijkse winsten, zolang niet wordt voldaan aan de Bazelse 3%-norm voor leverage ratio. Deze ratio van de NWB is nu minder dan 2%. Om in de aanloop naar 2018 toe te groeien naar de vooralsnog vereiste norm van 3%, is de winst over 2011 ingehouden. Ook voor toekomstige winsten is het voornemen om deze in te houden en dus geen dividend uit te keren.	

GR Slibverwerking

Vestigingsplaats	Rotterdam
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Ingangsdatum	1 januari 2010
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	De GR behartigt de belangen van de deelnemende waterschappen op het terrein van: - het (doen) transporteren van zuiveringsslib naar eindbestemmingen; - het gecontroleerd (doen) storten of verwerken van zuiveringsslib;

GR Slibverwerking		
	- het (doen) afvoeren of storten van asresten of andere restproducten van de verwerking van zuiveringsslib; - het (doen) afzetten van zuiveringsslib en/of restproducten; - het produceren van duurzame energie en de interne afzet daarvan.	
Financieel belang Delfland	Samen met vier andere waterschappen participeert Delfland in de GR Slibverwerking. De GR houdt, namens de deelnemende waterschappen, 12% van de aandelen in het kapitaal van NV Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC). De GR ontvangt jaarlijks een garantstellingsprovisie van HVC en betaalt deze door aan de deelnemende waterschappen.	
Bestuurlijk belang Delfland	Namens Delfland heeft één hoogheemraad zitting in het algemeen en het dagelijks bestuur van de GR. De GR heeft één vertegenwoordiger benoemd in de Raad van Commissarissen van HVC.	
Financiële kerncijfers (€):	<i>31-12-2013</i>	<i>31-12-2012</i>
-Eigen vermogen	0	0
-Vreemd vermogen	18.044	18.044
-Jaarresultaat	0	0
Relatie met programma	D – Gezuiverd afvalwater	
Verantwoordelijke sector / team	ZTO / PCA	
Risico's		
Overige informatie	Wanneer binnen een periode van drie jaar mocht blijken dat de verwachtingen van de waterschappen in de meerwaarde van de samenwerking met HVC niet bewaarheid kunnen worden en partijen geen vertrouwen meer hebben dat die meerwaarde alsnog bereikt wordt, dan zijn partijen gehouden aan het beëindigen van de samenwerking hun volle medewerking te verlenen op een wijze die recht doet aan de wederzijdse belangen en het vertrouwen waarmee de samenwerking gestart is. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders van HVC heeft op 4 juli 2013 ingestemd met de continuering van het aandeelhouderschap B van de GR Slibverwerking in HVC. Daarmee is bereikt dat de waterschappen alleen garant staan voor activiteiten die een directe relatie hebben met de slibverwerking.	

Holding IOPW NV	
Vestigingsplaats	Naaldwijk
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Ingangsdatum	16 mei 2002
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	Het doel is het verbreden van de Westlandse economie en het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. Dit betreft een PPS-constructie uit 2002 met drie overheidspartijen (gemeente Westland, provincie Zuid-Holland, Delfland) en een private partij (BNG g.o.). Delfland neemt hieraan vooral deel om vanuit dit samenwerkingsverband in de planvorming een aantal ABC Delfland maatregelen in het Westland zeker te stellen (en werk met werk te maken).
Financieel belang Delfland	Delfland is houder van 480 aandelen in de Holding IOPW. De nominale en historische aanschafwaarde van de aandelen bedraagt € 4.800 (circa 9%).
Bestuurlijk belang Delfland	Vanuit Delfland als ontwikkelende partij invloed uitoefenen welke projecten in het kader van de 'Greenport Westland 2020' ter hand worden genomen. De bestuurlijke vertegenwoordiging van Delfland in de AvA wordt gevormd door 1 lid van het dagelijks bestuur en twee leden van het algemeen bestuur. In de RvB heeft 1 lid van het dagelijks bestuur van Delfland zitting.

Holding IOPW NV		
Financiële kerncijfers:		
-Eigen vermogen	31-12-2013 94.312	31-12-2012 96.929
-Vreemd vermogen	0	0
-Jaarresultaat	2016	-16.032
Relatie met programma	B – Voldoende water	
Verantwoordelijke sector	B&O / RP	
Risico's	Door de huidige recessie krimpt de woningmarkt in het duurdere segment. Dit leidt tot minder rendement op het eigen vermogen dan de beoogde 15% (contractueel 11%).	
Overige informatie		

Ontwikkelingsmaatschappij 'Het nieuwe Westland' CV		
Vestigingsplaats	Naaldwijk	
Rechtsvorm	Commanditaire Vennootschap	
Ingangsdatum	16 mei 2002	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	Het doel is het verbreden van de Westlandse economie en het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. Dit betreft een PPS-constructie uit 2002 met drie overheidspartijen (gemeente Westland, provincie Zuid-Holland, Delfland) en een private partij (BNG g.o.). Delfland neemt hieraan vooral deel om vanuit dit samenwerkingsverband in de planvorming een aantal ABC Delfland maatregelen in het Westland zeker te stellen (en werk met werk te maken).	
Financieel belang Delfland	Delfland heeft sinds 2001 een belang in Ontwikkelingsmaatschappij 'Het nieuwe Westland' CV. Dit belang is gemaximeerd op € 903.023 (ca. 4% van het eigen vermogen). In 2014 heeft een aanvullende kapitaalstorting plaatsgevonden van € 105.000 plaatsgevonden. De totale kapitaalstorting bedraagt nu € 903.023.	
Bestuurlijk belang Delfland	Delfland is in deze CV stille vennoot. De bestuurlijke vertegenwoordiging van Delfland wordt gevormd door één lid van het dagelijks bestuur (i.c. de dijkgraaf) in de raad van vennoten van de CV.	
Financiële kerncijfers:		
-Eigen vermogen	31-12-2013 17.138	31-12-2012 951.000
-Vreemd vermogen	20.335	19.838.000
-Jaarresultaat	690	-2.628.000
Relatie met programma	B – Voldoende water	
Verantwoordelijke sector	B&O / RP	
Risico's	Zie onder Holding IOPW NV.	
Overige informatie	Uitgangspunt verhouding eigen vermogen / vreemd vermogen is 1:3.	

Regionale Belastinggroep (RBG)	
Vestigingsplaats	Delft
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Ingangsdatum	1 januari 2010
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	De doelstelling van de gemeenschappelijke regeling is om de kwaliteit van de werkprocessen en de kennis op het gebied van belastingen te waarborgen en te komen tot een kostenreductie. De RBG heft en int de waterschapsbelastingen voor de Hoogheemraadschappen van Schieland en de Krimpenerwaard en Delfland.
Financieel belang Delfland	Delfland betaalt facturen voor gedane werkzaamheden. Daarnaast zijn beide waterschappen volledig financieel aansprakelijk. De werkelijke bijdrage aan de RBG bedroeg

Regionale Belastinggroep (RBG)		
	in 2014 € 7.363.000	
Bestuurlijk belang Delfland	Namens Delfland hebben de dijkgraaf en drie hoogheemraden zitting in het algemeen bestuur van de RBG.	
Financiële kerncijfers :	<i>31-12-2013</i>	<i>31-12-2012</i>
-Eigen vermogen	690.000	407.000
-Vreemd vermogen	413.000	453.000
-Jaarresultaat	595.000	257.000
<i>Kosten</i>		
Bijdrage aan RBG	6.368.000	6.106.000
Relatie met programma	F – Organisatie	
Verantwoordelijke sector	EFZ / MEFZ	
Risico's		
Overige informatie	Vanaf 1 januari 2013 voert de RBG de belastingtaken (inclusief de uitvoering van de wet WOZ) uit voor de gemeente Delft. In 2014 is ook de gemeente Vlaardingen toegetreten.	

Gemeenschappelijke regeling Beheer grondwater onttrekking Delft Noord		
Vestigingsplaats	Delft	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Ingangsdatum	1 mei 2009	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	Gemeenschappelijke regeling voor het overnemen van de verantwoordelijkheid voor de grondwateronttrekking van DSM Gist.	
Financieel belang Delfland	Alle drie de partijen (Delfland, gemeente Delft en provincie Zuid-Holland) nemen voor een derde deel in de gemeenschappelijke regeling. In 2014 is een bijdrage betaald van € 844.000. In 2014 is de provincie Zuid-Holland uitgetreden.	
Bestuurlijk belang Delfland	Namens Delfland is één hoogheemraad vertegenwoordiger in de gemeenschappelijke regeling. Delfland is penvoerder.	
Financiële kerncijfers:	<i>31-12-2013</i>	<i>31-12-2012</i>
-Eigen vermogen	750.000	750.000
-Vreemd vermogen	2.087.415	2.087.415
-Jaarresultaat	0	0
Relatie met programma	C – Stevige dijken	
Verantwoordelijke sector	WB / OWW	
Risico's	Voor de GR Delft Noord heeft Delfland zich voor 50% garant gesteld voor het door de NWB verleende rekening-courantkrediet van maximaal € 1 miljoen.	
Overige informatie	Op 23 juni 2009 is de samenstelling van het bestuur van de gemeenschappelijke regeling vastgesteld en zijn de overeenkomsten ten behoeve van de uitvoering van de grondwateronttrekking getekend. Daarmee zijn per 1 mei 2009 de verantwoordelijkheid voor uitvoering van de grondwateronttrekking en het eigendom van de installatie voor de grondwateronttrekking door DSM Anti-infectives overgedragen aan de gemeenschappelijke regeling.	

Aquon	
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Ingangsdatum	1 juli 2011
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	De regeling heeft tot doel het verrichten van laboratoriumwerkzaamheden (bemonstering en analyse) voor de deelnemers en hierbij te komen tot vergroting van efficiency, vermindering van de kwetsbaarheid, benutting van de mogelijkheden tot continue kwaliteitsborging,

Aquon		
	kwaliteitsverbetering en versterking van de innovatiekracht.	
Financieel belang Delfland	Delfland is mede-eigenaar, met een aandeel van 5,5 % in de omzet. De bijdrage van Delfland voor 2014 bedroeg in totaal € 1.246.000.	
Bestuurlijk belang Delfland	Een hoogheemraad heeft zitting in het algemeen bestuur.	
Financiële kerncijfers	31-12-2013	31-12-2012
-Eigen vermogen	0	0
-Vreemd vermogen	10.019.000	5.284.000
-Jaarresultaat		
Relatie met programma	A – Schoon water B – Voldoend water D – Gezuiverd afvalwater E - Instrumenten	
Verantwoordelijke sector	B&O / WSK	
Risico's	AQUON kende in 2012 een begrotingsoverschrijding. De bedrijfsvoering was niet op orde. Hierop is geacteerd door het opstellen van een plan van aanpak en het aanstellen van een verandermanager om de bedrijfsvoering op orde te brengen. Dit om het risico op begrotingsoverschrijding in 2013 te minimaliseren.	
Overige informatie	AQUON bundelt de laboratoriumwerkzaamheden van negen waterschappen. Aan de gemeenschappelijke regeling nemen, naast Delfland, ook de waterschappen Hollandse Delta, Brabantse Delta, De Dommel, AA en Maas en Rivierenland deel en de hoogheemraadschappen van Rijnland, Schieland en de Krimpenerwaard en Stichtse Rijnlanden.	

Het Waterschapshuis		
Vestigingsplaats	Amersfoort	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Ingangsdatum	2005	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	Het Waterschapshuis (HWH) is de regie- en uitvoeringsorganisatie voor de 25 waterschappen op het gebied van informatie- en communicatietechnologie. Het Waterschapshuis heeft als doel het bevorderen van samenwerking op het gebied van ICT tussen de waterschappen en de andere overheden die actief zijn in de natte sector. Onder begeleiding van Het Waterschapshuis spannen de waterschappen zich gezamenlijk in om de kwaliteit van de digitale dienstverlening naar burgers en bedrijven te verbeteren. Daarnaast is het streven gericht op een aanzienlijke kostenbesparing op alle ICT-uitgaven.	
Financieel belang Delfland	De bijdrage van Delfland voor 2014 bedroeg in totaal € 665.000.	
Bestuurlijk belang Delfland	De stichting Het Waterschapshuis legt verantwoording af aan de Unie van Waterschappen en de VDW (Vereniging van Directeuren van Waterschappen). De GR legt nu nog verantwoording af aan de stichting. Delfland is vertegenwoordigd in de algemeen besturen van de stichting en de GR	
Financiële kerncijfers	31-12-2013	31-12-2012
-Eigen vermogen	1.334.358	324.431
-Vreemd vermogen	0	0
-Jaarresultaat	0	0
Relatie met programma	F – Organisatie	
Verantwoordelijke sector	MID / IGIS	
Risico's	Delfland heeft een garantstelling verleend van € 1,2 miljoen.	
Overige informatie	In 2010 is besloten HWH om te vormen van een stichting	

Het Waterschapshuis

	naar een GR met als doel meer sturingsmogelijkheden te geven op de activiteiten van HWH. De feitelijke transitie van de activiteiten en de activa en passiva van de stichting naar de GR heeft echter nog niet plaatsgevonden, met name vanwege de onduidelijkheden over de afwikkeling van het Tax-I project. Inmiddels is er meer duidelijkheid over de afwikkeling van Tax-I, maar er is nog geen zicht op een datum voor de transitie. Voor de transitie is unanieme besluitvorming vereist. Daarnaast is het toerekenen van algemene kosten aan concrete producten in de begroting van HWH voor 2013 en volgende jaren voor Delfland een randvoorwaarde om in te kunnen stemmen met de transitie. Ondanks dat we dit de afgelopen jaren als meerdere keren hebben aangegeven in onze zienswijzen op de programmabegrotingen van HWH en ondanks beloften dat hieraan tegemoet zou worden gekomen, is hier vooralnog geen gehoor aan gegeven.

Unie van Waterschappen

Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Vereniging
Ingangsdatum	1927
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	De Unie treedt namens de waterschappen op als vertegenwoordiger naar het parlement, de Rijksoverheid en organisaties als het Interprovinciaal Overleg en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. De Unie neemt ook het initiatief zelf onderwerpen op de politieke agenda te zetten. <i>Visie</i> De Unie van Waterschappen wil leidend zijn in de strategische discussie over regionaal waterbeheer in zowel de nationale als de internationale context, met als doel 'Duurzaam waterbeheer'.
Financieel belang Delfland	Jaarlijks wordt contributie betaald aan de Unie. Voor 2014 bedroeg de contributie afgerond € 593.000.
Bestuurlijk belang Delfland	In de ledenvergadering hebben de voorzitters van alle waterschappen zitting.
Financiële kerncijfers :	
-Eigen vermogen	31-12-2013 839.993 31-12-2012 2.773.669
-Vreemd vermogen	7.074.434 7.692.490
-Jaarresultaat	-1.933.975 -337.072
Relatie met programma	F – Organisatie
Verantwoordelijke sector	BCC
Risico's	
Overige informatie	

Vereniging van Zuid-Hollandse Waterschappen

Vestigingsplaats	Delft
Rechtsvorm	Vereniging
Ingangsdatum	22 december 1910 (als Zuid-Hollandse Waterschapsbond, vanaf 27 juli 2007 verder als vereniging)
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	De vereniging heeft tot doel de behartiging van de belangen van de waterschappen in het algemeen en in het bijzonder van die, welke geheel of gedeeltelijk in de provincie Zuid-Holland zijn gelegen.
Financieel belang Delfland	Jaarlijkse contributie € 1.500. Daarnaast droeg de vereniging zorg voor de inning van de door de provincie Zuid-

Vereniging van Zuid-Hollandse Waterschappen		
	Holland in rekening gebrachte kosten voor muskusrattenbestrijding.	
Bestuurlijk belang Delfland	Namens Delfland zit de dijkgraaf in het bestuur van de vereniging.	
Financiële kerncijfers (€):	31-12-2013	31-12-2012
-Eigen vermogen	18.480	14.028
-Vreemd vermogen		
-Jaarresultaat	4.450	243
Relatie met programma	Stevige dijken	
Verantwoordelijke sector	WB / OWW	
Risico's		
Overige informatie	M.i.v. 2012 is de muskusrattenbestrijding de verantwoordelijkheid geworden van de waterschappen en verloopt de vergoeding niet mee via de vereniging, maar is een overeenkomst van kosten voor gemene rekening aangegaan opgesteld tussen verschillende waterschappen.	

Muskusrattenbestrijding		
Vestigingsplaats	Houten (Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden)	
Rechtsvorm	Overeenkomst van kosten voor gemene rekening (KvGR)	
Ingangsdatum	1-1-2012	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	Muskusrattenbestrijding is de verantwoordelijkheid geworden van de waterschappen.	
Financieel belang Delfland	Bijdrage van 5,3% van de totale kosten. Voor 2014 was de bijdragen € 533.000 (excl. Eventuele frictiekosten)	
Bestuurlijk belang Delfland	Bestuurlijk overleg met per waterschap 1 collegelid	
Financiële kerncijfers (x € 1 mln):	Niet van toepassing	Niet van toepassing
-Eigen vermogen		
-Vreemd vermogen		
-Jaarresultaat		
Relatie met programma	Stevige dijken	
Verantwoordelijke sector	WB / OWW	
Risico's	De werkelijke kosten worden achteraf doorberekend o.b.v. de vooraf afgesproken verdeelsleutels.	
Overige informatie	KvGR is een vorm van samenwerking waarbij geen rechtspersoon of orgaan wordt opgericht; het is een bijzondere vorm van doorbelasting van kosten. Met het aangaan van een overeenkomst voor gemene rekening wordt voorkomen dat de kosten die door een waterschap voor een prestatie worden gemaakt, welke prestatie ook wordt uitgevoerd voor een ander waterschap, bij doorberekening aan het andere waterschap met BTW moeten worden belast.	

Indirect verbonden partijen

Naast de partijen die volgens bovengenoemde definitie zijn aan te merken als verbonden partij, zijn er ook partijen waarmee Delfland indirect verbonden is. Bij deze partijen is er wel sprake van een financieel belang, maar ontbreekt het directe bestuurlijke belang in de indirect verbonden partij, bijvoorbeeld omdat de indirect verbonden partij een stichting is. Een andere mogelijkheid is dat een verbonden partij bijvoorbeeld aandeelhouder of bestuurder is van de, achterliggende, en daarmee indirect verbonden partij. Hoewel er in voorkomende gevallen volgens de letter van de definitie dus geen sprake is van een verbonden partij, is het bestaan van een financieel belang reden genoeg om ook aan deze indirect verbonden partijen aandacht te besteden.

Ontwikkelingsmaatschappij 'Het nieuwe Westland' BV

Vestigingsplaats	Naaldwijk	
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap	
Ingangsdatum	16 mei 2002	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	Het doel is het verbreden van de Westlandse economie en het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. Dit betreft een PPS-constructie uit 2002 met drie overheidspartijen (gemeente Westland, provincie Zuid-Holland, Delfland) en een private partij (BNG g.o.). Delfland neemt hieraan vooral deel om vanuit dit samenwerkingsverband in de planvorming een aantal ABC Delfland maatregelen in het Westland zeker te stellen (en werk met werk te maken).	
Financieel belang Delfland	Financiële inbreng betreft het aandelenkapitaal van de Holding IOPW NV.	
Bestuurlijk belang Delfland	Delfland heeft zitting in de Raad van Commissarissen en toezichthoudend in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De bestuurlijke vertegenwoordiging van Delfland wordt gevormd door twee leden van het dagelijks bestuur. Zij vertegenwoordigen daarbij niet Delfland, maar het bedrijfsbelang van de BV.	
Financiële kerncijfers:		
-Eigen vermogen	31-12-2013 73.000	31-12-2012 74.000
-Vreemd vermogen		
-Jaarresultaat	-1	-31
Relatie met programma	B –Voldoende water	
Verantwoordelijke sector / team	B&O / RP	
Risico's	Zie onder Holding IOPW NV.	
Overige informatie	Verhouding vermogen publiek / privaat is 50% / 50%.	

HVC

Vestigingsplaats	Alkmaar	
Rechtsvorm	NV	
Ingangsdatum	1-1-2010 (HVC opgericht op 10 april 1991)	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	NV HVC is een overheidsvennootschap van 52 gemeenten en 6 waterschappen die samenwerken op het gebied van afvalbeheer en duurzame energie.	
Financieel belang Delfland	In verband met leningen aan HVC ten behoeve van slibverbrandingsactiviteiten heeft Delfland, samen met de andere waterschappen in de GR, een hoofdelijke garantstelling afgegeven aan de NWB.	
Bestuurlijk belang Delfland	Geen; de GR Slibverwerking 2009 houdt, namens de deelnemende waterschappen, 12% van de aandelen in HVC. Daarnaast zit er namens de GR één vertegenwoordiger in de RvC van HVC.	
Financiële kerncijfers (x € 1.000):		
-Eigen vermogen	31-12-2013 63.178	31-12-2012 68.145
-Vreemd vermogen	780.847	806.808
-Jaarresultaat	-4.937	-19.485
Relatie met programma	D – Gezuiverd Afvalwater	
Verantwoordelijke sector / team	ZTO / PCA	
Risico's	Per 31 december 2014 bedraagt de restant hoofdsom van alle aan HVC gegarandeerde geldleningen € 48,8 miljoen.	
Overige informatie	Wanneer binnen een periode van drie jaar mocht blijken dat de verwachtingen van de waterschappen in de meerwaarde van de samenwerking niet bewaarheid kunnen worden en partijen geen vertrouwen meer hebben dat die meerwaarde alsnog bereikt wordt, dan zijn partijen gehouden aan het beëindigen van de samenwerking hun volle medewerking te verlenen op een wijze die recht doet aan de wederzijdse belangen en het vertrouwen waarmee de samenwerking gestart is.	

Stowa		
Vestigingsplaats	Den Haag (statutair)	
Rechtsvorm	Stichting	
Ingangsdatum	13 september 1971 (als STORA, m.i.v. 1992 STOWA)	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	STOWA ontwikkelt, vergaart en verspreidt kennis die nodig is om de opgaven waar waterbeheerders voor staan, goed uit te voeren.	
Financieel belang Delfland	De reguliere jaarlijkse bijdrage voor 2014 is € 438.000.	
Bestuurlijk belang Delfland	Geen; er zitten minimaal 4 en maximaal 6 waterschapsvertegenwoordigers in het bestuur van Stowa.	
Financiële kerncijfers (x € 1.000):	31-12-2011	31-12-2010
-Eigen vermogen	4.437	4.437
-Vreemd vermogen	2.067	2.067
-Jaarresultaat	136	136
Relatie met programma	A – Schoon water D – Gezuiverd Afvalwater E – Instrumenten	
Verantwoordelijke sector / team	S&I / MS&I	
Risico's		
Overige informatie		

4.8 Bedrijfsvoering

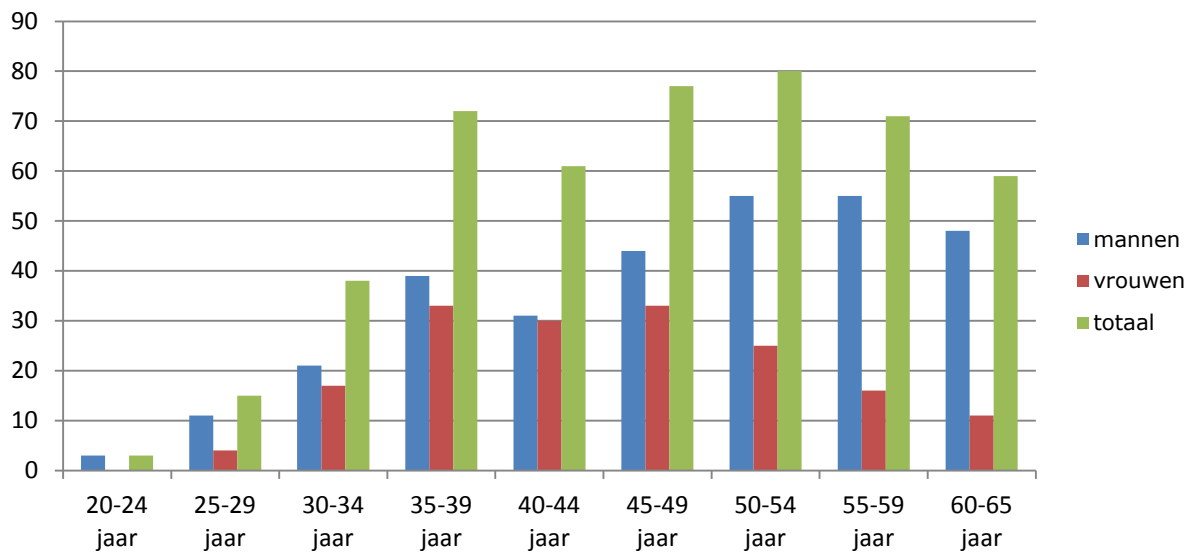
Personeel en Organisatie

Om de organisatiedoelstellingen te bereiken zijn competente en goed toegeruste medewerkers nodig, die optimaal samenwerken in een veilige en gezonde werkomgeving. Het personeelsbeleid en de personeelsplanning is erop gericht om de ontwikkeling van het personeel goed te laten samen gaan met de ontwikkeling van organisatie. Instrumenten, die daarvoor ingezet worden zijn het jaarlijkse medewerkersonderzoek en de PVB-cyclus. En die vormen direct of indirect de basis voor gerichte opleidingen en trainingen, zoals het MD-traject, trainingen persoonlijke vaardigheden, vakinhoudelijke trainingen, en team- of groepstrainingen. Uiteindelijk gaat het om de juiste mens op de juiste plek, en dat is in een organisatie, die in verandering is, een belangrijke opgave.

Personeelsopbouw

Per 31 december 2014 zijn er 476 mensen in dienst, waarvan 169 vrouwen (36%) en 307 mannen (64%) Een jaar eerder in 2013 waren dat 172 vrouwen en 305 mannen. Ten opzichte van de landelijke cijfers over alle waterschappen (bron: HR-monitor 2013) is het aandeel vrouwen in dienst bij het Hoogheemraadschap van Delfland hoger: 36% ten opzichte van 28% waterschapsbreed.

In de middelste leeftijdsgroepen (30-50 jaar) is het aantal mannen en vrouwen redelijk gelijk verdeeld. In de leeftijdsgroep boven de 55 jaar is het aandeel mannen relatief groot, en is sprake van een scheve verdeling. In onderstaande staafdiagram is de leeftijdsopbouw te zien.

Flexibiliteit.

27% van de medewerkers is ouder dan 55 jaar (in 2013 was dat 24% en in 2008 was dat nog 18%), en er zullen de komende jaren jaarlijks gemiddeld meer dan tien personen de pensioengerechtigde leeftijd bereiken.

Duurzame inzetbaarheid en diversiteit

Met het verschuiven van de pensioengerechtigde leeftijd neemt de aandacht toe voor duurzame inzetbaarheid, want Delfland staat voor de opgave om verder te flexibiliseren. Voor alle medewerkers betekent dit dat meegegaan moet worden met inhoudelijke innovaties, andere werkprocessen of andere samenwerkingsvormen. Het personeelsbeleid is erop gericht om de beoogde flexibiliteit te ondersteunen door in elke levensfase de inzetbaarheid van het personeel te waarborgen. In de PVB-cyclus besteden we hieraan extra aandacht.

Delfland streeft ernaar om haar personele bezetting een afspiegeling te laten zijn van de bevolkingssamenstelling. Het gaat om diversiteit in de ruimste zin van het woord. Diversiteit is meer dan leeftijd en geslacht. Het kan ook gaan om b.v. een arbeidshandicap, etniciteit, seksuele geaardheid of geloof. Delfland wil een 'open' organisatie zijn, en heeft in 2014 op Coming-Out Day de regenboogvlag opgehangen om te laten zien, dat zij tolerant is ten aanzien van het veelkleurige palet aan seksuele voorkeuren: homoseksueel, biseksueel, heteroseksueel of transgender. Waar dat bijdraagt aan het beleid participeert Delfland in externe netwerken (themagroepen A&O-fonds waterschappen, kennisplatform "baas in eigen loopbaan", LinkedIn groepen). In het kader van het mobiliteitsbeleid is er een actieve uitwisseling van vacatures met 5 buurwaterschappen en de provincie Zuid-Holland.

Om te stimuleren dat meer vrouwen naar leidinggevende posities doorstromen is Delfland sinds 2009 aangesloten bij "Charter Talent naar de Top". De stichting "Talent naar de Top" is een aanjager van het maatschappelijk debat over diversiteitsbeleid. Zij organiseert jaarlijks een toonaangevend congres over dit onderwerp en biedt aan deelnemers een interessant kennisnetwerk, waarvan Delfland kan leren voor het opzetten van een strategisch personeelsbeleid en gebruik kan maken van 'best practices' voor het meer flexibiliseren van arbeid en arbeidscontracten.

Personeelsverloop

De formatietaakstelling zoals afgesproken met het bestuur is in 2014 afgerond. In de periode van 2011 tot 2014 heeft met inzet van de gehele organisatie een formatiereductie plaatsgevonden van 99,6fte. Het afronden van de taakstelling is een belangrijke mijlpaal.

In 2014 zijn 17 nieuwe medewerkers in dienst getreden. Daarnaast zijn 18 medewerkers uitgestroomd. Het personeelsverloop komt daarmee op 7%. Bijzondere aandacht is er voor het overlijden van drie collega's, waaronder één als gevolg van een bedrijfsongeval bij sector ZTO. Op de nieuwjaarsbijeenkomst en in de Verenigde Vergadering zijn deze medewerkers herdacht.

In de loop van 2014 zijn 22 medewerkers – via interne sollicitatie – van functie veranderd binnen de eigen sector. De interne mobiliteit komt daarmee op 5%, en dit betekent dat de totale mobiliteit op 12% uitkomt (in 2013 was dat 10%).

Bij de instroom van nieuwe medewerkers in 2014 ligt de procentuele verhouding vrouwen/mannen op 30/70 en de gemiddelde leeftijd op ruim 38 jaar. Bij de uitstroom is de procentuele verhouding 44/56 en de gemiddelde leeftijd ruim 48 jaar.

Werkklimaat

In 2014 is het periodieke medewerkersonderzoek gehouden naar de werkbeleving. Naar aanleiding van dit medewerkersonderzoek zijn 6 verbeterthema's benoemd, die organisatiebreed bijzondere aandacht krijgen, namelijk:

- Formuleren van een strategisch personeels- en organisatiebeleid;
- Werkdruk optimaliseren;
- Versterken leiderschap;
- Huisvesting verbeteren;
- Verminderen bureaucratie;
- Verbeteren klantgerichtheid.

De trekkers voor deze thema's hebben actieplannen ontwikkeld, en de uitvoering zal meelopen in de reguliere p&c-cyclus.

PVB-gesprekscyclus

De PVB-cyclus is een belangrijk en krachtig instrument voor het 'fit' houden van het personeel, want in plannings-, voortgangs- en beoordelingsgesprekken vindt communicatie over het functioneren en samenwerken plaats, en is er ruimte voor constructieve feedback. Op deze manier vindt (bij)sturing plaats op het functioneren, en is er een goede onderbouwing van het beloningsbeleid.

Ongeveer 88% van het personeel krijgt een voldoende score in de eindbeoordeling, en circa 10% krijgt een score goed tot zeer goed. Minder dan 2% krijgt een onvoldoende score.

Belangrijker dan de individuele gemiddelde eindscore is het bespreken van de verschillende functiecompetenties met de medewerkers, en het bijsturen daarop.

In de PVB-cyclus zijn overigens de acht WATERVAL-kernwaarden van Delfland (Wederzijds, Ambitie, Trots, Energie, Resultaat, Vertrouwen, Aandacht, Loslaten) ingebed met als doel om meer bewustwording te krijgen voor deze waarden, en er praktisch mee aan de slag te gaan.

Gezondheid

Het ziekteverzuim bij het Hoogheemraadschap van Delfland was in het afgelopen jaar 4,2%.

Dit is een lichte toename ten opzichte van 2013. Toen was het met 3,8% relatief laag. Het verzuim schommelt de afgelopen tien jaar tussen de 3,8% en 4,5%.

De toename ten opzichte van 2013 zit in het langdurig verzuim (hieronder verstaan we het verzuim langer dan 6 weken), en dat is een aandachtspunt.

Sector	Verzuimpercentage
Directie/CC/S&I	3,5%
BBC	3,0%

Sector	Verzuimpercentage
Bedrijfsvoering	5,7%
PMB	2,6%
Waterbeheer	4,8%
ZTO	3,4%
Totaal Delfland	4,2%

Delfland neemt preventieve maatregelen ter voorkoming van ziekte en spant zich bij ziekte in om medewerkers te re-integreren in het arbeidsproces. Vanuit de Arbowet volgt Delfland de richtlijnen voor veilig en gezond werken. In 2014 is bij sector Zuivering een PAGO (periodiek arbeidsgeneeskundig onderzoek) gehouden, waarin alle medewerkers een bij hun functie passende periodieke keuring hebben ondergaan. Een deel van deze keuringen is verplicht vanuit de Arbowet.

Het ziekteverzuim en de verzuimfrequentie worden geconfronteerd met de uitkomsten van het in 2014 gehouden medewerkersonderzoek, waarbij met name de beleving van werkdruk en mogelijke oorzaken is onderzocht. En ook de uitkomsten van de PAGO worden bij de ziekteverzuimanalyse betrokken, zodat de juiste (preventieve) maatregelen kunnen worden genomen om de gezondheid te waarborgen.

Arbeidsvoorwaarden en individueel keuzebudget

Delfland heeft een modern arbeidsvoorwaardenpakket, dat volledig gebaseerd is op de landelijke cao voor Waterschappen, met het individueel keuzebudget (IKB), variabele werktijden en het keuzesysteem voor meer- en minderwerk. Het pakket biedt individuele vrijheid, zodat eenieder naar persoonlijke omstandigheden en/of levensfase keuzen kan maken in de verhouding tussen werk en privé. Dit instrument heeft een functie in het vinden van de juiste balans tussen werk en privé.

In 2014 is door 24% van de medewerkers IKB-koopverlof opgenomen bovenop het basisverlof. Gemiddeld nam deze groep 70 extra uren op, en dat is gezamenlijk 8.000 uren extra koopverlof. Over alle medewerkers wordt er gemiddeld 12% extra verlof (= ca. 17 uur gemiddeld per medewerker) gekocht bovenop het basisverlof.

Per 31-12-2014 heeft 35% van de medewerkers nog een restant opgebouwd IKB-koopverlof. Tezamen beloopt deze verlofopbouw ongeveer 11.400 uur.

In het medewerkersonderzoek geven medewerkers aan tevreden te zijn over de balans tussen werk en privé.

Integriteit

In 2014 zijn integriteitsworkshops gehouden voor het management. In deze workshops zijn integriteitsdilemma's behandeld en is het bewustzijn over integriteitsrisico's verhoogd. Het medewerkersonderzoek was mede aanleiding voor deze workshops, omdat daaruit naar boven kwam dat leidinggevendenden te weinig sturen op het voeren van integriteitsbeleid en dat medewerkers bij integriteitsdilemma's weinig ondersteuning ondervonden.

Delfland is vertegenwoordigd in de landelijke werkgroep "integriteit" van de Unie van Waterschappen, en wisselt daarin kennis uit en deelt praktijkervaringen met andere waterschappen.

Nieuwe medewerkers leggen de eed of belofte af op de introductiedagen.

In 2014 is vanwege een integriteitsschending voor één medewerker een disciplinaire maatregel getroffen.

Vertrouwenspersoon

In 2014 zijn de vertrouwenspersonen 21 keer geconsulteerd. Dat is iets vaker dan in 2013. Het aantal meldingen in de laatste drie jaren is daarmee aanzienlijk hoger dan de jaren 2007-2011. Opvallend was dat het merendeel van de consultaties heeft plaatsgevonden in de tweede helft van het jaar. Dit hield onder meer verband met het feit dat een aantal zaken gerelateerd was aan de beoordelingscyclus. Opvallend is daarbij dat medewerkers vaker dan voorheen aangeven in het kader van de

beoordelingscyclus onverwacht te worden geconfronteerd met niet eerder besproken zaken, die de beoordeling veelal in een negatief daglicht zetten.

Alle zaken hadden betrekking op de regeling 'Klachtbehandeling Ongewenst Gedrag'. Er zijn geen zaken in het kader van de Klokkeluidersregeling aanhangig gemaakt. De (meer uitgebreide) rapportage van de vertrouwenspersoon wordt jaarlijks besproken met de portefeuillehouder en de secretaris-directeur.

Medezeggenschap

In april 2014 zijn OR-verkiezingen gehouden. Er is een nieuwe OR samengesteld, en die heeft een nieuwe voorzitter gekozen.

Onderwerpen op het gebied van p&o, waarbij de OR in het jaar 2014 nauw is betrokken, zijn twee organisatieveranderingen. Het organisatieonderdeel Project- en IngenieursBureau (PIB) is per 1 oktober omgevormd tot Projectmanagementbureau (PMB). Er zijn nieuwe teams samengesteld, en medewerkers zijn herplaatst. Ook heeft bij de sector Bedrijfsvoering binnen team I&A een organisatieaanpassing plaatsgevonden.

Verder is de OR betrokken bij het medewerkersonderzoek dat medio 2014 is gehouden. En dat geldt ook voor de verbeteracties naar aanleiding van de MO-resultaten (o.a. uitvoering organisatiebrede thema's).

Andere onderwerpen zijn de voorbereidingen voor de risico-inventarisatie en -evaluatie en het onderwerp huisvesting. Het huisvestingsvraagstuk is een belangrijk onderwerp, dat al enige tijd op de OR-agenda staat, vanwege de gevolgen voor het werkklimaat. De herhuisvesting is een belangrijke voorwaarde voor het nieuwe werken (de Delflandse manier van werken).

Personeelontwikkeling

In 2014 zijn we van start gegaan met het vernieuwde opleidingsaanbod. De aangeboden trainingen zijn verdeeld in de categorieën 'persoonlijke vaardigheden', 'interne trainingen' en 'proces- en projectmanagement'. Daarnaast zijn bij verschillende teams maatwerk trainingen aangeboden. Aan al deze trainingen tezamen hebben in totaal 477 medewerkers deelgenomen.

De DMT-leden hebben deelgenomen aan een netwerktraining. Daarnaast hebben 19 medewerkers van de sector PMB een workshop om zich voor te bereiden op het gesprek met de plaatsingscommissie bijgewoond en hebben 43 medewerkers deelgenomen aan een workshop over de nieuwe werkkostenregeling.

Naast de centrale trainingen hebben 84 medewerkers gebruik gemaakt van de regeling studiefaciliteiten voor individuele opleidingen/trainingen bij erkende opleidingsinstituten buiten Delfland.

In 2014 zijn 3 introductiedagen voor nieuw personeel georganiseerd; 28 nieuwe medewerkers (ambtenaren, langer ingehuurd personeel en stagiairs) hebben tijdens deze introductiedagen door enthousiaste presentaties van collega's en een rondrit door het gebied een brede kijk in de organisatie van Delfland gekregen.

Arbo-opleidingen

Op het gebied van veiligheid zijn in 2014 diverse trainingen georganiseerd, zoals Bedrijfshulpverlening (BHV), EHBO, fysieke belasting, kwaliteitsnormering (NEN), Basisveiligheid operationele medewerkers (VCA), praktijktraining kleine blusmiddelen, ademluchtmaskerdrager, heftruck, veilig hijsen en veilig werken langs de weg. In totaal hebben 221 medewerkers deelgenomen. Een deel van deze trainingen heeft een verplicht karakter en is van belang voor veilige werkomstandigheden.

MD programma

Medio 2014 is het Management Development programma afgerond. De eindevaluatie van dit programma is aan het College aangeboden. Het doel van dit MD-programma was alle leidinggevenden zo goed mogelijk toe te rusten voor hun taken in onze sterk

veranderende organisatie. Het programma kende zowel groepsbijeenkomsten als individuele begeleiding. In 2014 heeft de nadruk van het programma gelegen op het gebruik van instrumenten bij het leidinggeven; kennis en vaardigheden om de eigen bedrijfsvoering te managen en het gebruik van sturingsinformatie om te monitoren of doelen gerealiseerd worden. Ook is er een startbijeenkomst geweest voor het vervolgtraject, waarin de vraag centraal stond; hoe gaan we in de praktijk aan de slag met de verschillende thema's van het medewerkersonderzoek (verminderen bureaucratie, bevorderen loopbaanontwikkeling, verminderen werkdruk, versterken van leiderschap, strategisch personeelsbeleid en huisvesting verbeteren)?

Stages bij Delfland en relatie met het onderwijs

In 2014 hebben 33 studenten stage gelopen bij Delfland. De stages die worden aangeboden variëren van WO-stages tot 'snuffelstages' voor middelbare scholieren. Ook heeft Delfland twee Indonesische medewerkers van Special province of Jakarta een werkervaringsplaats aangeboden binnen ons waterschap.

Delfland heeft een studiebeurs uitgereikt om de banden tussen de werkgevers uit de watersector en de wateropleidingen te versterken. De studiebeurzen van de Topsector Water zijn bedoeld voor mbo-studenten, die kiezen voor een specialisatie op het gebied van watertechnologie, deltatechnologie of maritieme technologie. Deze studenten worden gekoppeld aan een werkgever uit de watersector, die de student ook intensiever kennis laat maken met de praktijk en een stageplaats garandeert. Verder versterkt het initiatief de samenwerking tussen studenten, onderwijsinstellingen en werkgevers in het kader van arbeidsmarktrelevantie van opleidingen. Dit vergroot de aantrekkingskracht van deze wateropleidingen voor toekomstige studenten. Daarnaast is een medewerker van Delfland gastdocent geweest op de HBO-opleiding watermanagement. Het betrof onderwijs over Geografische InformatieSystemen (GIS).

Delfland is dit jaar zowel regionaal als nationaal genomineerd als beste stagebedrijf. De Delftse onderwijsinstellingen hebben drie leerbedrijven genomineerd, omdat zij volgens hen het beste samenwerken met het onderwijs op het gebied van stages, projecten en opleidingen. Delfland was een van deze drie genomineerden. Landelijk was Delfland een van de drie finalisten voor de verkiezing 'Beste Stagebedrijf Gemeente of Waterschap' van Nederland. In oktober is er een vakjury op bezoek geweest om met een bestuurslid en met medewerkers te spreken. Ook onze stagiairs zijn bevraagd op hun ervaringen. Tot slot hebben we een eindpresentatie gehouden en –hoewel we net naast de 1^e prijs grepen- heeft de jury in haar eindrapport lovende woorden gesproken over ons stagebeleid en de uitvoering daarvan. Een bijzonder goed resultaat.

Inkoop en aanbesteding

Nadat in 2013 het inkoopbeleid is vastgesteld, is dit in 2014 verder uitgewerkt in een inkoophandboek en voorzien van sjablonen die bij aanbestedingen in de organisatie kunnen worden gebruikt.

Inkoop is betrokken geweest bij 19 grote aanbestedingstrajecten. Daarnaast heeft inkoop veelvuldig geadviseerd over enkelvoudige en meervoudige aanbestedingstrajecten en bij meerdere complexe adviesaanvragen op het terrein van innovatie.

Er zijn 100 preadviezen afgegeven en 15 verzoeken behandeld om af te wijken van het aanbestedingsbeleid.

Om intern de kennis te vergroten op inkoopgebied en van de aanbestedingswetgeving zijn er diverse opleidingen/workshops/ trainingen gegeven.

Verder heeft inkoop in de overgang van het Project- en Ingenieursbureau naar Projectmanagementbureau (en de invoering van nieuwe contractvormen) ondersteuning gegeven in de inrichting en professionalisering van het aanbestedingsproces.

Op het gebied van inkoop samenwerking is een gezamenlijke inkoopkalender met Rijnland en Schieland tot stand gekomen, waarvan Delfland trekker is. Op meer incidentele basis is ook samengewerkt met andere waterschappen, zoals bijvoorbeeld bij het gezamenlijk doen van aanbestedingen en het organiseren van themabijeenkomsten.

Verzekeringen

De looptijd van de ongevallenverzekering is dit jaar met 1 jaar verlengd en loopt door tot 31-12-2015. De looptijd van de CAR verzekering is ook met 1 jaar verlengd en deze loopt ook door tot 31-12-2015, waarbij nog de mogelijkheid bestaat om deze daarna nogmaals met 1 jaar te verlengen.

Beide verlengingen waren mogelijk omdat dit destijds bij de aanbesteding als eis was opgenomen.

Bij een aantal waterschappen is met betrekking tot de CAR verzekering en de Brandverzekering sprake geweest van een aantal grote schaden welke van invloed zouden kunnen zijn op de collectieve contracten qua verhoogde premiestelling in het nieuwe jaar. Eind 2014 is door verzekeraars echter bekend gemaakt dat voor Delfland geen gevolgen heeft. Zowel de CAR verzekering als de Brandverzekering konden worden verlengd met een ongewijzigde premiestelling vanwege de gunstige premie/schadestatistiek van Delfland.

Aansprakelijkheidsverzekeraar Centraal Beheer Achmea kende dit jaar een ongekend grote schadelast op het gebied van aansprakelijkheid claims en dit heeft voor veel overheden geresulteerd in forse verhogingen van de premie.

Vanwege de gunstige premie/schadestatistiek van Delfland heeft dit gelukkig geen gevolgen gehad voor ons waterschap. Eind 2014 is door de verzekeraar aangekondigd dat de verzekering in 2015 kan worden voortgezet zonder premieverhoging.

Naar aanleiding van het schadeverloop op de Brandverzekering bij een aantal waterschappen heeft verzekeraar AIG eind 2014 aangegeven dat men bij alle waterschappen een risico inspectie wil uitvoeren bij een afvalwater zuiveringsinstallatie. Vanwege tijdsgebrek kon dit bij Delfland niet meer in 2014 worden uitgevoerd. In 2015 zal een risico inspectie worden uitgevoerd bij de Groote Lucht in Vlaardingen.

In 2014 is ook een aanvang gemaakt met de Inkooppakket strategie Aansprakelijkheidsverzekering, gestart onder de paraplu van de Unie van Waterschappen.

Informatieveiligheid

Burgers en bedrijven moeten er altijd op kunnen vertrouwen dat Delfland zorgvuldig met informatie omgaat en deze goed beveiligt. Met behulp van wachtwoorden, firewalls, etc. voldoet Delfland aan de gangbare norm voor informatiebeveiliging.

In een wereld waarin informatie en systemen binnen en buiten Delfland steeds meer met elkaar verknoot raken, wordt het veiligheidsbewustzijn van medewerkers steeds belangrijker. Ook werken we steeds meer tijd-, plaats- en apparaatsonafhankelijk. Door al deze ontwikkelingen zijn de bestaande beschermingsmaatregelen alléén niet meer voldoende. Voor de verdere versterking van de informatieveiligheid volgt Delfland de aanpak en de architectuurprincipes van de taskforce BID. Dit wordt door I&A in de praktijk gebracht via haar informatiebeleid.

Het informatiebewustzijn van alle medewerkers van Delfland, wordt in 2015 langs vier lijnen aangepakt, met behulp van de daartoe door de Taskforce BID te lanceren campagne

I-Bewustzijn Overheid:

1. Binnen de muren. Alles over bewust en veilig werken binnen de kantoormuren;
2. Buiten. Alles over verantwoord thuis en onderweg werken;
3. Achter je scherm. Alles over digitale bedreigingen herkennen en vermijden (hacks, virussen, phishing mails, etc.);
4. In de cloud. Verantwoord omgaan met cloudomgevingen, sociale media en andere (open source) online tools."

Nadat in 2013 het inkoopbeleid is vastgesteld, is dit in 2014 verder uitgewerkt in een inkoophandboek en voorzien van sjablonen die bij aanbestedingen in de organisatie kunnen worden gebruikt.

Inkoop is betrokken geweest bij 19 grote aanbestedingstrajecten. Daarnaast heeft inkoop veelvuldig geadviseerd over enkelvoudige en meervoudige aanbestedingstrajecten en bij meerdere complexe adviesaanvragen op het terrein van innovatie.

Er zijn 100 preadviezen afgegeven en 15 verzoeken behandeld om af te wijken van het aanbestedingsbeleid.

Om intern de kennis te vergroten op inkoopgebied en van de aanbestedingswetgeving zijn er diverse opleidingen/workshops/ trainingen gegeven.

Verder heeft inkoop in de overgang van het Project- en Ingenieursbureau naar Projectmanagementbureau (en de invoering van nieuwe contractvormen) ondersteuning gegeven in de inrichting en professionalisering van het aanbestedingsproces.

Op het gebied van inkoop samenwerking is een gezamenlijke inkoopkalender met Rijnland en Schieland tot stand gekomen, waarvan Delfland trekker is. Op meer incidentele basis is ook samengewerkt met andere waterschappen, zoals bijvoorbeeld bij het gezamenlijk doen van aanbestedingen en het organiseren van themabijeenkomsten.

Subsidies

In 2014 is het subsidieregister verder ontwikkeld en gecompleteerd. Dit resulteert in een volledig beeld van de actuele subsidies. Er zijn twee subsidies afgerond (Aquarius en BaggerNut) en vijf subsidies toegevoegd. Ook zijn de verwachte afrondingstijden van een aantal lopende subsidies bijgesteld. De kolom status van onderstaande tabel geeft weer in welke fase de subsidieprojecten zich bevinden. De term 'afronding' betekent dat de eindverantwoordelijkheid is ingediend bij de verstrekker per ultimo 2014.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de lopende en afgesloten subsidies.

Tabel Subsidies (bedragen * € 1.000)

Prg	Onderwerp	Soort Subsidie	NL/EU Subsidie	% Subsidie	Omvang (voorlopige) beschikking	Ontvangen voorschotten	Nog te ontvangen	Status
A	Kadeverbetering Commandeurspolder	ILG-Water/PZH	NL	NB	600	390	210	loopt
B	SAWA	Interreg IVB / Noordzee project	EU	50	400	293	107	afronding
	Slim meten en monitoren	EFRO / Kansen voor West	EU	50	265	0	265	loopt
	Brim 2006 - instandhouding rijksmonumenten	BRIM/Min. OCW	NL	100	150		150	loopt
C	Zwakke schakels Delflandse Kust fase 2	HWBP / RWS	NL	100	NB	0	NB	afronding
	Zwakke schakels Scheveningen Boulevard fase 2	HWBP / RWS	NL	100	NB	0	NB	loopt
D	Tomaten op afvalwater	EFRO / Kansen voor West	EU	40	315	252	63	afronding
	Gietwater op maat	EFRO / Kansen voor West	EU	40	500	200	300	loopt
E	Duurzaam waterbeheer lange stukken	PZH	NL	50	50	40	10	loopt
	Startsubsidie BOA's 2013	Min. V&J	NL	100	33	33	0	afronding
	Startsubsidie BOA's 2014	Min. V&J	NL	100	18	14	4	afronding
F	Proeftuin Fysieke Digitale Delta	EFRO / Kansen voor West	EU	28	700	560	140	loopt
G	Kwijtschelding	Tijdelijk / Min. I&M	NL	100	1.565	626	939	loopt
4.596						2.408	2.188	
<i>In de kolom % staat het percentage t.o.v. de subsidiabele kosten (ingediende begroting).</i>								

4.9 EMU-saldo

Het EMU-saldo betreft het vorderingensaldo op transactiebasis van de gehele sector overheid, met inbegrip van de centrale overheid, de sociale fondsen en de lokale overheden. De onderstaande tabel geeft de berekening van het EMU-saldo over 2014 voor Delfland weer.

Tabel Emu-saldo (bedragen * € 1.000)

	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Emu saldo rekening 2014	Emu saldo begroting 2014	Emu saldo rekening 2013
<i>1 EMU/exploitatiesaldo volgens jaarrekening</i>			19.808	2.090	2.257
<i>2 Invloed investeringen (zie staat van vaste activa)</i>					
Bruto-investeringsuitgaven		41.139		-53.100	-32.862
Investeringsubsidies					
Verkoop materiële en immateriële activa					
Afschrijvingen	38.564			37.783	40.259
<i>Subtotaal 2</i>			-2.575	-15.317	7.397
<i>3 Invloed voorzieningen (zie staat van reserves en voorzieningen):</i>					
Toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	9.452			4.300	5.770
Onttrekkingen aan voorzieningen t.b.v. exploitatie		7.645		-1.116	
Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen		5.679		-4.300	-4.668
Externe vermeerderingen van voorzieningen					
<i>Subtotaal 3</i>			-3.872	-1.116	1.102
<i>4 Invloed reserves (zie staat van reserves en voorzieningen):</i>					
Betalingen rechtstreeks uit reserves					
Externe vermeerderingen van reserves					
<i>Subtotaal 4</i>	0	0	0		
<i>5 Deelnemingen en aandelen:</i>					
Boekwinst					
Boekverlies					
<i>Subtotaal 5</i>	0	0	0		
Emu-saldo volgens rekening 2014			13.361	-14.343	10.756

Het werkelijk Emu saldo is afgerond € 28 miljoen positiever dan werd verwacht (-/- € 14 miljoen begroot versus € 14 miljoen werkelijk). De belangrijkste afwijking betreft het lagere investeringsvolume van € 13 miljoen.

Daarnaast was sprake van met name incidentele afwijkingen in de exploitatie. De belangrijkste afwijkingen betroffen:

- Éénmalige vrijval voorzieningen € 6,2 miljoen
- bijstelling PPS € 1,9 miljoen
- bijstelling personeelskosten € 2 miljoen
- incidentele baten en lasten € 1,5 miljoen
- netto belastingopbrengsten € 3,5 miljoen
- Overige bijstellingen -/- € 0,4 miljoen

4.10 Topinkomens

Op 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden.. De WNT verplicht organisaties in de publieke sector in hun jaarverslag de jaarlonen van (top)functionarissen te vermelden. Onder hoofdstuk 6.6 wordt een overzicht van de beloning van de topfunctionaris gegeven.

5 Verantwoording investeringen 2014

5.1 Inleiding

In de primitieve begroting werden de bruto investeringsuitgaven over 2014 geraamd op een bedrag van € 53,1 miljoen. Gedurende het jaar zijn de verwachte investeringsuitgaven in de 1^e en 2^e Burap bijgesteld naar uiteindelijk € 43,9 miljoen. De onderstaande tabel geeft het verloop per programma weer van de oorspronkelijk geraamde investeringsuitgaven tot aan de uiteindelijke realisatie van € 43,7 miljoen over 2014.

Tabel 5.1 Overzicht investeringen per programma

Investerings per programma (bedragen * € 1 miljoen)	Raming primitieve begroting 2014	Bijgestelde raming 1 ^e Burap	Bijgestelde raming 2 ^e Burap	Realisatie in 2014
Schoon water	6,5	5,6	6,2	6,3
Voldoende water	16,6	13,7	13,9	15,3
Stevige dijken	18,9	16,3	15,1	16,9
Gezuiverd afvalwater	2,9	2,8	2,6	3,6
Instrumenten	0,3	0,3	0,1	0,1
Organisatie	7,9	6,6	6,0	1,5
Totaal	53,1	45,3	43,9	43,7

5.2 Gereedgekomen projecten

In 2014 zijn 41 projecten gereed gemeld en geactiveerd.

Van deze gereed gemelde en geactiveerde projecten bedroeg het geraamde investeringsplan € 48,8 en het beschikbaar gestelde krediet € 47,2 miljoen. De uiteindelijk geactiveerde kosten waren € 41,8 miljoen.

Van de gereedgekomen en geactiveerde werken kan het volgende overzicht worden gegeven.

Tabel 5.2 Gereedgekomen en geactiveerde projecten in 2014

Projectnaam	Projectnummer	Programma	Investeringsplan	Investeringskrediet	Uitgaven tot en met 2014	Restant krediet
NVO Boonervliet	701396	A	2.580.000	2.553.000	1.897.447	655.553
NVO Noordvliet Comm.polder	701464	A	1.445.000	1.444.887	1.052.142	392.745
NVO Wennejessloot	701547	A	365.000	360.341	312.521	47.820
Vispaseerbaar Woudse Polder	701600	A	395.222	395.222	387.906	7.316
NVO Oranjekanaal (Pettendijk)	701613	A	233.722	233.722	232.418	1.304
Zweth/Woudsepolder NVO's + VPP	701615	A	100.000	99.574	97.558	2.016
NVO Vlietlanden	701628	A	300.000	288.000	239.200	48.800
Vispassage Foppenpolder	701641	A	415.000	393.000	308.259	84.741
VPP Westboezem De Lier	701658	A	504.093	504.093	502.717	1.376
Vlaardingervaart Zuid	701660	A	1.040.000	1.011.000	706.149	304.851
Vismigratie Schiegemeal	701710	A	670.000	609.920	237.487	372.433
NVO Technopolis	701729	A	615.000	574.404	352.365	222.039
NVO Oude land	701746	A	120.000	120.000	103.466	16.534
Uitv.cluster 11 Pijn-Nootdorp	700978	B	1.573.000	1.542.000	1.404.022	137.978
78103kVergr.gml Zuidpld R'rijs	700993	B	938.000	921.000	832.384	88.616
Gemaal Voorafschepolder	701000	B	2.659.000	2.659.000	2.658.976	24
Kraaiennest peilscheidingen	701576	B	715.000	707.000	669.726	37.274
Stuw Harnaschpolder	701653	B	350.000	328.000	358.758	-30.758
Waterberging in de groenzone	701655	B	335.000	310.097	276.406	33.691

Vasthoudmaatregel Kralingepld	701657	B	227.000	227.000	228.440	-1.440
Aflaat Maasdijk Oranjepolder	701662	B	955.000	911.180	668.163	243.017
Realisatie gemaal Crayenburg	701665	B	186.000	182.000	184.554	-2.554
Gemaal Noordpld van Delfgauw	701701	B	138.500	138.500	138.233	267
Gemaal Kerkpolder Zuid	701703	B	350.000	350.000	349.495	505
Gemaal Duifpolder	701704	B	199.000	199.000	198.896	104
Peilbesluit Oude Lierpolder	701727	B	115.200	104.235	101.584	2.651
Bk Aalk.Buitenpld Zuidbuurt	700761	C	3.800.000	3.271.000	2.876.486	394.514
Bk. Groenv.polder Igs Zweth	700767	C	2.730.000	2.570.000	2.388.973	181.027
Kades Commandeurspolder	700792	C	7.005.000	6.907.000	5.790.799	1.116.201
Wtr.bkw.vorb.gml pld Nootdorp	700843	C	2.045.000	1.755.000	1.528.531	226.469
Kadestrekking Harnaschpld Look	701490	C	235.000	226.000	146.923	79.077
Kade Noordeindseweg	701573	C	2.175.000	2.175.000	1.870.469	304.531
HWBP 2011 tm 2017	701606	C	8.838.292	8.838.292	8.838.292	0
Akkerdijksepolder (kade 33)	701725	C	320.000	304.000	192.276	111.724
Proj. aanpas. kade Boonervliet	701758	C	240.000	237.000	197.310	39.690
Kdverb trj7 Mariahoeve/Marlot	701779	C	255.000	245.000	184.725	60.275
Bijdr.HHD Puttenvld/Boostergem	701833	C	960.000	960.000	959.943	57
Over-all test transportsysteem	701566	D	220.000	220.000	219.988	12
Verv. Slibontwatering awzi NWA	701580	D	1.545.000	1.480.386	1.457.345	23.041
Storage Nieuwe Heads	701672	F	230.000	115.000	83.523	31.477
Torentje (extra)	701686	F	700.000	680.000	600.222	79.778
Totaal gereedgekomen			48.822.029	47.149.853	41.835.076	5.314.776

5.3 Gereedgekomen maar nog niet geactiveerde projecten

In tabel 5.3 zijn projecten opgenomen die eind 2014 gereed waren maar nog niet zijn geactiveerd. Deze projecten worden in de jaarrekening van 2015 geactiveerd en verantwoord onder de gereedgekomen werken. Wel wordt vanaf 2015 gestart met het afschrijven op deze investeringen.

Tabel 5.3 gereedgekomen nog niet geactiveerde projecten

Projectnaam	Project-nummer	Programma	Investeringsplan	Investeringskrediet	Uitgaven tot en met 2014	Restant krediet
Vismigratie ZD Rotterdamseweg	701589	A	220.000	215.000	193.799	21.201
Vispass Bovengem.Pold.Berkel	701643	A	578.000	552.000	452.179	99.821
NVO Nrdvliet, Duifpolder Part.	701659	A	1.515.000	1.433.000	1.341.865	91.135
NVO Nrdvliet, Duifpolder HHD	701668	A	580.000	538.000	519.917	18.083
VPP Westgaag	701669	A	395.000	361.000	305.671	55.329
VPP Ruyven	701730	A	570.000	534.305	397.819	136.486
VPP Ackerdijksche Bos	701745	A	795.000	728.000	644.795	83.205
Gemaal Pijnacker Zuid	701128	B	1.245.000	1.220.000	702.223	517.777
KHR Noordpolder v Berkel	701379	B	200.000	200.000	170.697	29.303
Klein Plaspoelpolder	701699	B	410.116	376.259	210.311	165.948
Bk. A.Buitenpolder Boonervliet	700771	C	2.835.000	2.703.000	2.629.751	73.249
Kadestrekking Ackerdijksepld	701486	C	255.000	245.000	199.807	45.193
Kade 18 Dijkpolder	701647	C	685.000	633.000	629.406	3.594
BGO Casus	701801	C	0	141.250	164.422	-23.172
Totaal			10.283.116	9.879.814	8.562.662	1.317.152

5.4 Restantkredieten

In tabel 5.4 wordt een overzicht gegeven van de restantkredieten welke nog niet zijn afgewikkeld en overlopen naar 2015. In de besluitvorming over de jaarrekening wordt voorgesteld van deze 133 investeringen het restant investeringskrediet van in totaal € 56,3 miljoen over te brengen naar 2015.

Tabel 5.4 Restantkredieten

Projectnaam	Project-nummer	Programma	Investerings-Plan*	Investeringskrediet	Uitgaven tot en met 2014	Restant krediet
Aanleg nvo Slinksloot	701394	A	840.000	823.000	240.072	582.928
Poelzone KRW	701524	A	1.188.000	1.188.000	910.208	277.792
Vismigratie ZD Rotterdamseweg	701589	A	220.000	215.000	193.799	21.201
Gemaal Nootdorp	701591	A	680.000	680.000	82.116	597.885
NVO Altern.Afv.tracé Pijn.Vrt	701621	A	520.000	415.000	157.080	257.920
Vispass Bovengem.Pold.Berkel	701643	A	578.000	552.000	452.179	99.821
VVP Casembrootlaan Poeldijk	701644	A	290.000	284.000	73.097	210.903
Vismigr.Gem.Akkerdijksche pold	701645	A	505.000	481.000	382.154	98.846
NVO Nrdvliet, Duifpolder Part.	701659	A	1.515.000	1.433.000	1.341.865	91.135
LKP 3e Doorstr Delft, Nldw,DH	701666	A	805.000	795.000	135.863	659.137
NVO Nrdvliet, Duifpolder HDD	701668	A	580.000	538.000	519.917	18.083
VPP Westgaag	701669	A	395.000	361.000	305.671	55.329
Vispassage gemaal Westland	701688	A	665.000	664.000	107.578	556.422
NVO langs de By Pass	701691	A	200.000	198.000	162.393	35.607
NVO langs HWG Oude Leede	701692	A	50.000	48.000	15.743	32.257
VPP Oranjevlietpolder	701708	A	325.000	325.000	67.751	257.249
VPP Ruyven	701730	A	570.000	534.305	397.819	136.486
VPP Ackerdijksche Bos	701745	A	795.000	728.000	644.795	83.205
LKP 3e Mtr KalfjesIn Delft	701757	A	290.000	270.000	50.597	219.403
Lkp 4e ronde Schenkstrook DH	701791	A	220.000	209.000	26.661	182.339
NVO Broeksloot	701792	A	0	35.396	38.416	-3.020
Vispassage Bergboezem Berkel	701795	A	425.000	413.000	350.395	62.605
LKP Saliestaat	701799	A	430.000	398.000	10.686	387.314
VPP Wennetjessloot	701800	A	370.000	359.000	61.744	297.256
VPP Buys Ballotstraat	701812	A	660.000	644.000	38.949	605.051
NVO Karitaatmolensloot	701814	A	180000	171000	33971,3	137.029
NVO's & VPPen West-/Zuidgaag	701825	A	0	31.510	12.065	19.445
LKP 4e Thurledevijver Rdam	701832	A	85.000	81.000	24.372	56.628
Vispassage gem.Lage Broekpld	701845	A	263.000	240.000	7.012	232.988
LKP Zuivering Broekpld	701856	A	0	13.300	4.038	9.263
LKP overstort Schipluiden	701857	A	190.000	54.000	855	53.145
Alt.afv.trace Pijnackerse vrt	700873	B	8.820.000	8.255.000	4.725.267	3.529.733
Waterberging Ringsloot	700998	B	1.970.000	1.886.691	1.458.204	428.487
gemaal Pijnacker Zuid	701128	B	1.245.000	1.220.000	702.223	517.777
TA Project SAWA	701275	B	220.000	220.000	207.645	12.355
waterkwant.mtrg. Delfshaven	701288	B	1.745.000	1.585.000	531.296	1.053.704
KHR Noordpolder v Berkel	701379	B	200.000	200.000	170.697	29.303

Projectnaam	Project-nummer	Programma	Investerings-Plan*	Investerings krediet	Uitgaven tot en met 2014	Restant krediet
Poldergemaal Kerstanjewetering	701499	B	1.925.000	1.807.932	915.936	891.996
Waterbrg Oude Pld van Pijn.	701506	B	830.000	830.000	411.262	418.738
Poelzone	701523	B	1.983.556	1.983.556	1.645.730	337.826
Peilbesluit Zuidpld Delfgauw	701554	B	77.000	77.000	0	77.000
Waterberging Laakweg	701574	B	370.000	370.000	0	370.000
Dorppolder gemaal	701577	B	2.235.000	250.009	207.479	42.530
Gemaal Harnaschpolder	701652	B	1.960.000	1.865.712	1.014.540	851.172
Verbr. watergang begraafplaats	701656	B	111.000	111.000	112.114	-1.114
Realisatie duiker Molenweg	701663	B	1.280.000	1.223.000	350.995	872.005
Waterberging Voorafschepolder	701664	B	805.000	774.000	80.117	693.883
Gemaal Akkerdijksepolder	701667	B	2.330.000	235.000	158.173	76.827
By pass Bergboezem Berk	701689	B	2.825.000	2.732.000	1.526.869	1.205.131
Vergroting boezemerging	701694	B	3.900.000	3.769.000	2.622.650	1.146.350
Aanpass.Maalkom gem.Westpolder	701695	B	325.000	313.000	77.014	235.986
Poldergemaal Bergboezem Berkel	701696	B	2.915.000	2.776.000	2.200.556	575.444
Klein Plaspoelpolder	701699	B	410.116	376.259	210.311	165.948
Gemaal Lage Broekpolder	701702	B	775.000	752.000	50.356	701.645
Watergang Woudsepolder	701705	B	455.000	429.000	143.136	285.864
Waterspoorpark-Park 't Loo	701706	B	2.459.892	2.459.892	35.922	2.423.970
Duikerverbinding Ter Heijde	701736	B	0	16.720	15.465	1.256
Gemaal ZD Rotterdamseweg	701738	B	1.740.000	1.724.000	1.213.575	510.425
Stuw Oude Campspolder	701741	B	825.000	780.000	646.164	133.836
Vegr. cap. gemaal Laakmolen	701742	B	1.355.000	1.291.000	211.199	1.079.801
Wtrberging Oude pld Pijnacke	701743	B	1.200.000	93.000	100.057	-7.057
Boostergeml Kerstanjewetering	701748	B	3.535.000	3.283.932	1.105.859	2.178.073
Waterberging bergboezem	701749	B	3.355.000	400.000	168.294	231.706
Watergang Noord-Zuidverbinding	701750	B	1.430.000	96.000	55.963	40.037
Vullen/ledigen bergboezem	701751	B	1.760.000	166.000	51.414	114.586
Maatregelen PB Abtswoude	701780	B	394.322	394.322	72.541	321.781
Stuw Akkerdijksepolder	701781	B	125.000	116.000	2.551	113.449
WSA's Oude Pld van Pijnacker	701782	B	0	96.800	86.441	10.359
Onderhoud Noordpld van Berkel	701786	B	905.000	837.000	37.166	799.834
Waterberging Akkerdijksepolder	701790	B	525.000	486.000	23.148	462.852
Verbeteren afvoer Vrijenban	701796	B	340.000	314.000	18.217	295.783
Onderhoud gemaal Winsemius	701797	B	1.325.000	1.225.000	41.813	1.183.187
Onderzoek onh gemalen 2014	701798	B	0	42.465	43.700	-1.235
Knelpntn wateroverlast polders	701813	B	0	33.630	35.673	-2.043
Vervangen diverse duikers	701828	B	0	30.000	19.000	11.000

Projectnaam	Projectnummer	Programma	Investerings-Plan*	Investerings krediet	Uitgaven tot en met 2014	Restant krediet
Sifon/gem. Dijkpolder Monster	701831	B	0	6.500	1.805	4.695
Duiker Chr.Huygensweg TU/Delft	701834	B	200.000	186.000	91.644	94.356
Groene Schakel Westland	701836	B	0	19.480	10.569	8.911
Knelptn wateroverl. pld, deel2	701839	B	0	35.720	18.335	17.385
Stuw/wtrberging Kl.Engelbr.pld	701840	B	0	15.300	8.004	7.296
Wtrgang/duikers Lage Abtsw.pld	701841	B	0	12.065	13.552	-1.487
Verb. waterhuish. Korftlaan	701842	B	0	10.450	7.196	3.254
Nw gemaal Kl. Engelbr.pld	701843	B	0	15.300	11.384	3.917
Duiker Charlotte de Bourbonstr	701844	B	0	9.980	1.758	8.223
Stuw bedrijventerrein Ruyven	701851	B	0	16.000	3.990	12.010
Duiker Meloenlaan	701852	B	115.000	106.000	4.142	101.858
Verbreiding Slinksloot	701853	B	745.000	728.000	761	727.239
Gemaal Westland, groot onderh.	701854	B	195.000	186.000	6.291	179.709
Duikers Polder Berkel	701867	B	0	7.315	0	7.315
Bk. A.Buitenpolder Boonervliet	700771	C	2.835.000	2.703.000	2.629.751	73.249
Kadestrekking Akerdijksepld	701486	C	255.000	245.000	199.807	45.193
Kadestrekking Kl. Engelbr.pld	701489	C	195.000	186.500	85.820	100.680
Kade 15 Alkeet Binnenpolder	701646	C	170.000	170.000	113.988	56.012
Kade 18 Dijkpolder	701647	C	685.000	633.000	629.406	3.594
Kade 16 Duifpolder	701648	C	2.060.000	1.858.000	1.203.329	654.671
Kade 32 Vlaardingsekade	701649	C	840.000	765.000	482.748	282.252
Kadeverb. langs de Bovenvaart	701693	C	2.650.000	2.558.000	1.711.245	846.755
Kade. vakken A en B Zuidbuurt	701726	C	2.220.000	2.209.000	105.064	2.103.936
Kadeverb. Delfl. Dijk 7 en 12	701734	C	740.000	240.000	120.912	119.088
BGO OWW 2013	701737	C	735.000	735.000	684.351	50.649
Kadeverb. kade 31, pld Schiev.	701740	C	2.085.000	1.985.000	176.935	1.808.065
Complex BGO	701753	C	7.875.000	275.620	0	275.620
Kadeverbet. Zwethkade	701755	C	650.000	576.000	279.256	296.744
Kdverb Trj3 Voorbzm Tedbrkpld	701778	C	580.000	459.000	155.352	303.648
Complex BGO, Algemeen	701785	C	0	500.000	473.056	26.944
BGO Casus	701801	C	0	141.250	164.422	-23.172
BGO Cluster 10 (Den Haag)	701802	C	0	602.790	24.703	578.087
BGO Cluster 6 (Delft Oost)	701803	C	0	816.840	102.155	714.685
BGO Cluster 1+2 (Berkel)	701804	C	0	2.562.750	223.090	2.339.660
BGO Cluster 8 (Westland)	701805	C	0	1.475.000	58.876	1.416.124
BGO Cluster 3 en 4	701806	C	0	1.500.750	39.967	1.460.783
Keersluis Maassluis	701815	C	1.600.000	1.451.000	225.662	1.225.338
Vlaardinger Driesluizen	701816	C	1.275.000	1.256.000	144.833	1.111.167
Delfl. Buitensluis Vlaardingen	701817	C	895.000	876.000	110.542	765.458
BGO kades met wegen	701818	C	6.250.000	1.617.000	3.019	1.613.981
BGO kades met wegen, Alg. RPV	701819	C	0	200.000	45.482	154.518

Projectnaam	Project-nummer	Programma	Investerings-Plan*	Investerings krediet	Uitgaven tot en met 2014	Restant krediet
kadeverb.tgv stopz.onttrek.DMS	701826	C	0	12.500	9.120	3.380
BGO Groene kades 2014	701827	C	675.000	575.000	481.023	93.977
Aanpassing kademuur Sluiskant	701837	C	0	20.000	0	20.000
Lange Wateringkade	701855	C	0	83.000	83.000	0
BGO kades met wegen, Alg. PMB	701858	C	0	100.000	2.381	97.619
OAS De Groote Lucht	700929	D	5.581.273	3.341.273	3.108.376	232.897
r.g.Scheveningen	701230	D	7.035.000	6.566.191	6.475.206	90.985
Waterharmonica	701835	D	0	195.000	39.581	155.419
E-dienstverlening	701671	E	730.000	730.000	268.923	461.077
Tax. obj. Delfl 2009 t/m 2014	700703	F	90.000	90.000	72.761	17.239
Alg. onderzoekskrediet	700739	F	3.000.000	928.519	0	928.519
Aansluiten op basisregistr	701546	F	300.000	300.000	70.647	229.353
Verkiezingen 2015	701611	F	1.000.000	1.000.000	117.225	882.775
Digitaal samenwerken	701683	F	350.000	350.000	213.708	136.292
Project Onvoorzien	701723	F	2.700.000	2.462.424	0	2.462.424
Nwe huisv/ Delfl man v werken *	701752	F	0	1.317.450	692.671	624.779
Nieuw financieel systeem	701850	F	0	51.000	0	51.000
Totaal			132.131.159	109.182.398	52.364.411	56.817.987

*De projecten waarbij het investeringsplan op € 0 staat, betreffen onderzoekskredieten en projecten in het kader van Buitengewoon groot onderhoud (BGO) Voor een specificatie van het krediet 701752 Huisvesting etc. wordt verwezen naar hoofdstuk 3.6.3

5.5 Kosten Nazorg

Op grond van de nota Investerings en Activa beleid (IAB) komen de kosten van nazorg ten laste van de exploitatie. In 2014 is in totaal een bedrag van € 0,9 miljoen wegens kosten van nazorg ten laste van de exploitatie gebracht. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de kosten van nazorgkosten per project.

Tabel 5.5. Kosten nazorg per project

Naam project	Nummer	programma	Bedrag in € 1
NVO Boonervliet	701396	A	36.179
NVO Noordvliet Comm.polder	701464	A	12.436
NVO Wennetjessloot	701547	A	12.104
NVO Oranjekanaal (Pettendijk)	701613	A	16.530
Vispass.Lage Abtswoudsche Pol	701626	A	5.169
NVO Vlietlanden	701628	A	13.491
Vispassage Foppenpolder	701641	A	2.921
VPP Westboezem De Lier	701658	A	12.623
Vlaardingervaart Zuid	701660	A	46.469
Vismigratie Schiegemeal	701710	A	55.475
NVO Technopolis	701729	A	30.945
VPP Ruyven	701730	A	7.576
Doorverbinding Woerdblok	700957	B	1.568
Uitv.cluster 11 Pijn-Nootdorp	700978	B	15.315
78103kVergr.gml Zuidpld R'rijs	700993	B	13.834
Gemaal Voorafschepolder	701000	B	7.505
Gemaal Pijnacker Zuid	701128	B	35.913
KHR Noordpolder v Berkel	701379	B	618

Naam project	Nummer	programma	Bedrag in € 1
stuw Voordijkshoornsepolder	701500	B	5.906
Kraaiennest peilscheidingen	701576	B	4.964
Waterberging in de groenzone	701655	B	4.427
Aflaat Maasdijk Oranjepolder	701662	B	-
Realisatie gemaal Crayenburg	701665	B	2.518
Klein Plaspoelpolder	701699	B	10.596
Gemaal Kerkpolder Zuid	701703	B	1.093
Gemaal Duifpolder	701704	B	227
Peilbesluit Oude Lierpolder	701727	B	2.470
Bk Aalk.Buitenpld Zuidbuurt	700761	C	9.038
Bk. Groenv.polder Igs Zweth	700767	C	6.278
Bk. A.Buitenpolder Boonervliet	700771	C	25.127
Kades Commandeurspolder	700792	C	51.227
Wtr.bkw.voorb.gml pld Nootdorp	700843	C	28.215
Kadestrekking Harnaschpld Look	701490	C	16.723
Kade Noordeindseweg	701573	C	563
Akkerdijksepolder (kade 33)	701725	C	2.850
Proj. aanpas. kade Boonervliet	701758	C	2.993
Kdverb trj7 Mariahoeve/Marlot	701779	C	2.708
BGO Casus	701801	C	380
Ren. rioolgml Morsestraat	701232	D	383.343
Verv. Slibontwatering awzi NWA	701580	D	29.036
Totaal			917.353

5.6 Budgettaire neutrale kredieten (volledig gesubsidieerd)

Door Delfland worden een drietal projecten uitgevoerd waarvoor volledig subsidie wordt ontvangen. Tabel 5.6 geeft een overzicht van deze projecten.

Tabel 5.6. Budgettaire neutrale projecten

Projectnaam	Project-nummer	Programma	Investerings-Plan*	Investerings krediet	Uitgaven tot en met 2014	Restant krediet
Zwakke Schakels vrb/uitv	700744	c	0	0	352.814	
Delflandse Kust	700745	c	0	0	108.344.428	
Scheveningen	700746	c	0	0	59.117.449	
Totaal			0	0	167.814.691	

5.7 Contractprojecten

In tabel 5.7 wordt een overzicht gegeven van de zogenaamde contractprojecten. Dit zijn bijdragen (subsidies en bijdrage derden) op investeringsprojecten. In de tabel wordt bij de projectnaam aangegeven op welk investeringsprojectnummer dit contractproject betrekking heeft. De ontvangen bijdragen worden op het moment van activeren in mindering gebracht op de uitgaven van het project.

In 2015 worden naar verwachting de eindbeschikkingen voor Delflandse Kust en Scheveningen ontvangen. Op basis van deze beschikkingen worden deze projecten financieel afgewikkeld.

Tabel 5.7 Overzicht contractprojecten

Projectnaam	Programma	Ontvangsten tot en met 2014 in €
700873 Alt.afv.trace Pijn.vrt	B	-240.223
701275 TA Project SAWA	B	-354.783
701499-Gml Kerstanjewetering	B	-300.000
701523-Poelzone	B	-20.035
701689-Bypass berg.Berkel	B	-191.110
701694-Vergr. boezemerging Be	B	-30.061
701696-Bijdr.gml bergb.Berkel	B	-276.890
701693-Bijdr. kade Bovenvaart	C	-4.378
700745 Delftlandse kust	C	-106.292.580
700746 Scheveningen	C	-60.373.026
701230 r.g.Schev./Belgisch P.	D	-2.880.579
		-170.963.665

5.8 Projecten Buitengewoon onderhoud

Voortgangsrapportage Buitengewoon Onderhoud

Voor het uitvoeren van het buitengewoon onderhoud zijn de volgende investeringsplannen vastgesteld en kredieten beschikbaar gesteld.

Nummer	Project	Programma	IP	Uitvoeringskrediet	Uitgegeven in 2014
701827	BGO groene kades 2014	Stevige Dijken	675.000	575.00	479.000
701818	BGO kades met wegen	Stevige Dijken	6.250.000	2.000.000	133.882
701753	BGO Kades in complex stedelijk gebied	Stevige Dijken	7.875.000	7.875.000	1.086.269

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de stand van zaken van de uitvoering van het buitengewoon onderhoud.

alle gemeenten						
categorie	totaal opgave (m ¹)	planvorming (m ¹)	uitvoering (m ¹)	gereed (m ¹)	kosten (€)	kosten (€/m ¹)
groene kades	7.833	0	490	7.343	479.000	65
wegen op kades ¹⁾	22.814	19.810	2.213	792	133.882	169
complex BGO	24.108	5.636	5.310	438	164.422	375
restcategorie	2.273	0	0	0		

¹⁾ deels zijn en worden de wegen met kaden door de gemeente op hoogte gebracht

Clusterprojecten

Binnen het programma Stevige Dijken worden twee clusterprojecten uitgevoerd. Het gaat om project 701753 Complex Buitengewoon Onderhoud en 701818 Buitengewoon Onderhoud (kades met wegen). De onderstaande tabellen geeft een verdeling van het krediet over de verschillende deelprojecten.

Project	Project/Blok naam	IP (VV-bedrag)	Krediet (VV-bedrag)
701753	Complex BGO	9.500.000	3.184.250
701785	Complex BGO, Algemeen	0	500.000
701801	BGO Casus	0	180.000
701802	BGO Cluster 10 (Den Haag)	0	190.000
701803	BGO Cluster 6 (Delft Oost)	0	270.000
701804	BGO Cluster 1+2 (Berkel)	0	2.880.000
701805	BGO Cluster 8 (Westland)	0	795.000
701806	BGO Cluster 3 en 4	0	1.500.750
701807	BGO Cluster 4 (Vlaardingen)	0	
701808	BGO Cluster 11 (Leidschendam)	0	
701809	BGO Cluster 5 (DeLier-Wstrlee)	0	
701810	BGO Cluster 7 (Delft West)	0	
701811	BGO Cluster 9 (Poeldijk)	0	
	totaal	9.500.000	9.500.000

Project	Project/Blok naam	IP (VV-bedrag)	Krediet (VV-bedrag)
701818	BGO kades met wegen	6.250.000	1.617.000
701819	BGO kades met wegen, Alg. RPV	0	200.000
701855	Lange Wateringkade	0	83.000
701858	BGO kades met wegen, Alg. PMB	0	100.000
	totaal	6.250.000	2.000.000

6 De exploitatierekening

6.1 Presentatie van de exploitatierekening naar diverse gezichtspunten

De verdeling van de exploitatie en het resultaat over 2014 wordt in de onderstaande tabellen gepresenteerd en toegelicht naar diverse gezichtspunten.

6.2 Lasten en baten per programma

Tabel 6.1 presenteert de lasten en baten per programma en het resultaat voor en na bestemming.

Tabel 6.1 Overzicht van Lasten en Baten per programma

Programma (bedragen * € 1.000)	Primitieve begroting 2014			Begroting 2014 na wijziging			Jaarrekening 2014		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Schoon water	4.073	0	-4.073	4.340	483	-3.857	4.172	389	-3.783
Voldoende water	36.078	560	-35.518	37.654	6.553	-31.101	36.522	6.645	-29.876
Stevige dijken	11.317	225	-11.092	11.938	175	-11.763	11.663	140	-11.523
Gezuiverd afvalwater	127.369	20.787	-106.582	128.062	21.117	-106.945	128.038	21.335	-106.703
Instrumenten	10.583	249	-10.334	10.349	249	-10.100	8.733	364	-8.369
Organisatie:	37.683	8.924	-28.759	35.280	8.535	-26.745	37.159	10.889	-26.270
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	6.541	204.988	198.447	4.368	204.987	200.619	3.319	209.651	206.332
Resultaat voor bestemming	233.644	235.733	2.089	231.991	242.099	10.108	229.607	249.414	19.808
<i>Mutaties reserves</i>									
Organisatie					750	750		750	750
Alg.dekkingsmiddelen en onvoorzien		1.957	1.957		1.957	1.957		1.957	1.957
Resultaat na bestemming	233.644	237.690	4.046	231.991	244.806	12.815	229.607	252.121	22.515

6.3 Verdeling programma naar hoofdtaken voor en na doorbelasting bedrijfsvoering

De tabellen 6.2 en 6.3 geven de verdeling van het saldo van de diverse programma's voor en na doorbelasting van het onderdeel bedrijfsvoering naar de twee hoofdtaken.

Tabel 6.2 Overzicht saldo per programma naar hoofdtaken (voor doorbelasting van bedrijfsvoering)

Programma (bedragen * € 1 miljoen)	Watersysteemheffing	Zuiveringheffing	Totaal
A - Schoon water	3,8	0	3,8
B - Voldoende water	29,9	0	29,9
C - Stevige dijken	11,5	0	11,5
D - Gezuiverd afvalwater	0	106,7	106,7
E - Instrumenten	6,1	2	8,1
F1 - Sturing	3,3	2,1	5,4
F2 - Ondersteunende producten	13,6	7,6	21,2
G - Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-90,7	-118,5	-209,2
Totaal saldo	-22,5	0,0	-22,5

Tabel 6.3 Overzicht saldo per programma naar hoofdtaken (na doorbelasting bedrijfsvoering)

Programma (bedragen * € 1 miljoen)	Watersysteemheffing	Zuiveringheffing	Totaal
A - Schoon water	4,9	0	4,9
B - Voldoende water	35,3	0	35,3
C - Stevige dijken	13	0	13
D - Gezuiverd afvalwater	0	113,3	113,3
E - Instrumenten	10,3	3,4	13,7
F1 - Sturing	0	0	0
F2 - Ondersteunende producten	3,9	1	4,9
G - Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-89,9	-117,7	-207,6
Totaal saldo	-22,5	0,0	-22,5

6.4 Verdeling exploitatie naar hoofdtaken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer

Tabel 6.4 geeft de verdeling van kosten en belastingopbrengsten per hoofdtaak weer.

Tabel 6.4 Exploitatierkening naar kostendragers

Kostendrager (bedragen * € 1 miljoen)	Primitieve begroting 2014	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014
Watersysteembeheer			
<i>Totaal kosten(a)</i>	88.759.346	88.201.753	85.179.168
<i>Opbrengsten</i>			
Belastingopbrengsten	92.289.733	92.289.733	94.292.409
Kwijtscheldingen	-5.882.000	-5.882.000	-5.746.407
Oninbaarverklaringen	-996.000	-996.000	-578.397
Dividenden en overige algemene opbrengsten	10.516.629	17.408.424	19.717.075
<i>Totaal opbrengsten(b)</i>	95.928.362	102.820.157	107.684.680
<i>Resultaat vóór bestemming(b-a)</i>	7.169.016	14.618.404	22.505.513
<i>Mutatie reserves tijdens begrotingsjaar</i>			
Algemene reserve Watersysteembeheer	-7.169.016	-14.618.404	
Nog te bestemmen resultaat watersysteembeheer	0	0	22.505.513
Zuiveringsbeheer			
<i>Totaal kosten(a)</i>	144.884.301	143.788.998	144.428.130
<i>Opbrengsten</i>			
Belastingopbrengsten	129.842.000	129.842.000	130.614.141
Kwijtscheldingen	-9.144.000	-9.144.000	-9.490.286
Oninbaarverklaringen	-2.017.000	-2.017.000	-1.557.972
Dividenden en overige algemene opbrengsten	23.080.053	23.304.623	24.871.312
<i>Totaal opbrengsten (b)</i>	141.761.053	141.985.623	144.437.195
<i>Resultaat vóór bestemming(b-a)</i>	3.123.248	1.803.375	9.065
<i>Bestemming tijdens begrotingsjaar</i>			
Reserve tariefsegalisatie zuiveringsbeheer	3.123.248	1.803.375	
Nog te bestemmen resultaat zuiveringsbeheer	0	0	9.065

6.5 Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten

Tabel 6.5 geeft de totale exploitatie verdeeld naar hoofdkostensoorten en opbrengsten.

Tabel 6.5 Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten

EMU omschrijving (bedragen * € 1.000)	Primitieve begroting 2014	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Rekening 2013
Externe rentelasten	23.193	21.455	21.265	21.582
Afschrijvingen van activa	37.783	38.787	38.564	40.259
Salarissen huidig personeel en bestuurders	31.874	30.154	29.262	29.101
Sociale premies	5.817	5.604	5.633	5.710
Overige personeelslasten	2.015	1.725	1.763	1.782
Personeel van derden	3.073	3.907	4.006	4.074
Duurzame gebruiksgoederen	1.253	1.566	2.067	1.330
Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen	1.102	1.102	910	973
Energie	2.792	2.529	2.711	2.064
Huren en rechten	781	807	870	1.152
Leasebetalingen	67.390	65.493	65.604	66.501
Pachten en erfpachten	4	311	56	3
Verzekeringen	282	282	293	276
Belastingen	2.209	2.209	1.954	2.196
Onderhoud door derden	13.060	10.125	9.139	14.035
Overige diensten door derden	32.935	36.727	36.468	31.135
Bijdragen aan bedrijven	65	65	30	447
Bijdragen aan overheden	923	17	-113	-65
Bijdragen aan overigen	1.173	0	0	0
Toevoegingen aan voorzieningen	4.300	8.471	8.833	5.753
Onvoorzien	1.620	620	0	0
Lasten voorgaande jaren	0	0	0	0
Doorbelastingen kostensoorten	0	35	0	0
Totaal kosten(a)	233.644	231.991	229.315	228.308
Externe rentebaten	203	203	221	202
Baten i.v.m. salarissen en sociale lasten	0	0	61	170
Uitlening van personeel	0	0	348	377
Verkoop van grond	0	489	1.354	803
Verkoop van duurzame goederen	0	0	20	28
Verkoop van overige goederen	0	100	121	107
Opbrengst uit grond en water	556	573	528	529
Huuropbrengst uit overige eigendommen	7.114	7.114	7.115	7.143
Diensten voor derden	12.630	13.674	15.470	14.823
Bijdragen van overheden	1.571	668	570	694
Bijdragen van overigen	0	0	596	34
Waterschapsbelastingen totaal	204.093	204.093	207.533	198.669
Onttrekkingen aan voorzieningen	1.116	7.688	7.645	2.074
Geactiveerde lasten	8.450	7.497	6.742	7.182
Baten voorgaande jaren	0	0	800	0
Totaal opbrengsten(b)	235.733	242.099	249.123	232.835
Exploitatieresultaat voor bestemming (b-a)	2.089	10.108	19.808	4.527
Toevoegingen aan reserves	0	0	-292	-5.530
Onttrekkingen aan reserves	1.957	2.707	2.999	3.260
Nog te bestemmen resultaat voordelig	4.046	12.815	22.515	2.257

Opbrengsten

Belastingopbrengsten

Tabel 6.6 Specificatie waterschapsbelastingen

Categorie (bedragen * € 1.000)	Primitieve begroting 2014	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Rekening 2013
Opbrengst omslag gebouwd	33.508	33.508	34.050	30.318
Opbrengst ingezetenenomslag	48.386	48.386	50.149	51.206
Opbrengst watersysteem- en wegenheffing ongebouwd	3.509	3.509	3.759	4.104
Opbrengst verontreinigingsheffing	37	37	0	13
Opbrengst ongebouwd natuurterreinen	8	8	10	49
Opbrengst zuiveringsheffing bedrijven	29.226	29.226	27.069	27.176
Opbrengst zuiveringsheffing huishoudens	89.419	89.419	92.495	85.682
Invorderingsopbrengsten	0	0	0	121
Totaal opbrengsten waterschapsbelastingen	204.093	204.093	207.532	198.669

Deze post betreft voornamelijk hogere belastingopbrengsten. Deze hogere opbrengsten worden in de paragraaf 4.6 Waterschapsbelastingen verder toegelicht.

6.6 *Wet normering topinkomens (WNT)*

In het kader van de WNT wordt in onderstaande tabel de naam en het salaris van de topbestuurders (de secretaris-directeur) apart vermeld.

Naam	Functie	Beloning *	sociale verzekerings premies	Beloning betaalbaar op termijn (pensioen)	Onkosten Vergoeding *	Periode in dienst
Mr. drs. P.I.M. van den Wijngaart	Secretaris-directeur	137.561	277	24.897	12.905	geheel 2014

* De beloning (loon en toelagen) is conform de vastgestelde Sectorale Arbeidsvoorwaarden voor Waterschappen.

7 Balans en toelichting

7.1 Balans per 31 december 2014

Activa (bedragen * € 1.000)	2014	2013	Passiva	2014	2013
Vaste activa			Vaste passiva		
Immateriële vaste activa	39.854	32.709	Eigen vermogen		
Materiële vaste activa	871.210	875.885	Algemene reserves	23.309	21.089
Financiële vaste activa	1.005	900	Egalisatiereserves	15.039	15.958
			Bestemmingsreserves	5.680	7.430
			Nog te bestemmen exploitatieresultaat	22.515	2.257
			<i>Totaal eigen vermogen</i>	<i>66.543</i>	<i>46.734</i>
			Voorzieningen	9.452	13.323
			Langlopende schulden	778.832	786.878
Totaal vaste activa	912.069	909.494	Totaal vaste passiva	854.827	846.935
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Kortlopende vorderingen	22.895	27.805	Netto vlottende schulden	39.575	49.059
Overlopende activa	9.882	5.177	Overlopende passiva	10.134	13.507
Liquide middelen	6	6	Schuld aan kredietinstelling	40.316	32.981
Totaal vlottende activa	31.983	32.988	Totaal vlottende passiva	90.025	95.547
Totaal	944.852	942.482	Totaal	944.852	942.482
			Niet uit de balans blijkende verplichtingen	18.810	17.102

7.2 Waarderingsgrondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het Waterschapsbesluit en de Waterschapswet.

De jaarrekening is opgesteld in euro's.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De dividendopbrengsten van deelnemingen worden als opbrengst verantwoord op het moment waarop dit dividend betaalbaar gesteld wordt.

De personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, verminderd met subsidies, bijdragen en de cumulatieve afschrijvingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een percentage van de bestede kosten zoals nader in de staat van activa gespecificeerd.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn opgenomen tegen de vervaardiging- of de verkrijgingprijs verminderd met de eventuele bijdragen van derden. Hierbij omvat de vervaardigingprijs de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

De verkrijgingprijs omvat de inkoopprijs en de eventuele bijkomende kosten. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven .

De netto investering wordt door jaarlijkse afschrijvingen ten laste van de exploitatie gebracht. De afschrijvingen gebeuren over het algemeen op lineaire basis en worden bepaald door de verwachte levensduur. De afschrijving vindt plaats met ingang van het eerste jaar na de ingebruikname van het actief. De afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de vastgestelde nota activabeleid. De investeringen met een totale vervaardigingprijs die lager is dan € 50.000 worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van de exploitatie gebracht. De afname van de materiële vaste activa betreft de bijdragen van derden.

Afschrijvingstermijnen

Van de belangrijkste activa is in onderstaande tabel de afschrijvingstermijn opgenomen.

Investering in	Termijn
gronden	0
Machines	10
Gebouwen	40
Waterkering	35
Boezemkaden	25
Persleidingen	30

Financiële vaste activa

Deze activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde verminderd met de ontvangen aflossingen, voorzieningen voor mogelijke oninbaarheid en eventuele duurzame waardeverminderingen.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De uitzettingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor de verwachte oninbaarheid van debiteuren wordt op het debiteurensaldo een voorziening dubieuze debiteuren in mindering gebracht.

Liquide middelen

Deze activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. De mutatie in de geldmiddelen betreft de liquide middelen en het rekening courant krediet met de NWB.

Reserves en voorzieningen

De reserves vormen gezamenlijk het eigen vermogen van het waterschap dat uit bedrijfseconomisch oogpunt vrij is te besteden. Bij de reserves wordt onderscheid gemaakt in de algemene reserve(s) en de bestemmingsreserves.

De verenigde vergadering heeft aan verschillende reserves een bestemming gegeven waardoor deze reserves zijn afgezonderd voor besteding van een specifiek doel. De reserves zijn nominaal gewaardeerd.

De voorzieningen zijn vermogensbestanddelen met het doel om belangrijke fluctuaties in de exploitatielasten op te vangen. De omvang van de voorzieningen wordt bepaald door toekomstige financiële verplichtingen en risico's. De voorzieningen zijn nominaal gewaardeerd behalve de voorziening Jubilea uitkeringen. Deze voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde.

Overige balansposten

De waardering van alle overige balansposten vindt in het algemeen plaats tegen historische uitgaafprijs. Indien hiervan wordt afgeweken, is dit in de toelichting bij de desbetreffende balanspost vermeld.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door het waterschap zijn gewaarborgd, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per het eind van het boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Rekening van baten en lasten

Voor de rekening van baten en lasten is het stelsel van baten en lasten toegepast. Dit stelsel houdt in dat het jaar waarin de prestaties (goederen en diensten) zijn verricht bepalend is voor de toerekening van de baten en lasten aan het betreffende jaar, onverschillig of zij tot ontvangst of uitgaven hebben geleid in het verslagjaar.

De belastingopbrengsten zijn gebaseerd op de laatst bekende (aanvullings)kohieren.

7.3 Financiële positie en kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de directe methode.

<i>Omschrijving (in € 1.000)</i>	<i>2014</i>	<i>2013</i>	<i>mutatie 2014</i>
Middelen op langere termijn			
Eigen vermogen	66.543	46.734	19.809
Voorzieningen	9.452	13.323	-3.871
Langlopende geldleningen	778.832	786.878	-8.046
<i>subtotaal middelen lange termijn</i>	<i>854.827</i>	<i>846.935</i>	<i>7.892</i>
Vastgelegd op langere termijn			
Vaste activa	912.069	909.494	2.575
Netto werkkapitaal	-57.242	-62.559	5.317

Middelen op korte termijn			
Schulden aan leveranciers	4.497	9.049	-4.552
overige schulden	45.212	53.517	-8.305
en overlopende passiva			
Subtotaal middelen op korte termijn	49.709	62.566	-12.857
Beschikbaar	-7.533	7	-7.540
Aangewend voor			
Vorderingen	32.777	32.982	-205
Liquide middelen	-40.310	-32.975	-7.335
Aangewend	-7.533	7	-7.540

De mutatie van de liquide middelen van -/-€ 7,3 miljoen is uitgewerkt in onderstaand kasstroomoverzicht.

Omschrijving (in € 1.000)			2014
Kasstroom uit operationele activiteiten			
resultaat voor bestemming			19.809
aanpassingen voor			
afschrijvingen vaste activa		38.564	
onttrekking voorzieningen		-13.324	
Dotatie voorzieningen		9.453	
<i>Totaal aanpassingen</i>			34.693
veranderingen werkkapitaal			
vorderingen		205	
<i>kortlopende schulden</i>		-12.857	
<i>totaal veranderingen</i>			-12.652
Kasstroom uit operationele activiteiten			41.850
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings vaste activa			-41.139
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
aflossing langlopende schulden			-8.046
Afname geldmiddelen			-7.335
Mutatie geldmiddelen			
saldo 31-12-2013		-32.975	
saldo 31-12-2014		-40.310	
Mutatie geldmiddelen middelen 2014			-7.335

7.4 Immateriële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de immateriële activa over 2014 weer.

Gereedgekomen werken (bedragen x € 1.000)	Boek- waarde	Activering projecten	Correcties	Buiten gebruik	Afschrij- ving	Boek- waarde

	1-01-2014			stelling	2014	31-12-2014
Onderzoek en ontwikkeling	1.986				935	1.051
Bijdrage activa eigendom rijk	16.103	8.838			902	24.039
Bijdrage activa eigendom openbare lichamen	13.004	1.465			1.080	13.389
Bijdrage activa eigendom overigen	100				33	67
Overige immateriële activa	1.287				291	996
Totaal gereedgekomen	32.480	10.303	0	0	3.241	39.542

<i>Onderhanden werken</i> (bedragen x € 1.000)	Boek- waarde 1-01-2014	Vermeer- deringen	Bijdrage/ subsidie	Activering	Afschrij- ving 2014	Boek- waarde 31-12-2014
Onderzoek en ontwikkeling	0					0
Bijdrage aan activa in eigendom rijk	228	9.993		10.027		195
Overige immateriële activa		117				117
Totaal onderhanden werken	228	10.111	0	10.027	0	312

<i>Totaal immateriële activa</i> (bedragen x € 1.000)	Boek- waarde 1-01-2014	Vermeer- deringen	Bijdrage/ Subsidie/ correctie	Activering	Afschrij- ving 2014	Boek- waarde 31-12-2014
Totaal immateriële vaste activa	32.708	20.414	0	10.027	3.241	39.854

De bijdragen aan activa in eigendom derden betreffen alleen bijdragen in activa van overheden.

De belangrijkste mutatie van het onderhanden werk inzake bijdrage aan activa eigendom derden over 2014 betreft:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Toename	Afname
Bijdrage HWBP 2014	8.838	

7.5 Materiële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het totaal verloop van de materiële vaste activa over 2014 weer.

<i>Gereedgekomen werken</i> (bedragen x € 1.000)	Boek- waarde 01-01-2014	Activering projecten	Correcties	Buiten gebruik stelling	Afschrij- ving 2014	Boek- waarde 31-12-2014
Gronden	71.156	81		36	173	71.027
Vervoermiddelen en werktuigen	41				41	0
Overige bedrijfsmiddelen	1.485	84			688	881
Kantoren, dienstwoningen en werkplaatsen	8.026	600	77		769	7.780
Waterkeringen	18.621	15.176	5		1.784	32.009
Watergangen, waterkunstwerken en watergemalen	159.209	13.919	3		9.611	163.514
Zuiveringstechnische werken	567.974	1.677	300		22.255	547.096
Totaal	826.512	31.537	384	36	35.322	822.307

Voor een overzicht van de gereedgekomen en geactiveerde investeringen wordt verwezen naar hoofdstuk 5 Verantwoording investeringen.

<i>Onderhanden werken</i>	Boek-	Vermeer-	Bijdrage/	Activering	Afschrij-	Boek-

(bedragen x € 1.000)	waarde 01-01-2014	deringen	subsidie		ving 2014	waarde 31-12-2014
Gronden	823	624		297		1.151
Vervoermiddelen en werktuigen	0					0
Overige bedrijfsmiddelen	218	492		84		626
Kantoren, dienstwoningen en werkplaatsen	344	1.041	1	600		784
Waterkeringen	17.622	8.210	10	14.488		11.335
Watergangen, waterkunstwerken en watergemalen	24.579	19.536	1.077	14.660		28.377
Zuiveringstechnische werken	5.786	3.551	1.030	1.677		6.630
Totaal onderhanden werken	49.372	33.455	2.117	31.806	0	48.903

Totaal materiële activa (bedragen x € 1.000)	Boek- waarde 1-01-2014	Vermeer- deringen	Bijdrage/ Subsidie/ correctie	Activering	Afschrij- ving 2014	Boek- waarde 31-12-2014
Totaal materiële vaste activa	875.884	64.992	2.502	31.842	35.322	871.210

De belangrijkste mutaties van het onderhanden werk over 2014 zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Toename	Bijdragen
<i>Waterkeringen</i>		
Boezemkade A.Buitenpolder Boonervl	583	
Kadeverb. langs de Bovenvaart	1.352	
Vergroting boezemkering	1.758	
<i>Watergangen, kunstwerken en gemalen</i>		
Afvaltrace Pinackerse vaart	1.837	
NVO Boonervliet	808	
Poldergemaal Kerstanjewetering	715	
Vispassage Bovengemaal .Pold.Berkel	418	
NVO Nrdvliet, Duifpolder Part.	988	
By pass Bergboezem Berk	1.201	
Poldergemaal Bergboezem Berkel	1.907	
Gemaal ZD Rotterdamseweg	903	
Stuw Oude Campspolder	626	
VPP Ackerdijksche Bos	529	
Boostergeml Kerstanjewetering	939	
Bijdr.HHD Puttenvld/Boostergem	960	
<i>Zuiveringstechnische werken</i>		
OAS De Groote Lucht	668	
Rioolgemaal Scheveningen	2.828	
Gemaal Harnaschpolder	837	

7.6 F
inanciële vaste activa
Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de financiële vaste activa over 2014 weer.

Financiële vaste activa Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 01-01-2014	Toename	Afname	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2014
Kapitaalverstrekking Nederlandse Waterschapsbank	92				92
Kapitaalverstrekking Holding IOPW NV	5				5
Kapitaalverstrekking ontwikkelingsmij. Het Nieuwe Westland CV	801	102			903
Leningen aan personeel	2	3			5
Totaal	900	105			1.005

Aandelen Nederlandse Waterschapsbank N.V.

Delfland is eigenaar van 755 aandelen A en 60 aandelen B van de Nederlandse Waterschapsbank N.V. De nominale waarde van deze aandelen bedraagt € 86.825 (aandelen A) en € 27.600 (aandelen B). De historische aanschafprijs van deze aandelen bedraagt € 92.458. In 2014 is geen dividend ontvangen.

Aandeel Holding IOPW N.V.

Delfland is sinds 2001 houder van 480 aandelen in Holding IOPW N.V. De nominale - en historische aanschafwaarde van deze aandelen bedraagt € 4.800.

Aandeel Ontwikkelingsmaatschappij 'Het Nieuwe Westland' C.V.

Delfland heeft sinds 2001 een belang in Ontwikkelingsmaatschappij 'Het Nieuwe Westland' C.V. van in totaal € 0,6 miljoen. Dit belang is gemaximeerd op € 0,9 miljoen. In 2014 heeft op verzoek van de CV een aanvullende kapitaalstorting van € 0,1 miljoen plaatsgevonden.

Leningen aan het personeel

Alle verstrekte leningen aan het personeel zijn rentedragend en voldoen aan de fiscale eisen.

7.7 Vorderingen en overlopende activa

Kortlopende vorderingen

De specificatie van deze post luidt als volgt:

Kortlopende vorderingen (bedragen * € 1.000)	31-12-2014	31-12-2013
Debiteuren Wvo en omslagheffing	28.590	30.816
Debiteuren precario en leges		
Debiteuren	1.358	2.878
Af: voorziening dubieuze debiteuren belasting	-7.030	-5.879
Af: voorziening dubieuze debiteuren algemeen	-23	-10
Totaal	22.895	27.805

Debiteuren Wvo en omslagheffing

Deze post betreft het openstaande saldo van de belastingdebiteuren per 31 december. De invordering en de aanslagoplegging wordt uitgevoerd door de Regionale Belastinggroep. De toename van het debiteurensaldo is het gevolg van de verhoging van het aantal toegestane termijnbetalingen van 6 naar 10 termijnen. De laatste twee termijnen vervallen pas in 2014.

Debiteuren algemeen

De oudste posten betreffen de afrekening van zuiveringstechnische werken. In 2013 is een aantal oude posten afgerekend.

Voorziening dubieuze debiteuren belastingen

De hoogte van de voorziening wordt bepaald op basis van kengetallen per belastingjaar en de belastingsoort van het openstaande saldo. Deze berekening wordt afgezet tegen de hoogte van de voorziening van het vorige jaar. Het verschil wordt aan de voorziening toegevoegd of onttrokken met inachtneming van het voorzichtigheidsprincipe.

Voorziening dubieuze debiteuren algemeen en nog te ontvangen

Voor de vorderingen wordt per post de inbaarheid beoordeeld. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op alle naar verwachting oninbare posten.

Overlopende activa

Overlopende activa (bedragen * € 1.000)	31-12-2014	31-12-2013
Nog te vorderen gemeenten		
zuiveringstechnische werken	764	1.505

Nog op te leggen aanslagen belastingen	6.371	825
Subsidies overige overheidsinstellingen	1.030	381
Nog te ontvangen bedragen algemeen	740	782
Vooruitbetaalde bedragen	977	1.684
Totaal	9.882	5.177

Te vorderen op gemeenten inzake zuiveringstechnische werken

Met een vijftal gemeenten zijn in 2008 langlopende afkoopcontracten gesloten voor de onderlinge verrekening van zuiveringstechnische werken. In deze contracten is een opstelling gemaakt van de wederzijds te vorderen en te betalen bedragen. Het saldo van deze post zal tot 2015 geleidelijk aflopen en heeft daarom een meerjarig karakter.

Nog op te leggen aanslagen belastingen

Deze post betreft de nog door te Regionale Belastinggroep nog op te leggen aanslagen. Dit betreft met name de nog op te leggen aanslagen uit het vierde kwartaal 2014. In de paragraaf 4.7 is dit toegelicht.

Debiteuren subsidies

Deze post betreft de aan het eind van het jaar bij de gemeente den Haag gedeclareerde maar nog niet ontvangen bijdragen in diverse investeringsprojecten.

Nog te ontvangen bedragen algemeen

Deze post betreft diverse nog te ontvangen bedragen waarvoor nog geen factuur is verzonden.

Vooruitbetaalde bedragen

Dit betreft facturen die in 2014 door Delfland zijn betaald maar betrekking hebben op 2015.

7.8 Liquide middelen

De specificatie van deze post luidt als volgt:

Liquide middelen (bedragen * € 1.000)	31-12-2014	31-12-2013
BNG	0	1
Ing-bank	5	4
Centrale kas	1	1
Totaal	6	6

Het negatieve rekening-courantsaldo bij de Nederlandse Waterschapsbank is verantwoord onder de kortlopende schulden.

7.9 Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserves en de bestemmingsreserves. Het voordelige resultaat over 2014 van € 21,7 miljoen is in afwachting van nadere besluitvorming afzonderlijk op de balans opgenomen.

Het verloop van het eigen vermogen in het verslagjaar 2014 is als volgt:

Verloop eigen vermogen 2014 (bedragen * € 1 miljoen)	Bedrag
Saldo per 1 januari 2014	46,7
Vermeerderingen 2014	11,4
Verminderingen 2014	14,1
Resultaat 2014	25,5
Saldo 31 december 2014	66,5

Van het verloop van de diverse reserves kan het volgende overzicht worden gegeven:

Eigen vermogen (bedragen * € 1.000)	Saldo 01-01-2014	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2014
<i>Algemene reserves</i>				
Algemene reserve weerstandsvermogen Watersysteem	10.339	10.820	0	21.159
Algemene reserve weerstandsvermogen Zuivering	10.750	0	8.600	2.150
Totaal algemene reserves	21.089	10.820	8.600	23.309
<i>Egalisatiesreserves</i>				
Egalisatiereserve gebouwd	2.376	460	900	1.935
Egalisatiereserve ingezetenen	427	0	515	-89
Egalisatiereserve ongebouwd	-354	85	48	-317
Egalisatiereserve renteomslag	13.510	0	0	13.510
Totaal egalisatiesreserves	15.958	545	1.463	15.039
<i>Bestemmingsreserves</i>				
Reserve onderhoud bruggen	300	0	0	300
Reserve frictiekosten	7.130	0	1.750	5.380
Totaal bestemmingsreserves	7.430	0	1.750	5.680
				0
Resultaat 2013	2.257	0	2.257	0
Resultaat 2014		22.515		22.515
Totaal eigen vermogen	46.735	33.879	14.071	66.543

Algemene reserve weerstandsvermogen Watersysteem

De storting betreft de resultaatbestemming over 2013.

Algemene reserve weerstandsvermogen Zuivering

De onttrekking betreft de resultaatbestemming over 2013.

Egalisatiereserve gebouwd

De toevoeging betreft de resultaatbestemming over 2013. Op basis van de vastgestelde begroting 2014 is een bedrag van € 0,9 miljoen onttrokken.

Egalisatiereserve ingezetenen

De onttrekking betreft de resultaatbestemming over 2013.

Egalisatiereserve ongebouwd

De toevoeging betreft de resultaatbestemming over 2013. Op basis van de vastgestelde begroting 2014 is een bedrag van € 0,1 miljoen onttrokken.

Egalisatiereserve renteomslag

In 2014 is het renteresultaat conform de vastgestelde begroting geheel ten gunste van de exploitatie gebracht.

Reserve onderhoud bruggen

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2007 is besloten om ten laste van de algemene reserve waterkering een bestemmingsreserve te creëren voor het (achterstallig) onderhoud van over te dragen bruggen aan de gemeente Midden-Delfland en Westland en hierin een bedrag te storten van € 0,3 miljoen.

Reserve frictiekosten

In de begroting 2014 is besloten in 2014 een bedrag van € 1 miljoen jaar ten gunste van de exploitatie te laten vrijvallen. Daarnaast is in Burap 1 en 2 besloten in totaal 0,75 miljoen uit de reserve frictiekosten te onttrekken.

Resultaat 2014

Het voordelige resultaat van € 21,7 miljoen over 2014 is in afwachting van de definitieve besluitvorming over de resultaatbestemming 2014 afzonderlijk op de balans opgenomen.

7.10 Voorzieningen

Voorzieningen

De voorzieningen betreffen de toekomstige financiële verplichtingen en risico's. Voor de vorming van voorzieningen moet sprake zijn van een noodzaak en/of verplichting.

Voorzieningen hebben als doel kostenegalisatie; door jaarlijks een bedrag in een voorziening te storten worden grote schommelingen in kosten voorkomen.

De voorzieningen voor dubieuze debiteuren zijn onder de post kortlopende vorderingen aan de debetzijde van de balans verantwoord.

Het verloop van de voorzieningen in het verslagjaar 2014 is als volgt:

Voorzieningen (bedragen * € 1.000)	Saldo 01-01-2014	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2014
Voorziening wachtgeld	739	115	128	726
Voorziening bijdrage slibverbrandingsinstallaties	5.288	0	850	4.438
Voorziening onderhoudsbaggeren	5.646	3.997	8.139	1.504
Voorziening kwaliteitsbaggeren	174	0	174	0
Voorziening onderzoekskosten	210	225	225	210
Voorziening pensioenen	263	23	37	249
Voorziening jubileumuitkering	579	0	17	561
Voorziening onderhoud watergangen	0	4.222	3.147	1.076
Voorziening zuiveringstechnische werken	424	871	607	689
Totaal voorzieningen	13.323	9.453	13.324	9.452

Voorziening wachtgeld

Deze voorziening dekt de toekomstige wachtgeld-aanspraken van ex-medewerkers en collegeleden.

Voorziening bijdrage slibverbrandingsinstallaties

De onttrekking betreft de jaarlijkse dekking van € 0,85 miljoen van de kapitaallasten van de investeringen die samenhangen met de hiervoor ontvangen bijdrage.

Voorziening baggeren

De hoogte van deze voorziening is bijgesteld op basis van het in 2014 geactualiseerde beheersplan onderhoudsbaggeren. In 2014 is ten laste van de exploitatie een bedrag van € 3,6 miljoen in de voorziening gestort. De werkelijke kosten van het baggeren zijn ten laste van de voorziening geboekt.

Voorziening kwaliteitsbaggeren

Deze voorziening is in 2011 gevormd voor de de egalisatie van de kosten van het zogenaamde kwaliteitsbaggeren. In 2014 is het saldo van de voorziening vrijgevallen ten gunste van de exploitatie.

Voorziening onderzoekskosten

Deze voorziening is in 2011 gevormd voor de dekking van de kosten van onderzoek welke niet hebben geleid tot een investeringsproject. In 2014 is een bedrag van € 0,25 miljoen ten laste van de voorziening afgeboekt. De voorziening is door een toevoeging van € 0,25 miljoen ten laste van de exploitatie weer op het gewenste niveau gebracht.

Voorziening pensioenen

Deze voorziening is in 2011 gevormd voor de dekking van de pensioenverplichtingen van de oud-bestuurders. De onttrekking betreft de werkelijke betaalde pensioenen over

2014 aan oud-bestuurders. De voorziening is eind 2014 geactualiseerd en op de benodigde hoogte gebracht.

Voorziening jubileumuitkeringen

Deze voorziening is in 2012 gevormd voor de dekking van de kosten van jubileumuitkeringen wegens langjarige dienstverbanden. De hoogte van de voorziening is berekend op de verwachte jubileumuitkeringen van het huidige personeelsbestand. De voorziening wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van de mutaties in het personeelsbestand per 31 december.

Voorziening onderhoud watergangen

In 2014 is het beheersplan onderhoud watergangen vastgesteld. Op grond van het beheersplan is de voorziening onderhoud watergangen met ingang van 2014 ingesteld. In 2014 is een bedrag van € 4 miljoen ten laste van de exploitatie aan de voorziening toegevoegd. De werkelijke kosten van het onderhoud watergangen van € 2,9 miljoen zijn ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening onderhoudsinvesteringen zuiverings-technische werken

Deze voorziening is in 2013 gevormd voor het dekken en egaliseren van de kosten van de onderhouds vervangingen van zuiveringstechnische werken. In 2014 is ten laste van de exploitatie een bedrag van € 0,9 miljoen in de voorziening gestort. De onttrekking van € 0,7 miljoen betreft de werkelijke kosten van de onderhouds vervangingen in 2014.

7.11 Langlopende schulden

Tot de langlopende schulden behoren de door het waterschap opgenomen langlopende geldleningen en aangegane leaseverplichting voor de bouw van zuiveringsinstallaties. In het onderstaande overzicht wordt de opbouw van de langlopende schulden weergegeven. De opgenomen geldleningen betreffen onderhandse geldleningen.

Langlopende schulden (bedragen * € 1.000)	Saldo 01-01-2014	Opname	Aflossing	Saldo 31-12-2014	Rente 2014
<i>Onderhandse geldleningen</i>					
Nederlandsche Waterschapsbank	470.588			470.588	20.820
Nederlandsche Waterschapsbank	50.000			50.000	301
Totaal onderhandse geldleningen	520.588			520.588	21.121
<i>Langlopende leaseverplichtingen</i>					
Harnaschpolder	241.895		7.309	234.586	
Houtrust	24.395		737	23.658	
Totaal leaseverplichtingen	266.290		8.046	258.244	
Totaal	786.878		8.046	778.832	21.121

Nederlandsche Waterschapsbank

De leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of meer zijn conform de voorschriften geclassificeerd als langlopende schulden. De onderhandse geldleningen betreffen alle zogenaamde fixe-leningen met verschillende aflossingsdata. In 2014 is één leningen van in totaal € 35 miljoen afgelost. Voor dit bedrag was al in 2008 een herfinanciering bij de NWB afgesloten tegen een lager rentepercentage.

In 2014 is een lening met een looptijd van 1 jaar en 1 dag van € 50 miljoen afgelost en tegelijkertijd een nieuwe lening van € 50 miljoen aangetrokken met een looptijd van één jaar en één dag tegen een rentepercentage van 0,59%.

Leaseverplichting Delfluent

De waardering van de leaseverplichting vanuit de overeenkomst met Delfluent is gerelateerd aan de omvang van de investeringen in de zuiveringsinstallaties Harnaschpolder en Houtrust. De schuld wordt afgelost met de toekomstige leasebetalingen.

7.12 Netto vlottende schulden

De specificatie van deze post luidt als volgt:

Netto vlottende schulden (bedragen * € 1.000)	31-12-2014	31-12-2013
Crediteuren	4.497	9.049
Belastingenschulden	324	254
Overige kortlopende schulden	-246	-245
Kasgeldlening	35.000	40.000
Totaal	39.575	49.058

Crediteuren

Het saldo crediteuren bestaat uit de nog niet betaalde facturen van leveranciers. De in 2014 geleverde goederen en diensten waarover nog geen facturen zijn ontvangen, zijn opgenomen als nog te betalen kosten exploitatie en investeringen onder de balanspost overlopende passiva.

Belastingenschulden

Het saldo bestaat uit nog af te dragen loonbelasting en premies en de BTW over december 2014.

Kasgeldleningen

Op 31 december 2014 waren de volgende twee kasgeldleningen afgesloten:

Geldgever	Looptijd	Bedrag	Rente% op jaarbasis
NWB	12-12-2014 t/m 12-1-2015	20.000.000	0,09
NWB	29-12-2014 t/m 5-1-2015	15.000.000	-0,03

7.13 Overlopende passiva

De specificatie van deze post luidt als volgt:

Overlopende passiva (bedragen * € 1.000)	31-12-2014	31-12-2013
Verplichtingen aan het personeel	480	534
Transitorische rente	6.309	7.884
Nog te betalen kosten exploitatie Delfland	2.469	3.942
Nog te betalen kosten investeringen	682	584
Bijdrageregeling waterkwaliteit	0	120
Diverse vooruitontvangen bedragen	194	443
Totaal	10.134	13.507

Verplichtingen aan het personeel

Het saldo bestaat voornamelijk uit de rechten van werknemers wegens vakantiegeld en vakantiedagen.

Transitorische rente

Deze post betreft de lopende rente over 2014 van de langlopende leningen welke achteraf in rekening wordt gebracht.

Nog te betalen kosten exploitatie Delfland en investeringen

Deze posten voor nog te betalen kosten hebben betrekking op in 2014 geleverde goederen en diensten waarvoor nog geen facturen zijn ontvangen.

Bijdrageregeling Waterkwaliteit

De financiële gevolgen van de verschillende afrekeningen met diverse gemeenten op basis van de inmiddels afgelopen bijdrage regelingen zijn in 2010 in beeld gebracht. In 2014 hebben de laatste afrondingen plaatsgevonden.

Diverse vooruitontvangen bedragen

Dit betreft het in 2013 ontvangen bedrag voor afkoop leges van A4. Dit bedrag zal ten gunste van 2015 worden gebracht.

7.14 Schuld aan krediet instelling

Nederlandse Waterschapsbank

Eind 2014 bedroeg de rekening courantschuld bij de NWB € 40,3 miljoen.

7.15 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Aan diverse verbonden partijen zijn financiële garanties verleend. Deze garanties zijn toegelicht in de paragraaf Verbonden partijen. Van de verleende garanties wordt het volgende overzicht gegeven:

Overzicht gegarandeerde geldleningen en borgstellingen

Verbonden partij	Geldgever	% deelneming	Hoofdsom (in €)	Rente%	Restant schuld 31 december 2014	Gegarandeerde restant-schuld
DRSH Zuiveringsslib N.V. (HVC)	NWB	24%	60.914.800	div	50.860.360	12.206.486
DRSH Zuiveringsslib N.V. (HVC)	NVW aandeel in rek-courant	24%	10.000.000	div	10.000.000	2.400.000
Gr Delft Noord	BNG	50%	1.280.000	1,65	1.280.000	640.000
Regionale belasting Groep (RBG)	NWB (rek-courant)	52%	2.306.000	div	2.306.000	1.200.734
Regionale belasting Groep (RBG)	NWB	52%	1.700.000	div	1.700.000	885.190
Nieuwe Westland CV	(Nog te storten) aandelenkapitaal	100%	0		0	0
Aquon	NWB leningen	6%	11.755.000	div	9.387.499	560.434
Aquon	NWB (rek-cour.)	6%	7.000.000	div	7.000.000	417.900
Totaal			95.955.800		83.533.859	18.810.744

Overige garanties

In juni 2008 is een besluit genomen voor het afsluiten van een geldlening van € 200,6 miljoen ter herfinanciering van een gedeelte van de geldleningenportefeuille. Aangezien de contractrentes van de betreffende leningen hoger lagen dan de marktrente was het aantrekkelijk de leningen tegen de lagere rente vast te zetten. Herfinanciering van de leningen vindt plaats in de periode in de periode 2009 - 2015 bij aflossing van de lopende leningen. Het rentepercentage van de nieuwe lening bedraagt 4,795%. In 2014 is € 35,0 miljoen van deze lening geherfinancierd. Deze oude leningen hadden een rentepercentage van gemiddeld 5,4%.

Voor de bouw en het beheer en onderhoud van de afvalwaterzuiveringsinstallaties Harnaspolder en Houtrust is Delfland een langlopende overeenkomst aangegaan met Delfluent in de vorm van een PPS constructie. Op basis van deze overeenkomst is Delfland verplicht tot en met 2033 jaarlijks een geïndexeerd bedrag voor beheer en onderhoud te betalen. Deze bijdrage bedroeg in 2014 netto een bedrag van afgerond € 60 miljoen.

8 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant